

Notat 2003–34

Økonomien i jordbruket i Trøndelag

Utviklingstrekk 1995–2002
Tabellsamling 1998–2002

Tittel	Økonomien i jordbruket i Trøndelag. Utviklingstrekk 1995–2002. Tabellsamling 1998–2002
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2003
Antall sider	91
ISBN	82-7077-551-7
ISSN	0805-9691

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjett-nemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Gir ut rapporter fra forskning og utredning. Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres over Landbruksdepartementets budsjett, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

«Driftsgranskinger i jord- og skogbruk» er en årlig regnskapsundersøkelse, der det på landsbasis er med ca 1 000 gardsregnskap hvert år. I hovedpublikasjonen fra regnskapsundersøkelsen er det ikke mulig å gå detaljert inn på forholdene på distriktsnivå. Fra distriktskontoret i Trondheim er det derfor sendt ut oversikter over økonomien i jordbruket i Trøndelag helt siden slutten av 1950-tallet. Oversiktene har vært sendt til landbruksforvaltningen i kommuner og fylker, forskningsinstitusjoner, forsøksringer, regnskapskontor, faglag, skoler og til andre interesserte.

I regnskapsundersøkelsene har Trøndelag de siste årene vært representert med 150–160 bruk. Forskjellene mellom fylkene har tradisjonelt vært uvesentlige, og en har derfor slått sammen tallene fra begge fylkene. Det gir bedre muligheter til å publisere tall fra enkeltproduksjoner som korn, korn/svin, sauehold og kjøttproduksjon på ammekyr. Det har også gitt muligheten til å dele Trøndelag inn i 3 bygdetyper etter klimatiske forhold (kystbygder, indre bygder og fjellbygder) når det gjelder melkeproduksjon.

Ved siden av data for jordbruket er det også lagt vekt på å få med totaløkonomien for bruket. De regnskapsdataene som hentes inn er supplert med avlings-, ytelses- og arbeidsnoteringer. I tillegg utføres det en spesiell skogbruksgransking på grunnlag av data fra de brukene som har stor nok tilvekst på skogen. I den sammenhengen er det tall for Midt-Norge (Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden i tillegg til Trøndelag) som er tatt med.

Notatet er skrevet av Otto Sjelmo. Torbjørn Haukås har lest gjennom manuskriptet og kommet med gode råd. Kjell Staven har tilrettelagt programvaren for utkjøring av tabellene. For øvrig er notatet et samarbeidsprodukt, der alle på kontoret i Trondheim har bidratt med gode råd. Anne Bente Ellevold har klargjort manuskriptet for trykking.

Oslo, desember 2003

Leif Forsell

Innhold

1	INNLEDNING.....	1
2	ENKELTE LANGSIKTIGE UTVIKLINGSTREKK	3
2.1	Produksjonsinntekter og kostnader i jordbruket i Trøndelag	3
2.2	Nettoinvesteringer i jordbruket	4
2.3	Nettoinntekta og yrkesgreinenes bidrag til den.....	4
2.4	Nettoinntekt, privatforbruk og skatt.....	5
2.5	Egenkapital og gjeld.....	6
3	ØKONOMISK UTVIKLING I ENKELTPRODUKSJONER SIDEN 1995	9
3.1	Melkeproduksjon.....	9
3.1.1	Melkeproduksjon, alle bruk	9
3.1.2	Melkeproduksjon. Sammenligning av låg- og høggruppe.....	11
3.1.3	Melkeproduksjon, fordelt på størrelsesgrupper	12
3.1.4	Melkeproduksjon, delt etter bygdetype.....	14
3.2	Kjøttproduksjon på ammekyr.....	16
3.3	Kornproduksjon.....	16
3.4	Kombinert kornproduksjon/svinehold.....	18
3.5	Sauehold.....	19
3.6	Gardsskogbruket.....	21
4	SAMMENLIGNING AV DRIFTSFORMER	25
5	KORT OM UTVIKLINGSTREKK I 2002	29
6	TABELLSAMLING 1998-2002.....	31
	Gardsskogbruket i Midt-Norge.....	85
7	FORKLARING PÅ FAGUTTRYKK	87

Figuroversikt

Figur 2.1	Produksjonsinntekter og kostnader i jordbruket. Kr per bruk. 2002-priser	4
Figur 2.2	Nettoinvesteringer i jordbruket. Kr per bruk. 2002-priser	4
Figur 2.3	Nettoinntekta og yrkesgreinenes bidrag til den ^{*)} . Kr per bruk. 2002-priser	5
Figur 2.4	Nettoinntekt, privatforbruk og skatt. Kr per bruk. 2002-priser ^{*)}	6
Figur 2.5	Egenkapital og gjeld. Kr per bruk. 2002-priser.....	6
Figur 3.1	Driftsoverskudd/nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk. Kr per bruk. 2002-priser	10
Figur 3.2	Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002	10
Figur 3.3	Nettoinvesteringer på melkeproduksjonsbruk. Kr per bruk. 2002-priser.....	11
Figur 3.4	Sammenligning av låg- og høggruppe. Kostnader, inntekter og resultat. Kr per bruk.....	12
Figur 3.5	Driftsoverskudd på melkeproduksjonsbruk, størrelsesgrupper. Kr per bruk. 2002-priser	12
Figur 3.6	Nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk, størrelsesgrupper. Kr per bruk. 2002-priser	13
Figur 3.7	Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon. Kr per årsverk 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002	13
Figur 3.8	Driftsoverskudd på melkeproduksjonsbruk, bygdetyper. Kr per bruk. 2002-priser.....	14
Figur 3.9	Nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk, bygdetyper. Kr per bruk. 2002-priser.....	15
Figur 3.10	Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, bygdetype. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002	15
Figur 3.11	Driftsoverskudd/nettoinntekt på bruk med korn. Kr per bruk. 2002-priser	16
Figur 3.12	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002	17
Figur 3.13	Nettoinvesteringer på bruk med korn. Kr per bruk. 2002-priser.....	17
Figur 3.14	Driftsoverskudd/nettoinntekt på bruk med korn/svin. Kr per bruk. 2002-priser.....	18
Figur 3.15	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn/svin. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002	19
Figur 3.16	Nettoinvesteringer på bruk med korn/svin. Kr per bruk. 2002-priser.....	19
Figur 3.17	Driftsoverskudd/nettoinntekt på bruk med sauehold. Kr per bruk. 2002-priser.....	20
Figur 3.18	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med sauehold. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002	20
Figur 3.19	Nettoinvesteringer på bruk med sauehold. Kr per bruk. 2002-priser.....	21
Figur 3.20	Oppnådd pris på bartrevirke. Kr per m ³	22
Figur 3.21	Avvirkning i % av balansekvantum, og leid arbeid/utstyr i % av produksjonsinntekter	22
Figur 3.22	Produksjonsinntekter og kostnader i gardsskogbruket. Kr per bruk. 2002-priser.....	23
Figur 3.23	Driftsoverskudd i kr per time familieinnsats i gardsskogbruket. 2002-priser.....	23
Figur 3.24	Middel driftsveilengde for tømmerdriftene, meter.....	24

Tabelloversikt

Tabell 3.1	Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, alle bruk	11
Tabell 3.2	Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, størrelsesgruppe	14
Tabell 3.3	Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, bygdetyper	16
Tabell 3.4	Utviklinga i egenkapitalprosent, kornproduksjon.....	18
Tabell 3.5	Utviklinga i egenkapitalprosent, kombinert kornproduksjon/svinehold.....	19
Tabell 3.6	Utviklinga i egenkapitalprosent, sauehold.....	21
Tabell 4.1	Driftsoverskudd i jordbruket, etter driftsform. 2002-priser	25
Tabell 4.2	Nettoinntekt for bruket, etter driftsform i jordbruket. 2002-priser	26
Tabell 4.3	Familiens arbeidsfortjeneste i jordbruket, etter driftsform ^{*)} . 2002-priser	26
Tabell 4.4	Utviklinga i egenkapitalprosent, etter driftsform.....	27

Tabellsamling

Tabell 1	Alle bruk	33
Tabell 2	Melkeproduksjon, alle bruk	37
Tabell 3	Melkeproduksjon, sammenligning av låg- og høggruppe.....	41
Tabell 4	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe under 15 årskyr	45
Tabell 5	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe 15–19,9 årskyr	49
Tabell 6	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr.....	53
Tabell 7	Melkeproduksjon, kystbygder.....	57
Tabell 8	Melkeproduksjon, indre bygder	61
Tabell 9	Melkeproduksjon, fjellbygder.....	65
Tabell 10	Kjøttproduksjon på ammekyr	69
Tabell 11	Kornproduksjon	73
Tabell 12	Kombinert kornproduksjon og svinehold	77
Tabell 13	Sauehold.....	81
Tabell 14	Gardsskogbruket i Midt-Norge	85

1 Innledning

«Driftsgranskinger i jord- og skogbruk» er en årlig, landsomfattende regnskapsundersøkelse, der trøndelagsfylkene er representert med 70–80 regnskap fra hvert fylke. For hele landet er det regnskap fra nærmere 1 000 gardsbruk med i undersøkelsen. Brukene er trukket ut etter kriterier for jordbruket, slik at de skal utgjøre et tilfeldig utvalgt tverrsnitt av det yrkesmessig drevne jordbruket. De brukene i dette materialet som har tilstrekkelig størrelse på sin gardsskog, er med i de spesielle granskningene som utføres på gardsskogbruket. For å styrke materialet er bruk også fra Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden tatt med i de tallene vi presenterer fra skogbruksgranskningene i dette notatet.

Regnskapsundersøkelsene tar spesielt for seg virksomheten i jord- og skogbruk, men også andre næringsgreiner tas med. Næringer som tar utgangspunkt i gardens driftsapparat er kalt tilleggsnæringer, og næringsvirksomhet som er uavhengig av gardens driftsapparat er kalt «andre næringer». I tillegg til regnskapstallene, inneholder også materialet avlings-, ytelses- og arbeidsdata. I dette notatet er hovedvekten lagt på foretaksøkonomi, der en ser på gardsbruket som familiebedrift.

I driftsregnskapet ble tidligere alt ubetalt arbeid i jordbruket, som ble utført av personer utenom brukerfamilien, verdsatt etter jordbrukstariff. Differansen mellom kalkulerte lønnskostnader og faktisk utbetalt lønn og arbeidsgiveravgift, ble betraktet som gave til brukerfamilien og kalt gavearbeid. Fra og med 2002 blir det ikke lenger satt inn verdi på gratisarbeidet. Dette får effekt for noen resultatmål, som driftsoverskudd, nettoinntekt og familiens arbeidsfortjeneste. Etter den nye beregningsmåten beskriver altså disse lønnsomhetsmålene, på sine respektive måter, en godtgjøring for alt ubetalt arbeid, ikke bare for brukerfamiliens arbeid.

For sammenligningens skyld har vi korrigert tallene for driftsoverskudd og nettoinntekt etter den nye beregningsmåten bakover til 1995. Vi har imidlertid ikke data for timer ubetalt arbeid i årene før 2002, og kan derfor ikke beregne eksakte tall for familiens arbeidsfortjeneste per årsverk etter ny beregningsmåte for årene før 2002.

Kapittel 2 i notatet inneholder en oversikt over de lange utviklingslinjene for et tverrsnitt av trøndersk landbruk. De emnene som er omtalt er produksjonsinntekter, kostna-

der og nettoinvesteringer i jordbruket. I tillegg er det oversikt over brukerfamiliens nettoinntekt, privatforbruk, betalte skatter, egenkapital og gjeld.

I kapittel 3 er det en diagramdel med kommentarer som gir oversikt over utviklinga i jordbruket i Trøndelag siden 1995 for driftsformene melkeproduksjon, kjøttproduksjon på ammekyr, kornproduksjon, kombinert kornproduksjon/svinehold, og sauehold. Data for størrelsesgrupper inndelt etter årskutall er med fra 1997, og kjøttproduksjon på ammekyr er med for første gang i 2002. Gardsskogbruket, som i undersøkelsene opptrer i et mellomforhold mellom driftsgrein i jordbruket og egen næringsgrein, er omhandlet til slutt i kapitlet.

I kapittel 4 sammenlignes driftsoverskudd jordbruk, nettoinntekt, familiens arbeidsfortjeneste og egenkapitalutvikling for de forskjellige driftsformer i jordbruk som er representert i undersøkelsen.

Kapittel 5 oppsummerer kort utviklingstrekkene i 2002.

I kapittel 6 kommer så tabelldelen som i detalj viser utviklinga de siste fem årene, både for hele materialet og for de forskjellige driftsformene spesielt. I tillegg er det en tabell som viser utviklingen i avvirkning og driftsoverskudd innen gardsskogbruket i Midt-Norge.

Til slutt er det i kapittel 7 tatt med en forklaring på faguttrykk som brukes i notatet.

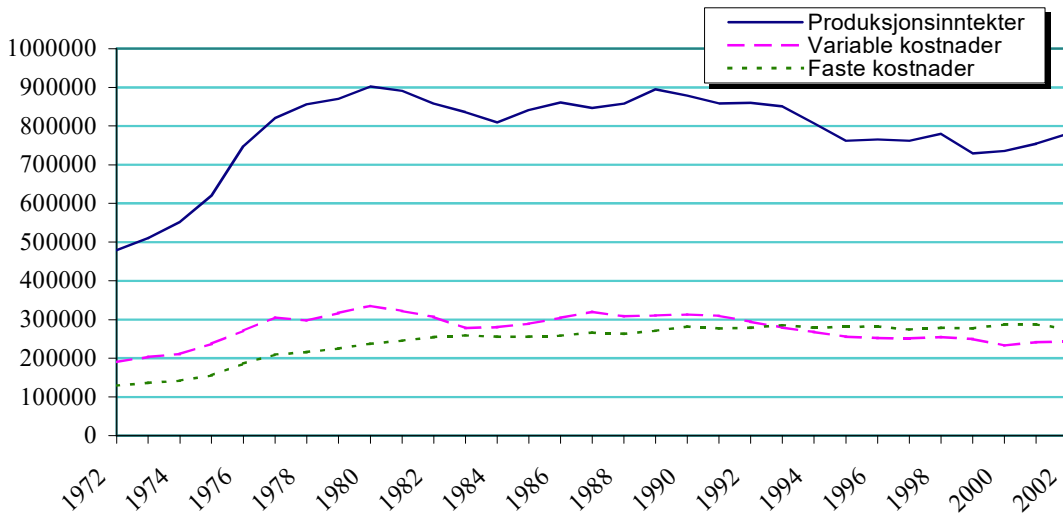
2 Enkelte langsiktige utviklingstrekk

Som nevnt i kapittel 1 er beregningsmåten for driftsoverskudd endret fra og med 2002, men er korrigert bakover til og med 1995. I figurer som inneholder driftsoverskudd eller nettoinntekt er det derfor et brudd i beregningene mellom 1994 og 1995 som gjør at disse resultatmålene, vurdert etter ny metode, viser noe for låge verdier før 1995.

2.1 Produksjonsinntekter og kostnader i jordbruket i Trøndelag

Målt i fast kroneverdi hadde produksjonsinntektene en topp på begynnelsen og på slutten av 80-tallet. Siden 1989 har de stort sett vært fallende, men har økt igjen fra 2000. Se figur 2.1. I denne perioden har både areal og produksjonsvolum økt vesentlig. Driftsgranskingene viser at omsatt melkemengde i gjennomsnitt per bruk har gått opp med 10 % i 10-årsperioden fra 1993 til 2002, og omsatt kjøttmengde med 40 %. I kombinert kornproduksjon/svinehold har omsatt mengde svinekjøtt gått opp med 70 % (antall kull med 50 %).

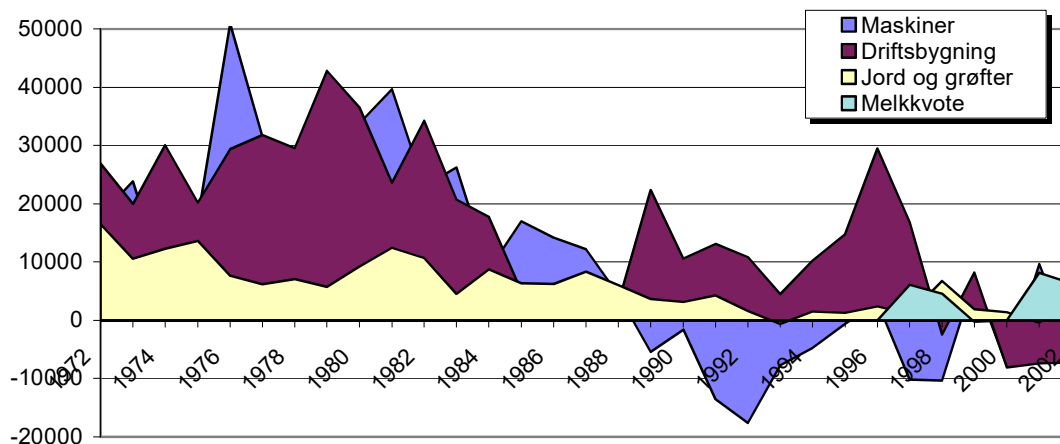
De variable kostnadene har i den samme perioden fulgt noenlunde samme endringsmønster som produksjonsinntektene, slik at gardens totale dekningsbidrag (produksjonsinntekter minus variable kostnader) har vært tilnærmet uforandret siden slutten av 1970-tallet. Målt i fast kroneverdi økte de faste kostnadene fram til 1990. Deretter har de vært ganske stabile. Forholdet mellom variable og faste kostnader har imidlertid endret seg mye. Mens variable kostnader på 1970-tallet utgjorde 60 % av de totale kostnadene, har de det siste 10-året utgjort mindre enn 50 %. Dekningsbidraget har delvis vært brukt som resultatindikator, men etter hvert som de variable kostnadene har minket i forhold til de faste, har dette blitt mindre hensiktsmessig.



Figur 2.1 Produksjonsinntekter og kostnader i jordbruket. Kr per bruk. 2002-priser

2.2 Nettoinvesteringer i jordbruket

Nettoinvesteringene har avtatt de siste 20 årene. Se figur 2.2. Det er rimelig å anta at den generelle usikkerheten om utviklingen i rammebetingelser har virket inn på investeringslysten. De store investeringene i bygninger på slutten av 1990-tallet skrives fra svinehold, som i denne perioden måtte tilpasse seg nye dyrehelseforskrifter. På mange av disse brukene skjedde det samtidig en kapasitetsøkning som gjorde at investeringene ble ekstra store.



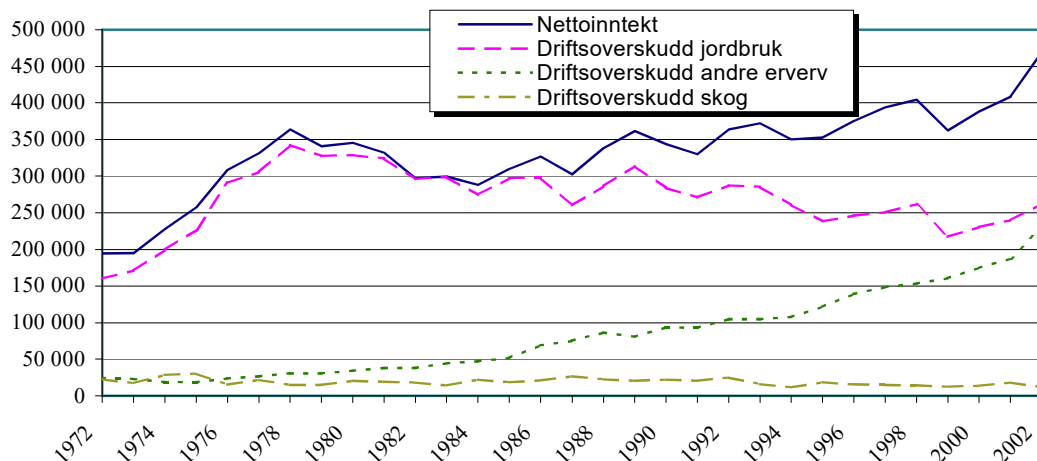
Figur 2.2 Nettoinvesteringer i jordbruket. Kr per bruk. 2002-priser

2.3 Nettoinntekta og yrkesgreinenes bidrag til den

Figur 2.3 viser at nettoinntekta (summen av driftsoverskudd fra alle næringsgreiner, tillagt renteinntekter og familiens arbeid på nyanlegg, og fratrukket rente- og kårutgifter) har vært økende siden midt på 1980-tallet. På 1970-tallet og første halvdel av 1980-tallet utgjorde driftsoverskuddet i jordbruket den alt overveiende delen av nettoinntekta.

Etter den tid har det som i figuren er kalt andre erverv, fått større og større betydning. Andre erverv er en sekkepost der lønnsinntekter fra arbeid utenom bruket er den største enkeltposten, og er den posten som har økt mest.

I 2002 har det vært en helt spesielt stor økning i nettoinntekt. Dette året har det vært en sterk økning i driftsoverskudd fra jordbruket samtidig med at det har vært en spesielt sterk økning i inntekter fra andre erverv. Igjen er det spesielt lønnsinntekter som har økt mye.



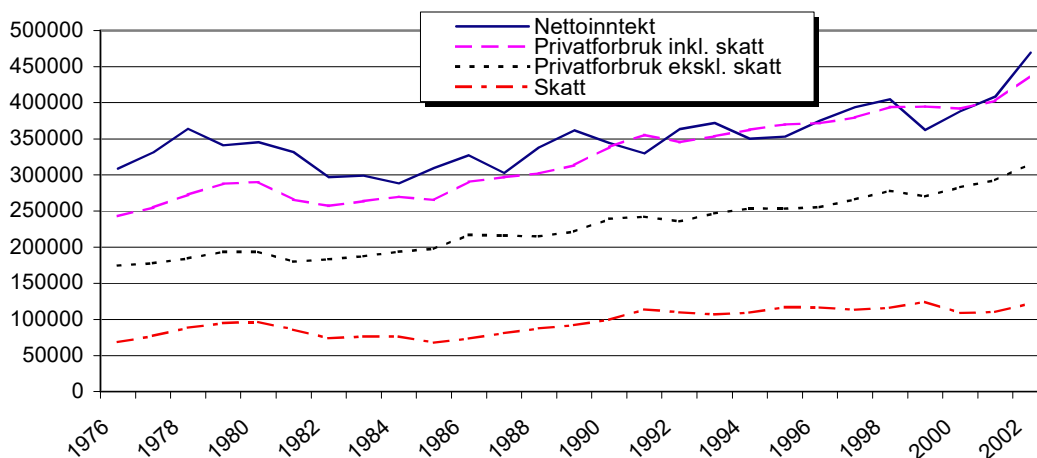
Figur 2.3 Nettoinntekta og yrkesgreinenes bidrag til den^{*)}. Kr per bruk. 2002-priser

^{*)} Beregningsmåten for driftsoverskudd og nettoinntekt er endret fra og med 1995. Disse resultatmålene ligger derfor noe for lågt før 1995 i denne figuren

2.4 Nettoinntekt, privatforbruk og skatt

Siden inntektene fra andre erverv midt på 1980-tallet begynte å stige, har også nettoinntekta økt, også målt i fast kroneverdi. Bak nettoinntekta står en arbeidsinnsats fra familien på to årsverk. For den gjennomsnittlige brukerfamilien har privatforbruk inkl. skatt den siste 10-årsperioden delvis ligget betydelig over nettoinntekta. I denne perioden har det vært investert lite, og gjelden har derfor bare hatt en moderat økning. Det kan altså se ut til at jordbruket i Trøndelag siden begynnelsen av 1990-tallet har vært i en situasjon der brukets nettoinntekt vanskelig dekker privatforbruk inkludert skatt. På lengre sikt kunne det bety svekket økonomisk handlefrihet, fordi brukerne da er avhengig av skattefrie inntekter (gaver, arv og trygdeytelser etc.) for å opprettholde balanse inntekter og forbruk. I 2002 økte imidlertid nettoinntekta mer enn privatforbruket, og gjelden gikk ned.

Av figur 2.4 ser vi at i fast kroneverdi har skattebetalingen vært noenlunde uforandret siden 1991, med en antydning til nedgang i 2000 og 2001. Skattebeløpet for det enkelte år er en sammensetning av gjenstående skatt fra foregående inntektsår pluss forskuddsskatt for det aktuelle regnskapsåret. Skatten kommer derfor i regnskapet fram med en forsinkelse i forhold til inntekten. Skattebeløpet er netto etter tilbakebetalt skatt.

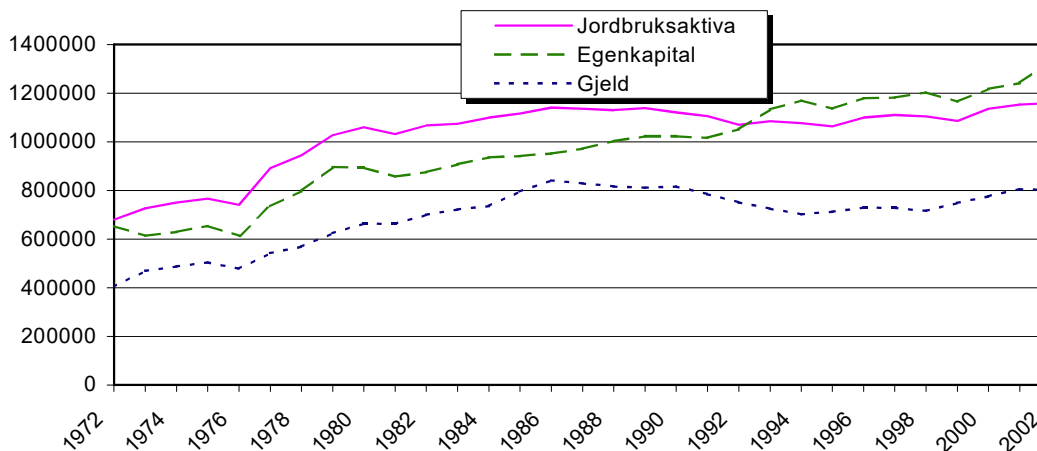


Figur 2.4 Nettoinntekt, privatforbruk og skatt. Kr per bruk. 2002-priser ^{*)}

^{*)} Beregningsmåten for driftsoverskudd og nettoinntekt er endret fra og med 1995. Disse resultatmålene ligger derfor noe for lågt før 1995 i denne figuren

2.5 Egenkapital og gjeld

Egenkapital og gjeld har fulgt hverandre ganske godt i det trønderske landbruket fra tidlig på 1970-tallet til midten av 1980-tallet. Da fikk vi en utvikling fram til 1994 der egenkapitalen økte mens gjelden gikk ned. Etter den tid har det fram til 2001 vært en tilnærmet parallell utvikling på egenkapital og gjeld, men med en høyere egenkapitalandel. Etter et år med sterk økning i nettoinntekta, har det i 2002 igjen vært en sterk økning i egenkapitalen, mens gjelden har gått ned.



Figur 2.5 Egenkapital og gjeld. Kr per bruk. 2002-priser

Økningen i egenkapitalandel skjedde samtidig som inntektene fra «andre erverv» økte sin andel av nettoinntekta (se figur 2.3), og kan som allerede nevnt ha sammenheng med den generelle usikkerheten om utviklingen i jordbrukets rammebetingelser. Vi ser av figur 2.5 at sammensetningen av brukets egenkapital også har endret seg betydelig i denne perioden, ved at jordbrukets andel av egenkapitalen har gått betydelig ned.

Et annet forhold som det kan være grunn til å legge merke til, er at utviklingen i brukerfamiliens totale gjeld og brukerfamiliens eiendeler i jordbruket har vært noenlunde parallell siden tidlig på 1980-tallet. Gjelden har helt siden tidlig på 1980-tallet ligget nokså konstant på 70 % av verdien av eiendeler i jordbruket.

3 Økonomisk utvikling i enkeltproduksjoner siden 1995

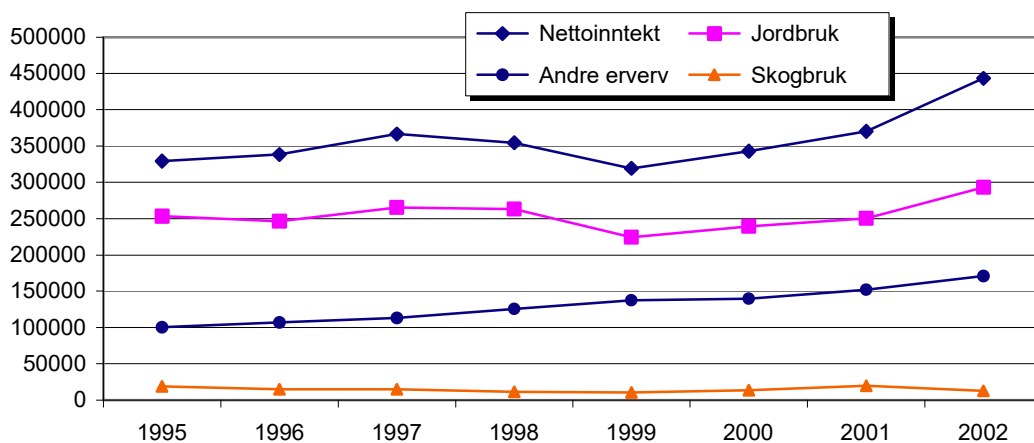
I dette kapitlet er hovedvekten lagt på den økonomiske utviklingen siden 1995, med fokus på driftsoverskudd, nettoinntekt, familiens arbeidsfortjeneste, nettoinvestering og egenkapitalprosent. Når det gjelder følgene av endring i beregningsmåte for driftsoverskudd, nettoinntekt og familiens arbeidsfortjeneste per årsverk, viser vi til kapittel 1 og innledningen til kapittel 2.

3.1 Melkeproduksjon

I regnskapsundersøkelsen er det med ca 100 bruk med melkeproduksjon. Dette antallet er stort nok til at vi har foretatt en deling i størrelsesgrupper eller etter bygdetype. Det er tatt med gjennomsnittstall for alle bruk med melkeproduksjon (figur 3.1–3.3 og tabell 3.1), en sammenligning av økonomisk resultat, der brukene er sortert etter driftsoverskudd per årsku. (figur 3.4), etter størrelsesgruppe (figur 3.5–3.7 og tabell 3.2), og etter bygdetype (figur 3.8–3.10 og tabell 3.3). Se også tabellene 2–9 i tabelldelen.

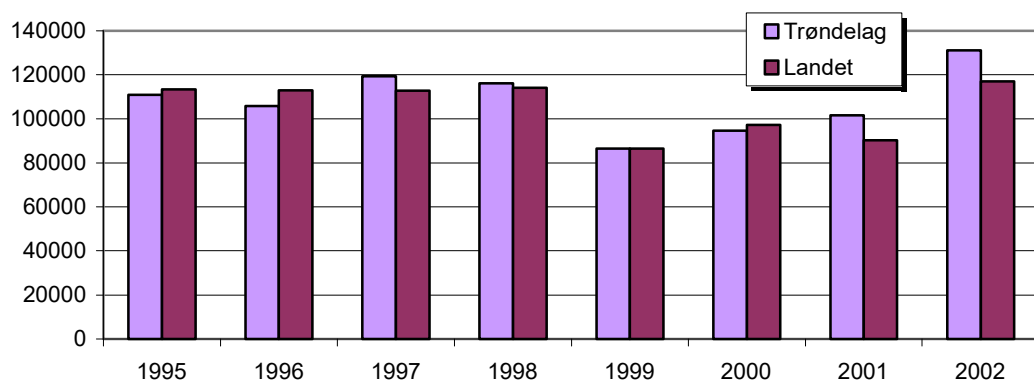
3.1.1 Melkeproduksjon, alle bruk

Brukets driftsoverskudd og nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk er vist i figur 3.1. Nettoinntektsbegrepet omfatter driftsoverskudd for jordbruk, skogbruk og andre erverv, andre næringer, lønnsinntekter etc. (se forklaringer av faguttrykk side 87). Andelen av nettoinntekta fra andre erverv økte fram til 1999, men har siden stått noenlunde uforandret.



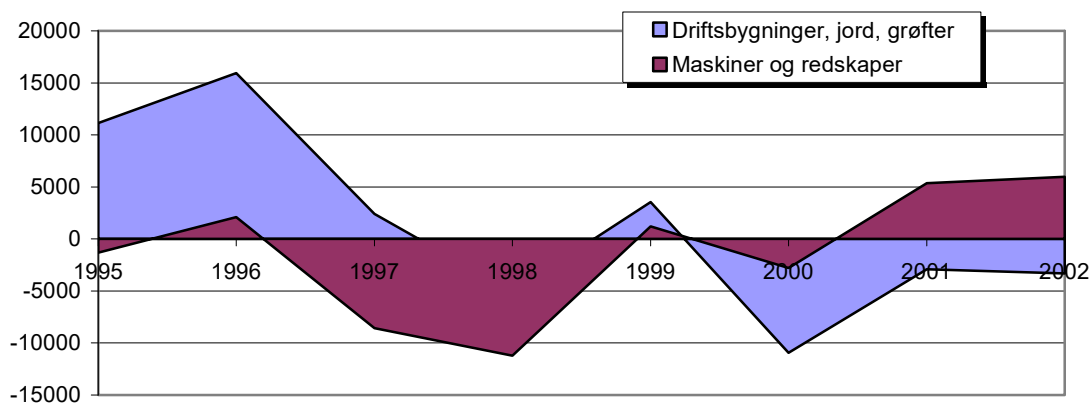
Figur 3.1 Driftsoverskudd/nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk. Kr per bruk. 2002-priser

I figur 3.2 er familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i melkeproduksjon i Trøndelag sammenlignet med tall for hele landet. Hovedinntrykket er at arbeidsfortjenesten siden 1992 har vært sterkt fallende, men at det de siste to årene har vært en bedring. Forskjellene i arbeidsfortjeneste mellom Trøndelag og resten av landet har vært små, men har økt i 2001 og 2002.



Figur 3.2 Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Nettoinvesteringene i maskiner og redskaper på melkeproduksjonsbrukene er i 2001 igjen kommet over null (figur 3.3). Det betyr at nyinvesteringer er større enn summen av avskrivninger og frasalg. Maskinkapitalen har stort sett på hele 1990-tallet gått ned, men har i 2001 og 2002 igjen økt noe. Siden 1998 har nettoinvesteringene i driftsbygninger, jord og grøfter stort sett vært negative i melkeproduksjonen i Trøndelag.



Figur 3.3 Nettoinvesteringer på melkeproduksjonsbruk. Kr per bruk. 2002-priser

I tabell 3.1 ser vi at egenkapitalandelen på melkeproduksjonsbruk i Trøndelag har vært svært stabil, men fikk et betydelig løft i 2002. Utviklingen i Trøndelag ser ut til å ha vært ulik utviklingen på landsplan, der det har vært en nedgang i egenkapitalprosent i perioden fra 1995.

Tabell 3.1 Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, alle bruk

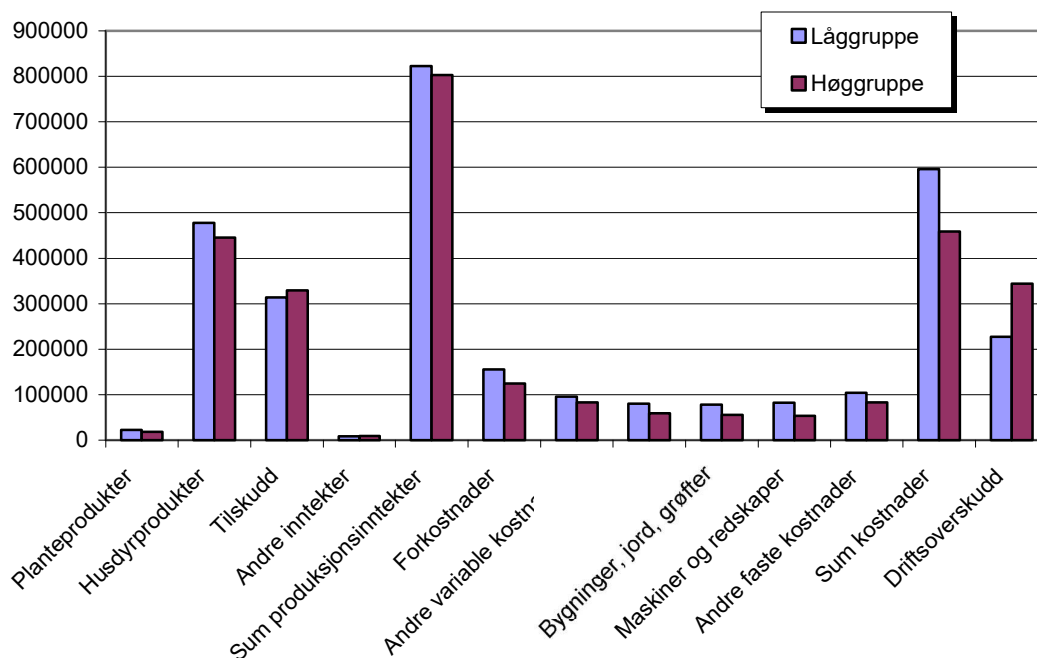
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Trøndelag	59	59	60	60	59	60	60	63
Landet	61	60	60	60	58	58	57	57

3.1.2 Melkeproduksjon. Sammenligning av låg- og høggruppe

Det er stor variasjonen i resultat mellom bruk, også der forutsetningene er tilnærmet like. Dette er vist i figur 3.4. Det er 99 melkeproduksjonsbruk med i statistikken for Trøndelag i 2002. Brukene er sortert etter driftsoverskudd per årsku, og delt inn i 3 like store grupper.

I tabell 3, side 41, er gruppegjennomsnitt fra låg- og høggruppa vist. Av tabellen går det fram at det er liten forskjell mellom gruppene når det gjelder jordbruksareal, avling og ytelse. Låggruppa har imidlertid betydelig høyere melkekvote, og har satt inn mer kapital i jordbruksdrifta. Høggruppa har større arbeidsinnsats i gardsdrifta, og tilsvarende mindre arbeidsinnsats i annen virksomhet (hovedsakelig lønnet arbeid utenom garden).

I figur 3.4 er gruppegjennomsnittene sammenlignet for en del inntekts- og kostnadstall, og for driftsoverskudd. Av figuren ser vi at produksjonsinntektene er høyest i låggruppa. Det skyldes de store melkeinntektene i denne gruppa, som mer enn oppveier at høggruppa har større kjøttproduksjon og blant annet derfor oppnår mer i tilskudd. På kostnadssida derimot tegner det seg et entydig bilde av at høggruppa konsekvent ligger lågt på alle spesifiserte kostnader. Det gjør at høggruppa kommer ca. kr 117 000 bedre ut i driftsoverskudd enn det låggruppa gjør.

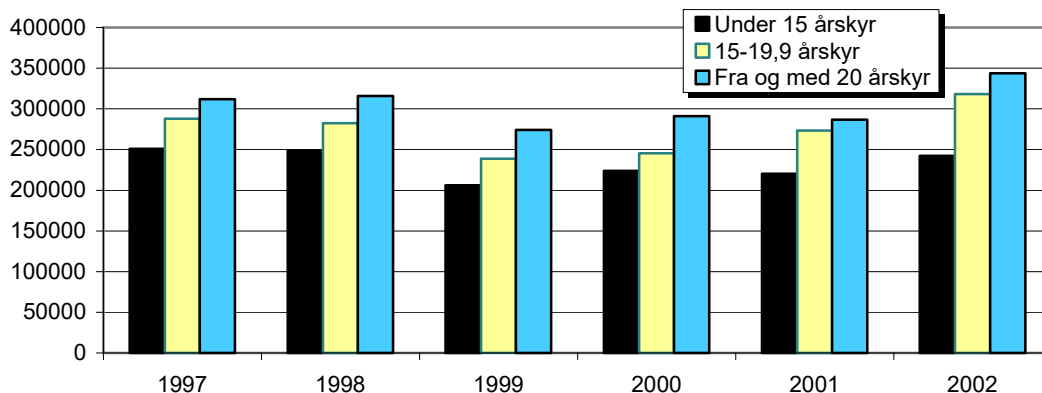


Figur 3.4 Sammenligning av låg- og høggruppe. Kostnader, inntekter og resultat. Kr per bruk

3.1.3 Melkeproduksjon, fordelt på størrelsesgrupper

I dette avsnittet vises forskjellene i driftsoverskudd, nettoinntekt, arbeidsfortjeneste per årsverk og egenkapitalprosent for størrelsesgruppene under 15 årskyr, 15–19,9 årskyr og 20 eller flere årskyr. Med deling etter årskutall, har vi anvendelige data bare fra 1997.

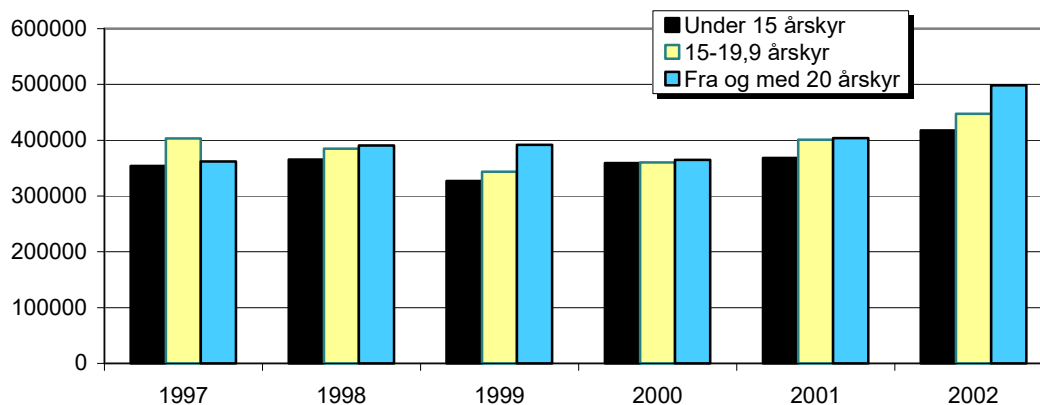
Familiens arbeidsinnsats i jordbruket er størst i mellomgruppa, men det skiller ikke mer enn ca 300 timer mellom denne gruppa og gruppa under 15 kyr, som har minst familieinnsats. Se tabell 4–6, fra side 45. Mengden leid hjelp stiger med økende besetningsstørrelse, og spesielt fra den midterste til den øverste gruppa. Dette, sammen med relativt lågere offentlige tilskudd, er noe av årsaken til at det ikke er større forskjell på driftsoverskudd disse to gruppene imellom. Se figur 3.5.



Figur 3.5 Driftsoverskudd på melkeproduksjonsbruk, størrelsesgrupper. Kr per bruk. 2002-priser

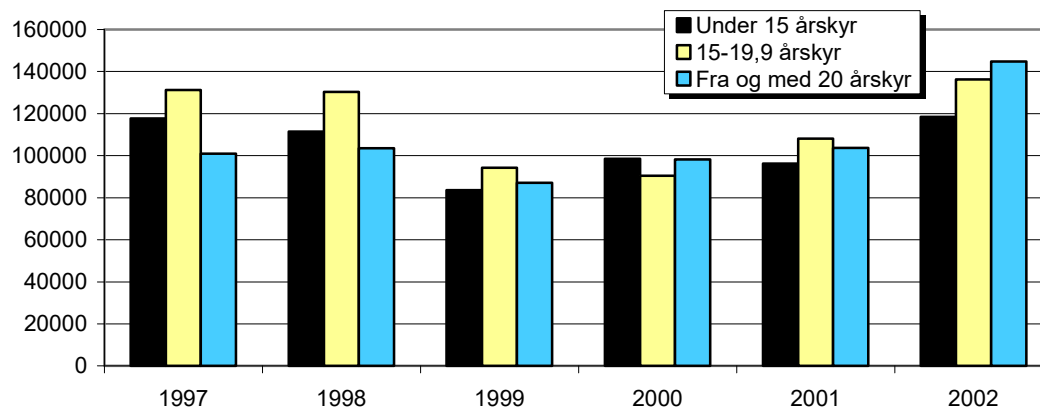
Differansen i nettoinntekt mellom gruppene har ikke vært stor, og har variert fra år til år. I 2002 har imidlertid forskjellene blitt mer markant. Spesielt gruppa med de største

besetningene har hatt en sterk økning i inntekter fra lønnet arbeid utenom bruket. Den midterste gruppa, som har størst familieinnsats i jordbruket, har også minst inntekter utenom bruket. Det fører til at denne gruppa ligger relativt lågt i nettoinntekt. Se figur 3.6. Tallmaterialet for gruppa med de største brukene, er imidlertid mer usikkert enn for de to andre gruppene. Denne gruppa bestod av bare 6 bruk i 1997, men har økt til 15 bruk i 2002. Gruppa 15–19,9 årskyr har i samme periode økt fra 30 til 46 bruk, mens gruppa under 15 årskyr har gått ned fra 66 til 38 bruk.



Figur 3.6 Nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk, størrelsesgrupper. Kr per bruk. 2002-priser

Av figur 3.7 ser vi at i det meste av perioden har årsverkfortjenesten vært lågere i den lågste størrelsesgruppa enn i den midterste. Vi ser også at arbeidsfortjenesten relativt sett har bedret seg i den øverste størrelsesgruppa. Den viktigste årsaken er en sterkere inntektsøkning i denne gruppa.



Figur 3.7 Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon. Kr per årsverk 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Egenkapitalprosenten har steget sterkt for alle tre gruppene fra 2001 til 2002. For den lågste gruppa har den ligget høgt i hele perioden, og vært nokså konstant helt fram til 2001. I den øverste størrelsesgruppa er det få bruk, og det gjør at svingningene fra år til år blir store. Se tabell 3.2.

Tabell 3.2 Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, størrelsesgruppe

Størrelsesgruppe	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Under 15 årskyr	64	64	62	64	65	71
15–19,9 årskyr	56	55	56	61	57	60
20 eller flere årskyr	45	51	51	42	51	55

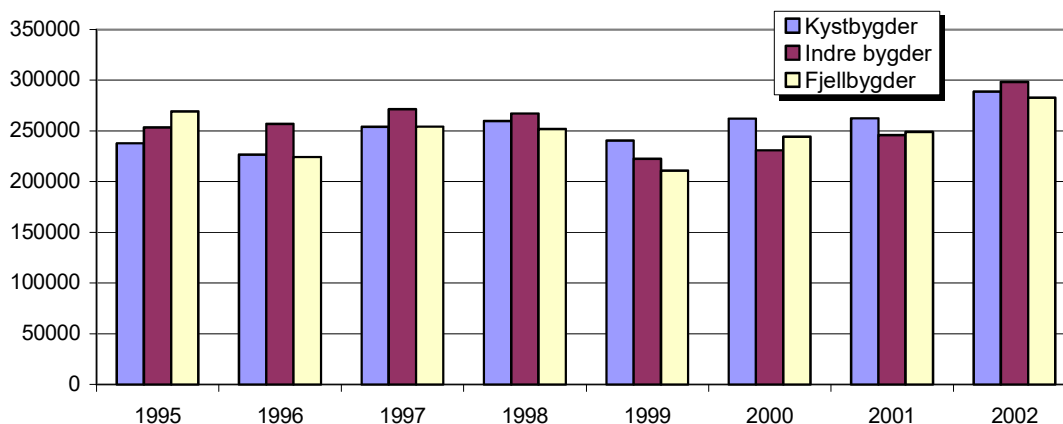
3.1.4 Melkeproduksjon, delt etter bygdetype

I samarbeid med Fylkesmannens landbruksavdeling i begge trøndelagsfylkene har vi delt Trøndelag i 3 bygdetyper: kystbygder, indre bygder og fjellbygder. Nedenfor følger en oversikt over hvilke kommuner som er med i de forskjellige bygdetypene.

- Kystbygder:** Agdenes, Bjugn, Flatanger, Fosnes, Frøya, Hemne, Hitra, Leka, Namsos, Nærøy, Osen, Roan, Snillfjord, Vikna, Ørlandet og Åfjord
- Indre bygder:** Frosta, Inderøy, Klæbu, Leksvik, Levanger, Malvik, Meldal, Melhus, Mosvik, Namdalseid, Orkdal, Overhalla, Rissa, Selbu, Skaun, Snåsa, Steinkjer, Stjørdal, Trondheim, Verdal og Verran.
- Fjellbygder:** Grong, Holtålen, Høylandet, Lierne, Meråker, Midtre Gauldal, Namskogan, Oppdal, Rennebu, Røros, Røyrvik og Tydal.

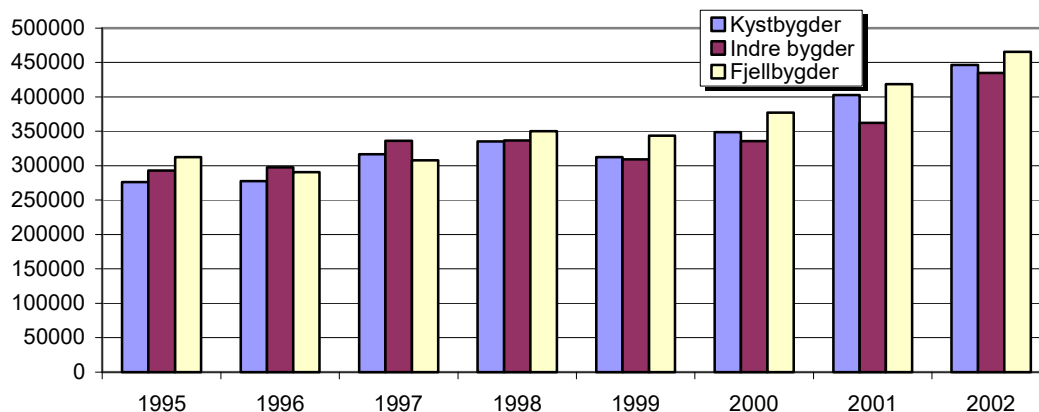
Materialet for kyst- og fjellbygdene er ikke større enn at tilfeldige sammentreff, som at flere bruk foretar større investeringer samme år, eller en større utskifting av bruk i statistikken etc., lett kan medføre store utslag i resultatene. I 2002 har Indre bygder hatt en spesielt sterk økning i driftsoverskudd i jordbruket.

Både kystbygder og indre bygder har hatt en betydelig stigning i produksjonsinntekter, men kystbygdene har også hatt en sterk økning i kostnader. Se for øvrig tabellene 7–9, fra side 57.



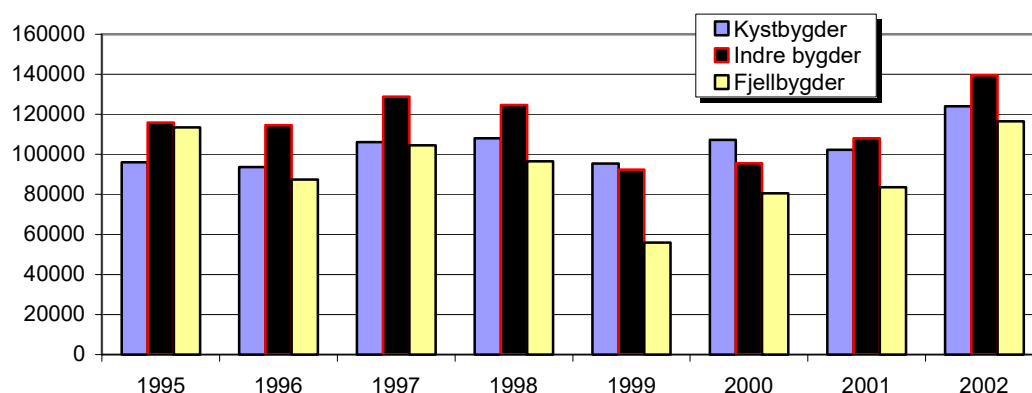
Figur 3.8 Driftsoverskudd på melkeproduksjonsbruk, bygdetyper. Kr per bruk. 2002-priser

Av figur 3.9 ser en at brukerfamiliens nettoinntekt stort sett varierer etter samme mønster for de forskjellige bygdetypene. Fjellbygdene, som ikke pleier å ligge høgest i driftsoverskudd fra jordbruket, har likevel i flere år ligget høyere i nettoinntekt enn kystbygder og indre bygder. Hovedårsakene til det er relativt høye lønnsinntekter fra arbeid utenfor garden, relativt høgt driftsoverskudd fra skogen, og låge renteutgifter.



Figur 3.9 Nettoinntekt på melkeproduksjonsbruk, bygdetyper. Kr per bruk. 2002-priser

Av figur 3.10 går det fram at fjellbygdene ligger lågere enn de andre bygdetypene i familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i jordbruket.



Figur 3.10 Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, bygdetype. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Av tabell 3.3 kan vi merke oss at fjellbygdene i hele perioden har ligget høyere i egenkapitalprosent enn de andre bygdetypene, men at forspranget de siste årene har minket. Ellers går det fram av tabellen at Indre bygder har hatt en meget sterk økning i egenkapitalprosent fra 2001 til 2002, mens fjellbygdene ser ut til å ha hatt en sterk nedgang.

Tabell 3.3 Utviklinga i egenkapitalprosent, melkeproduksjon, bygdetyper

Bygdetyper	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Kystbygder	61	58	57	59	57	62	62	62
Indre bygder	56	56	58	56	56	57	56	61
Fjellbygder	68	71	71	75	70	68	69	63

3.2 Kjøttproduksjon på ammekyr

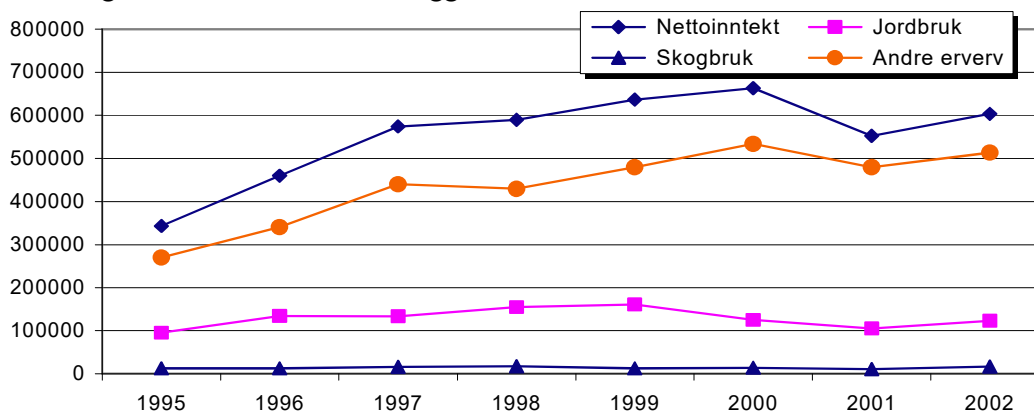
2002 er første året vi har med data fra kjøttproduksjon på ammekyr som egen gruppe. Med økningen i antall bruk med ensidig kjøttproduksjon, og den representasjonen driftsstatistikken ellers har, har vi funnet det riktig å ta med en gruppe med ammekyr i statistikken. Av de 9 brukene vi har med, er det 6 besetninger med tunge raser, charolais, limousin og simmenthaler. 3 besetninger er av den lettere rasen herford. Besetningene er på 13,7 kyr i gjennomsnitt. En del av besetningene er underveis i en overgang fra NRF, der kjøttferaser krysses inn. En del besetninger er også under oppbygging med hensyn til dyretall.

Som gruppe betraktet er lønnsomheten ikke god, men det varierer sterkt fra bruk til bruk. Driftsomfanget er lite, og produksjonen relativt arbeidskrevende, selv om det i gruppa også finnes eksempler på at arbeidsforbruket kan senkes ganske mye. I gjennomsnitt var driftsoverskuddet kr 69 000, med en familieinnsats i jordbruket på ca. 0,8 årsverk. Nettoinntekta kom på kr 396 000, og det er lønnsinntekter utenom bruket som står for det meste, selv om skogbruk og annen næringsvirksomhet betyr like mye på disse brukene som for gjennomsnittet i statistikken.

Kjøttproduksjon på ammekyr er kapitalkrevende. Renter av eiendeler i jordbruket for denne driftsformen er høyere enn i melkeproduksjon. Med låge inntekter, ble derfor familiens arbeidsfortjeneste negativ. De fleste av disse brukene har tidligere drevet med melk, og har derfor fremdeles store faste kostnader knyttet til bygninger og mekanisk utstyr. Brukene preges derfor av låge nyinvesteringer, store avskrivninger og en del frasalg av utstyr. Nettoinvesteringen er derfor negativ. Egenkapitalprosenten er på 65, som er noenlunde den samme som på melkeproduksjonsbruk. Se ellers tabell 10, på side 69.

3.3 Kornproduksjon

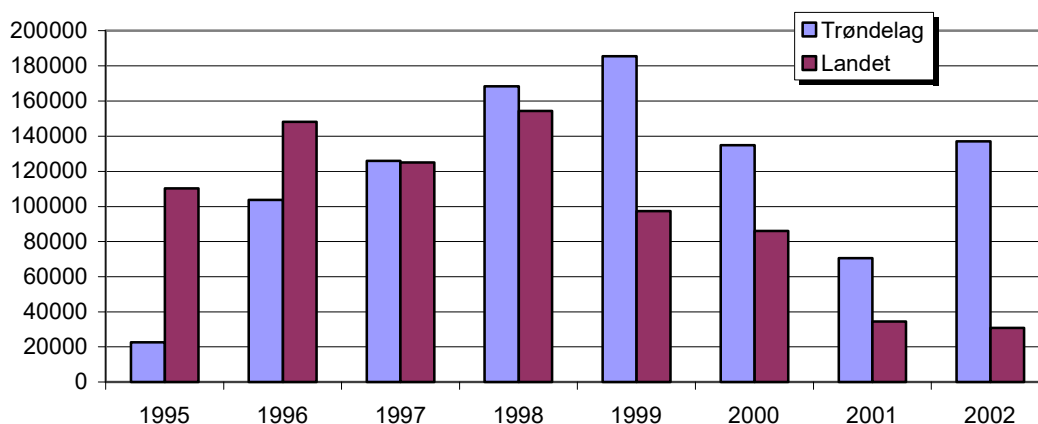
I 2002 er det 15 bruk med ensidig kornproduksjon i statistikk materialet. Det er 4–5 bruk mer enn i tidligere år. Bygg er hovedproduksjon, med et mindre innslag av havre, og i enkelte år også litt hvete. Arealet har ligget rundt 300 dekar.



Figur 3.11 Driftsoverskudd/nettoinntekt på bruk med korn. Kr per bruk. 2002-priser

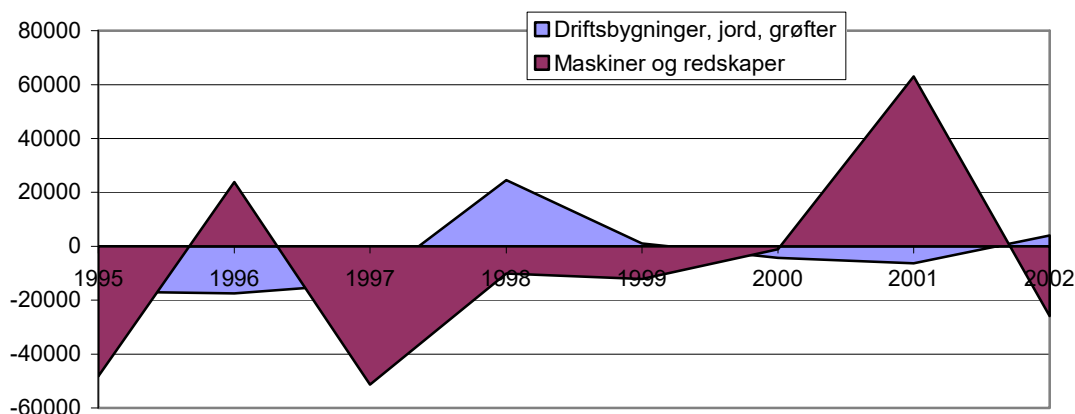
Lønnsomheten i kornproduksjonen er direkte avhengig av avlingsnivå og kornkvalitet, og varierer derfor mye fra år til år. Likevel kan en si at det er felles for kornbrukene at driftsoverskudd i jordbruket er lågt, men nettoinntekta høg. Arbeidsmessig utgjør ikke kornproduksjonen mer enn knapt et halvt årsverk, mens arbeidsinnsatsen i lønnet arbeid utenom bruket utgjør bortimot ett og et halvt årsverk. Brukene har ellers ligget noenlunde på gjennomsnittet med hensyn til inntekter fra gardsskogen. Se figur 3.11 og tabell 11, side 73.

Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i kornproduksjon varierer rundt gjennomsnittet for alle driftsformer, men variasjonen fra år til år er større enn for andre driftsformer.



Figur 3.12 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Figur 3.13 viser at nettoinvesteringene på kornbrukene stort sett har ligget rundt null siden 1995. Det er spesielt maskininvesteringene som varierer fra år til år. I ei lita gruppe kan utslagene på gjennomsnittstallene bli store når flere brukere investerer samtidig. Det er året 2001 et eksempel på.



Figur 3.13 Nettoinvesteringer på bruk med korn. Kr per bruk. 2002-priser

Utviklingen i egenkapitalprosent er vist i tabell 3.4. Den viser et svært kraftig fall fra 2000 til 2001, og et ytterligere fall i 2002. Hovedårsaken er nyrekruttering av bruk til statistikken, og er ikke typisk for driftsformen i denne perioden.

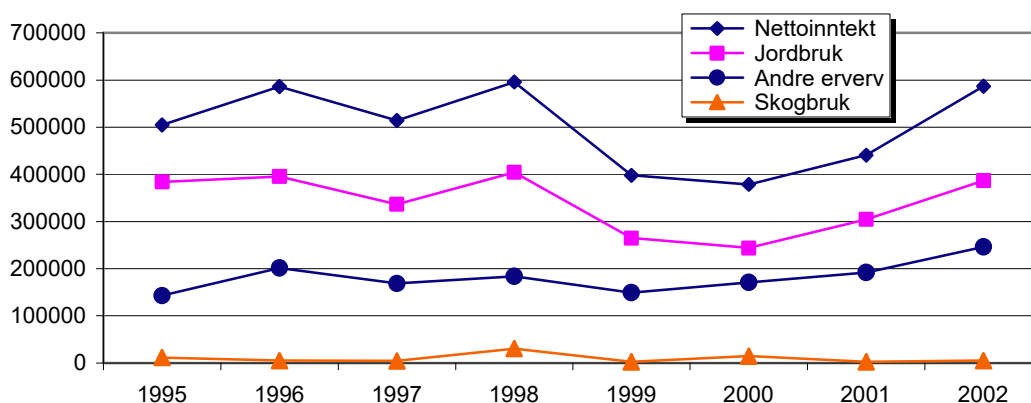
Tabell 3.4 Utviklinga i egenkapitalprosent, kornproduksjon

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Trøndelag	70	72	73	75	72	74	59	56
Landet	71	73	73	74	73	70	67	64

3.4 Kombinert kornproduksjon/svinehold

Lønnsomheten i kombinasjonen korn/svin har tradisjonelt variert mye, som et resultat av svingninger både i årsvekst og markedsdekning for svinekjøtt. Etter en bemerkelsesverdig lang og sammenhengende periode med høgt lønnsomhetsnivå fra 1993 til 1998, ble det overproduksjon og prisnedgang i 1999. Fra 1991 til 2000 gikk oppnådd pris for svinekjøtt ned fra kr 28 til kr 18 per kg, men steg igjen i 2001 til kr 19, og i 2002 til kr 22.

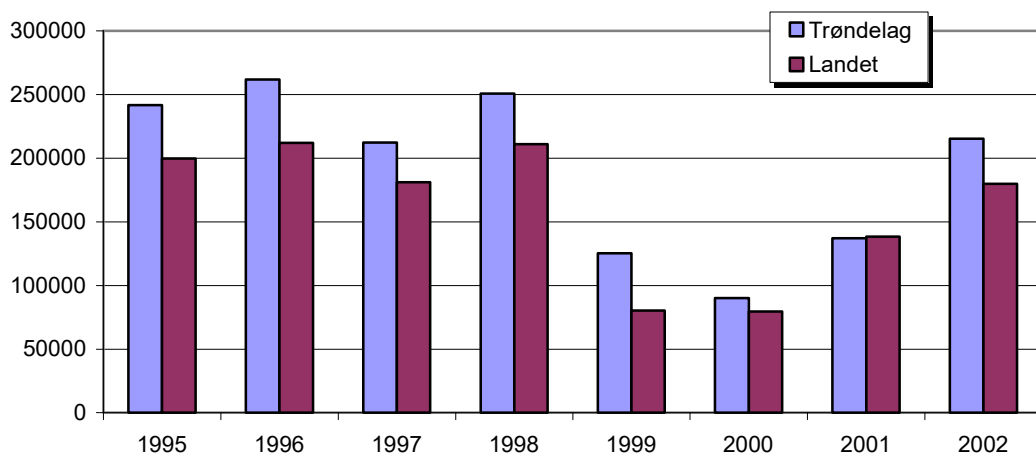
I perioden fra begynnelsen av 1990-tallet er prisen på kraftfôr redusert, og også fôrforbruket per kg tilvekst er betydelig redusert. Besetningene har blitt større, og drifta mer effektiv. I 2002 var besetningene i Trøndelag på 35 avlsgriser og antall kull per avlsgris 2,0 (1,95 i 2001). Utviklinga i driftsoverskudd/nettoinntekt, figur 3.14, er preget av den store egeninnsatsen i bygningsinvesteringer på slutten av 1990-tallet. Vi ser at inntektene fra andre erverv var fallende i denne perioden, men at de nå stiger igjen.



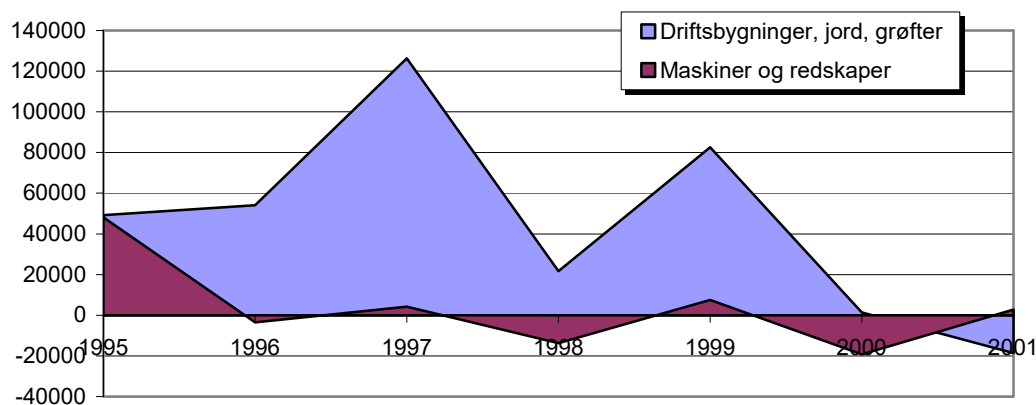
Figur 3.14 Driftsoverskudd/nettoinntekt på bruk med korn/svin. Kr per bruk. 2002-priser

I figur 3.15 er familiens arbeidsfortjeneste per årsverk for korn/svin i Trøndelag sammenlignet med landstall. I 2002 hadde Trøndelag gode kornavlinger. Det har bidratt til at resultatet ble så mye bedre i Trøndelag enn landsgjennomsnittet.

Nettoinvesteringene er vist i figur 3.16. Nye dyrehelseforsifter på 1990-tallet førte til ombygging av driftsbygninger, og delvis også tilbygg for å kunne produsere opp til konsesjonsgrense. Investeringene i bygninger ble derfor store, mens det har vært lite investeringer i maskiner og redskaper.



Figur 3.15 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn/svin. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002



Figur 3.16 Nettoinvesteringer på bruk med korn/svin. Kr per bruk. 2002-priser

Den gode lønnsomheten i korn/svin-kombinasjonen i perioden 1993–98 førte til at denne driftsformen, spesielt i Trøndelag, styrket egenkapitalandelen betydelig. Den sterkt reduserte lønnsomheten i 1999 og 2000, sammen med store bygningsinvesteringer, førte imidlertid til en kraftig nedgang i egenkapitalandelen. Se tabell 3.5. I løpet av 2001 og 2002, to år med bedre lønnsomhet og små investeringer, har egenkapitalsituasjonen igjen bedret seg.

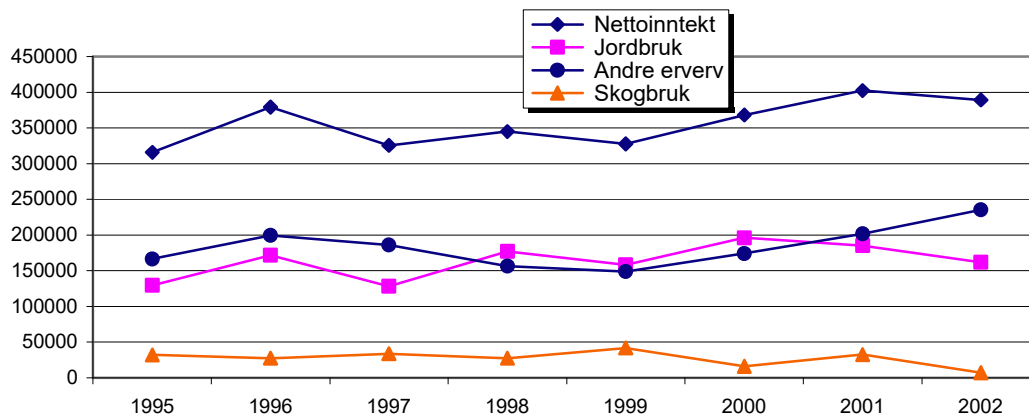
Tabell 3.5 Utviklinga i egenkapitalprosent, kombinert kornproduksjon/svinehold

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Trøndelag	55	59	54	59	55	50	54	56
Landet	59	58	57	57	52	53	52	52

3.5 Sauehold

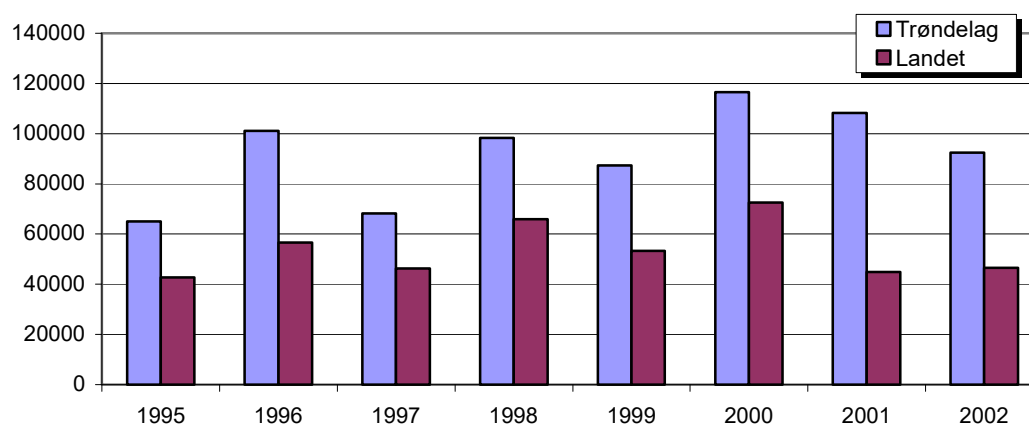
Regnet i 2002-priser har nettoinntekta stort sett ligget mellom kr 300 000 og kr 350 000 i perioden fra 1992 til 2000, men er i 2001 og 2002 på nærmere kr 400 000. Se figur

3.17. Skogbruksdrift har hatt relativt mye å si for inntektene på bruk med sauehold, men var i 2002 spesielt låge. Driftsoverskuddet fra «andre erverv» har tidligere stort sett vært av samme størrelse som driftsoverskuddet fra jordbruket (saueholdet), men har økt mye de to siste årene. Samtidig har driftsoverskuddet fra jordbruket hatt en betydelig nedgang. Den viktigste årsaken til nedgangen i 2002 kommer fra reduksjon i livdyrverdier, etter at prisen på sauekjøtt falt sterkt i 2002. Prisfallet var et resultat av økte slakterikostnader på saueslakt, på grunn av tiltak mot spredning av skrapesyke.



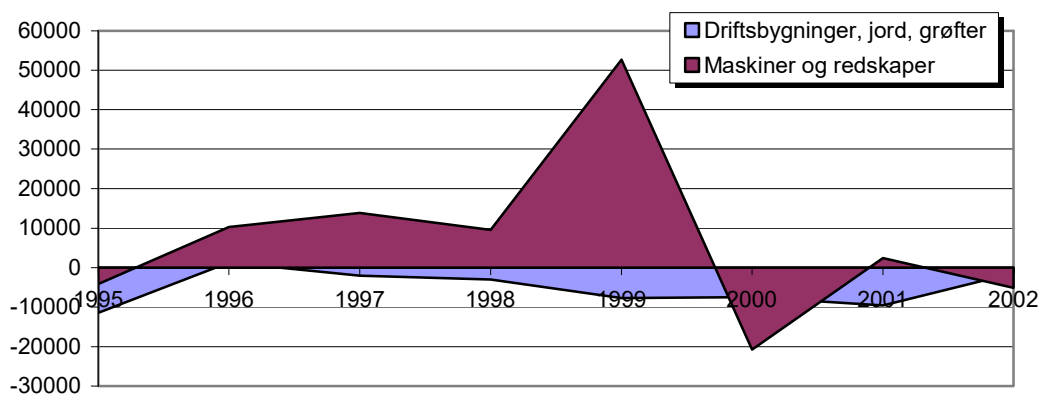
Figur 3.17 Driftsoverskudd/nettoinntekt på bruk med sauehold. Kr per bruk. 2002-priser

Den gjennomsnittlige besetningsstørrelsen på brukene som er med i regnskapsundersøkelsene i Trøndelag var 186 vinterføra sauer (vfs) i 2002. For hele landet var størrelsen 105 vfs. Den store forskjellen i besetningsstørrelse er sannsynligvis den vesentligste årsaken til at regnskapsundersøkelsene viser en høyere årsverkfortjeneste i Trøndelag enn i landet som helhet. Se figur 3.18.



Figur 3.18 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med sauehold. Kr per årsverk. 2002-priser. Endret beregningsmåte fra og med 2002

Som det framgår av figur 3.19 har nettoinvesteringene vært låge, med unntak av 1999. De store maskininvesteringene da var traktorkjøp. Siden antallet bruk med sauehold i driftsstatistikken for Trøndelag er lite, vil tilfeldige sammentreff lett få store utslag.



Figur 3.19 Nettoinvesteringer på bruk med sauehold. Kr per bruk. 2002-priser

Egenkapitalprosenten har stort sett ligget rundt 70. Det er langt høyere enn i de fleste andre driftsformer, men er likevel 4–5 prosentenheter under landsgjennomsnittet for ensidig sauehold. Tabell 3.6. Det har nok en god del sammenheng med forskjell i driftsomsfang og nivået på inntekter fra virksomhet utenom garden. Mens lønnsinntekter for brukerfamilien i 2002 lå på knappe kr 100 000 i gjennomsnitt i Trøndelag, var de tilsvarende tallene for landet på vel kr 230 000.

Tabell 3.6 Utviklinga i egenkapitalprosent, sauehold

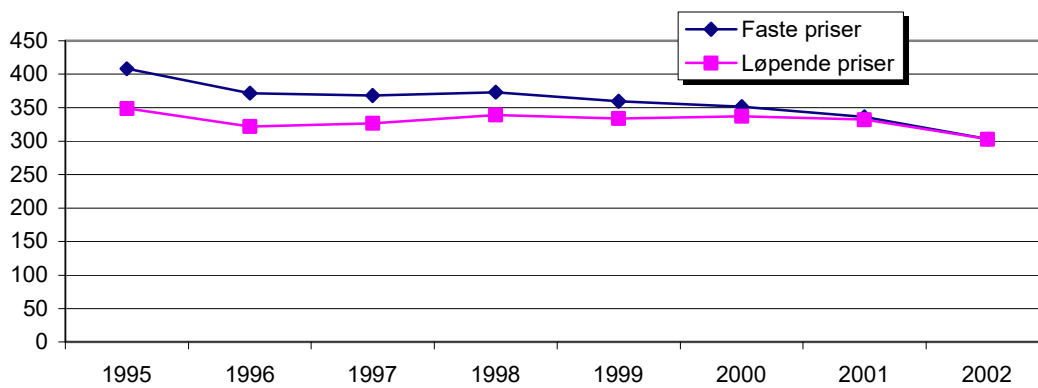
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Trøndelag	70	70	67	70	68	66	71	71
Landet	74	74	72	75	74	76	75	75

3.6 Gardsskogbruket

Gardsskogbruket er representert ved et eget utvalg blant de brukene som er med i regnskapsundersøkelsene for jordbruket, der det er satt spesielle krav til skogstørrelse.

Nedenfor er det presentert resultater for Midt-Norge, som foruten de to Trøndelagsfylkene også omfatter kommunene nord for Romsdalsfjorden i Møre og Romsdal fylke, og Helgeland i Nordland fylke. Se også tabell 14, side 85. I regnskapsundersøkelsen for skogbruket for 2002 var det med 65 bruk fra Midt-Norge. Her går det fram at det er avvirket 126 m³ tømmer per bruk i 2002. Det er 58 m³ mindre enn i 2001. Avvirkingen utgjorde i 2002 bare 62 % av det tømmerkvantum som kunne vært tatt ut uten å forringe skogen på lang sikt (balansekvantum). Mens avvirkningsprosenten i 2001 var den høyeste siden oppryddingen etter stormskadene i 1992, var avvirkingen i gardsskogene i 2002 igjen nede på nivået fra 1998 til 2000.

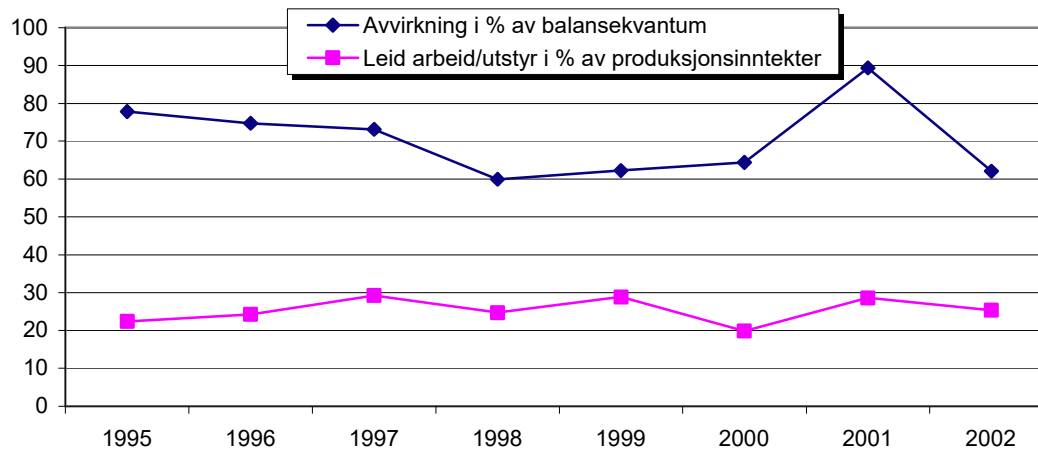
I figur 3.20 er oppnådd pris på bartrevirke vist. Som det går fram av figuren, har løpende priser de siste 4 årene ligget i området kr 330 til kr 340 per kubikkmeter, men i 2002 falt prisen til kr 303. Målt i fast kroneverdi har prisene stort sett vært fallende siden 1995.



Figur 3.20 Oppnådd pris på bartrevirke. Kr per m³.

Figur 3.21 viser at avvirkningen i prosent av balansekvantum, med unntak av 2001 har vært fallende siden 1995. Forholdet mellom kostnader til leid arbeid og utstyr i prosent av produksjonsinntekter er noenlunde stabilt over hele perioden fra 1995. I denne perioden har prisene på maskinell drift gått mye ned, samtidig som prisene på manuelt leid arbeid har steget vesentlig. Om dette har ført til mer innleid maskinell drift, ser det altså ikke ut til å ha gitt brukerne vesentlig økte driftskostnader.

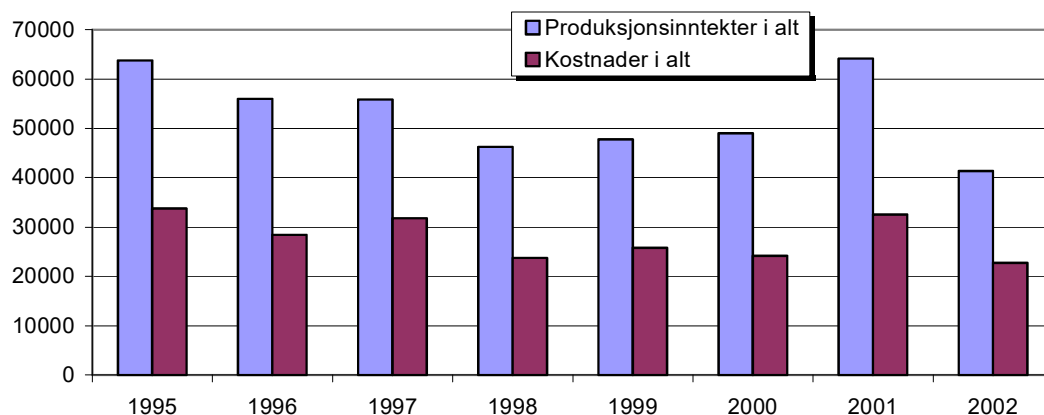
For å få en indikasjon på om hogstmaskiner tas mer i bruk i gardsskogbruket, har vi sammenstilt utviklingen i avvirkning med utviklingen i kostnader til leid arbeid/utstyr. Se figur 3.21. Vi ser at samtidig med den høge avvirkningen i 2001 var også kostnadene til leid arbeid/utstyr relativt store, og når avvirkningen var låg i 2002, var kostnadene til leid arbeid/utstyr relativt låge. Sammenstillingen i figur 3.21 tyder ikke på at det er noen vesentlig økning i bruken av hogstmaskiner, men at de, som rimelig kan være, spesielt benyttes når større kvanta skal tas ut.



Figur 3.21 Avvirkning i % av balansekvantum, og leid arbeid/utstyr i % av produksjonsinntekter

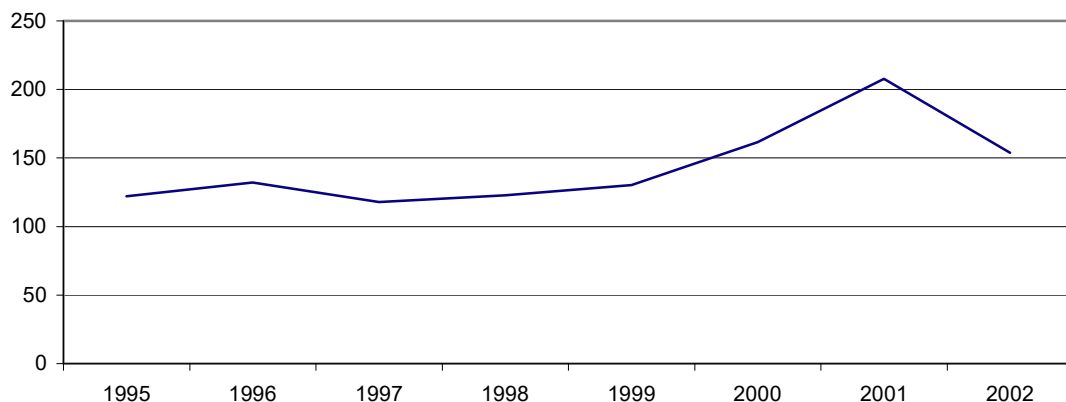
Med nedgang i avvirket kvantum og sterkt prisfall i 2002, er produksjonsinntektene lågere enn noe år etter 1995. Selv om også kostnadene er låge, er også driftsoverskuddet fra gardsskogbruket det lågste siden 1995. Figur 3.22. Driftsoverskuddet i

2002 var kr 18 608, mot kr 25 134 (faste priser) i gjennomsnitt for perioden fra 1995 til 2002.



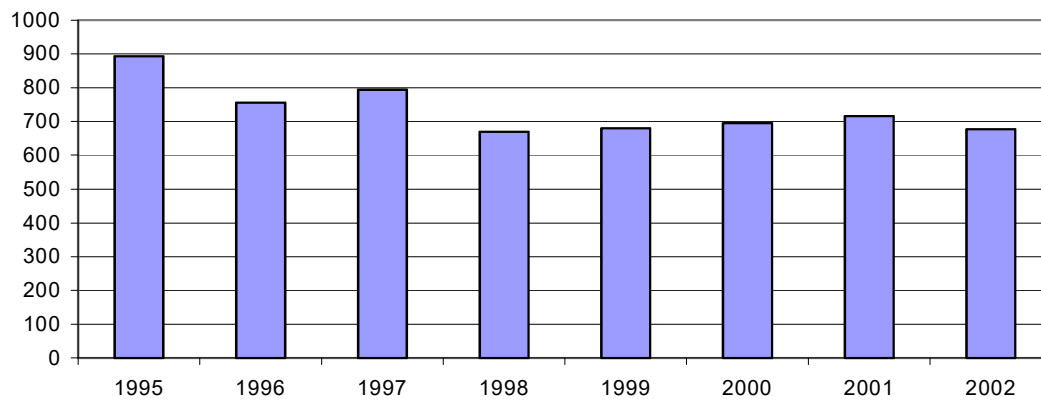
Figur 3.22 Produksjonsinntekter og kostnader i gardsskogbruket. Kr per bruk. 2002-priser

Figur 3.23 viser at per time familieinnsats var driftsoverskuddet i 2001 det høyeste i 10-årsperioden, og at det i 2002 fremdeles var høyere enn i årene 1995–1999.



Figur 3.23 Driftsoverskudd i kr per time familieinnsats i gardsskogbruket. 2002-priser

I figur 3.24 er gjennomsnittlig driftsveilengde vist. Den vil innvirke på det økonomiske resultatet, både fordi transportkostnadene øker, og fordi arbeidsforbruket øker. Vi ser at driftsveilengden de siste fem årene har ligget lågere enn på midten av 1990-tallet.



Figur 3.24 Middel driftsveilengde for tømmerdriftene, meter

4 Sammenligning av driftsformer

Regnskapsundersøkelsene for Trøndelag har tall for fem driftsformer der antall regnskap er stort nok til at gjennomsnittstall kan publiseres. Dette gjelder melkeproduksjon med tilhørende kjøttproduksjon, ensidig kornproduksjon, kombinert kornproduksjon/svinehold, sauehold, og fra 2002 også storfekjøttproduksjon på ammekyr. I dette kapitlet er brukets driftsoverskudd i jordbruket, brukerfamiliens nettoinntekt, familiens arbeidsfortjeneste per årsverk, og brukerfamiliens egenkapitalandel for disse driftsformene sammenlignet. I tabellene 4.1–4.4 er også de tilsvarende gjennomsnittstallene for alle driftsformer i regnskapsmaterialet for Trøndelag lagt inn.

Driftsoverskudd for forskjellige driftsformer i perioden fra 1995 er vist i tabell 4.1. Melkeproduksjon har vært mest stabil fra år til år, mens kornproduksjon/kombinert svinehold (korn/svin) og svinehold svinger mest i resultat. I gjennomsnitt er det likevel korn/svin som kommer best ut. Arbeidsinnsatsen som ligger bak driftsoverskuddet er ulik for de forskjellige driftsformene. Mens det i melkeproduksjonen i 2002 var 1,5 årsverk, var det i sauehold og korn/svin 1,3 årsverk, i kjøttproduksjon på ammekyr 0,8 årsverk, og i kornproduksjon 0,4 årsverk.

Tabell 4.1 Driftsoverskudd i jordbruket, etter driftsform. 2002-priser

Driftsform	Gjennomsnitt			
	1995–99	2000	2001	2002
Melk	250 513	239 369	250 230	293 111
Kjøtt, ammekyr				69 057
Korn	135 769	125 272	105 072	123 027
Korn/svin	357 258	244 009	305 307	386 752
Sau	152 915	196 040	184 970	162 101
Alle bruk	242 837	230 597	239 767	262 110

Når det gjelder nettoinntekt, viser tabell 4.2 at kornbrukene sammen med bruk med korn/svin ligger høgest. Familiens arbeidsinnsats bak nettoinntekta ligger på 1,8 til vel 2 årsverk, med melkeproduksjonsbrukene på topp i samlet arbeidsinnsats. Ensidig kornproduksjon, med sitt knapt halve årsverk i jordbruket, gir brukerfamilien størst muligheter til lønnsinntekter utenom bruket, og ligger derfor også på topp både i lønnsinntekter og nettoinntekt.

Tabell 4.2 Nettoinntekt for bruket, etter driftsform i jordbruket. 2002-priser

Driftsform	Gjennomsnitt			
	1995–99	2000	2001	2002
Melk	341 622	342 721	370 125	443 310
Kjøtt, ammekyr				396 020
Korn	520 726	663 074	552 367	603 244
Korn/svin	519 856	379 023	440 817	587 054
Sau	338 633	368 044	402 155	389 133
Alle bruk	377 807	388 307	408 495	467 317

For familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i jordbruket, figur 4.3, er det mest iøynefallende at driftsformen korn/svin, som helt siden 1993 har ligget nær det doble av gjennomsnittet for de andre driftsformene, i 1999 og 2000 var nede på nivået for gjennomsnittet. Etter oppgang i 2001 og 2002 er korn/svin igjen høgest. Med unntak for 2000 og 2001 har saueholdet, selv med besetningsstørrelse på 170–180 vfs, ligget lågt i forhold til andre driftsformer. Variasjonen i avlinger mellom år har vært svært stor i kornproduksjonen, og arbeidsfortjenesten per årsverk er direkte avhengig av hvor mye korn som kan omsettes. Etter våre registreringer var kornavlingene i 2001 de lågste siden 1995, og det førte til en markert nedgang i årsverkfortjenesten da. I 2002 var avlingene igjen gode, og det ga også en høyere arbeidsfortjeneste. På grunn av endringer i beregningsmetoden for familiens arbeidsfortjeneste, er tallene for 2002 ikke direkte sammenlignbare med tallene for tidligere år. Se mer om dette i kapittel 1 og innledningen til kapittel 2.

Tabell 4.3 Familiens arbeidsfortjeneste i jordbruket, etter driftsform ¹⁾. 2002-priser

Driftsform	Gjennomsnitt			
	1995–99	2000	2001	2002
Melk	95 646	90 665	100 226	131 114
Kjøtt, ammekyr				-17 347
Korn	109 238	129 210	69 754	137 133
Korn/svin	193 159	86 220	135 311	215 350
Sau	74 856	111 617	106 839	92 366
Alle bruk	112 662	96 803	104 598	128 820

¹⁾ Endret beregningsmåte fra og med 2002

Egenkapitalutviklingen er vist i tabell 4.4. Der ser en at kornprodusentene har ligget høgest, men med store maskininvesteringer på noen av brukene i 2001, og dessuten utskiftninger av bruk i den relativt lille gruppa som inngår i statistikken, har egenkapitalandelen falt radikalt. Bruk med sauehold har tradisjonelt ligget høgt i egenkapitalandel. Dette har nok for en del skyldtes forholdsvis store inntekter utenom jordbruket, men

kommer sannsynligvis også fra forhold som en finner igjen for melkeproduksjonsbruk i fjellbygdene. Også der ligger egenkapitalandelen tradisjonelt høgt.

Tabell 4.4 Utviklinga i egenkapitalprosent, etter driftsform

Driftsform	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Melk	59	59	60	60	59	60	60	63
Kjøtt, ammekyr								65
Korn	70	72	73	75	72	74	59	56
Korn/svin	55	59	54	59	55	50	54	56
Sau	70	70	67	70	68	66	71	71
Alle bruk	61	62	62	63	61	61	61	62

5 Kort om utviklingstrekk i 2002

Fra Trøndelag var det i 2002 med 157 bruk i NILFs driftsstatistikk. Jordbruksarealet for disse brukene var i gjennomsnitt 248 dekar, opp 9 dekar fra 2001. Familiens arbeidsinnsats i jordbruket var 2441 timer i 2002. Det utgjør 1,3 årsverk à 1845 timer. Den leide arbeidsinnsatsen var på 582 timer.

I gjennomsnitt per bruk var driftsoverskuddet kr 262 100 i 2002, en økning på kr 25 400. Driftsoverskuddet skal betale for familiens (og eventuelt andres ubetalte) arbeid i gardsdrifta og et rimelig rentekrav for kapitalinnsatsen. Tallene fra NILF viser at lønnsomheten varierer betydelig både fra år til år, og mellom de forskjellige driftsformene.

Melkeproduksjon er hoveddriftsformen i jordbruket i Trøndelag. Bruksstørrelsen på melkeproduksjonsbruk fortsetter å øke. I driftsstatistikken var den i 2002 kommet opp i 238 dekar, med en gjennomsnittsbesetning på 16,2 årskyr. Arealøkningen kommer fra økt leieareal, som i 2002 var på 62 dekar. Driftsoverskuddet per bruk var kr 293 100, opp kr 46 100 fra 2001. Økt melkekvote og bedre utnytting av kvoten, sammen med en økning i melkeprisen på 13 øre per liter, er hovedårsaker til økningen i driftsoverskuddet.

Ensidig kornproduksjon hadde i granskningene for Trøndelag et kornareal på 297 dekar. Byggavlinga gikk opp fra 315 kg per dekar i 2001, til 357 kg på disse brukene i 2002. Driftsoverskuddet ble kr 123 000, opp kr 19 300 fra 2001, til tross for at byggprisen gikk ned med 3 øre per kilo.

Kombinert kornproduksjon/svinehold hadde for andre år på rad en betydelig resultatforbedring, etter to svake år i 1999 og 2000. Kornarealet var 220 dekar i 2002, og det var 35 avlstdyr i gjennomsnitt per bruk. Det meste av kornet er bygg. Avlinga kom på 338 kg, mot 284 kg per dekar i 2001. Sammen med økningen i korninntektene, førte prisøkningen på svinekjøtt og smågris til at driftsoverskuddet økte med kr 85 300, til kr 386 800. Økningen i oppnådd pris på svinekjøtt var på kr 2,40 per kg, og på smågris kr 50 per stk.

I driftsgranskningene for Trøndelag er sauehold representert ved bruk med en gjennomsnittsbesetning på 186 vinterføra dyr og et jordbruksareal på 198 dekar. Gjennomsnittsprisen for sau- og lammekjøtt gikk ned 95 øre per kg, mens ullprisen gikk opp kr 3,70 per

kg. Driftsoverskuddet kom på kr 162 100, ned kr 20 500 fra 2001. Årsaken til den sterke nedgangen i driftsoverskudd kommer fra reduksjon i livdyrverdier, etter at prisen på sauekjøtt falt sterkt i 2002. Prisfallet var et resultat av økte slakterikostnader på saueslakt, på grunn av tiltak mot spredning av skrapesyke.

Nettoinntekta per bruk i gjennomsnitt for alle driftsformer økte med kr 80 700 til kr 469 300 i 2002. Nettoinntekt er samlet driftsoverskudd fra all næringsvirksomhet, lønnsinntekter, trygdeytelser, renteinntekter og kalkulert verdi av familiens arbeid på nyanlegg. Gjeldsrenter og kårutgifter er trukket fra. Det som bidro mest til økningen i nettoinntekt, var økning i lønnsinntekter for brukerfamiliens arbeid utenom bruket og økning i driftsoverskudd fra jordbruket. Ellers økte også driftsoverskuddet fra tillegg-snæringer, mens andre deler av nettoinntekta var nokså uforandret.

For alle driftsformer under ett var nettoinvesteringa i jordbruksdrifta minus kr 1 700 på avskrivbare driftsmidler i 2002. Nettoinvestering er sum investeringer, fratrukket avskrivninger, frasalg og eventuelle investeringstilskudd. Ei negativ nettoinvestering betyr at verdien av produksjonsmidlene er redusert i løpet av året. Det var imidlertid en liten økning på ikke-avskrivbare driftsmidler, slik at den samlede verdien av eiendeler i jordbruket gikk opp med 0,5 %. På melkeproduksjonsbrukene var nettoinvesteringa i jordbruksdrifta svakt positiv i 2002, mens den var negativ i de andre driftsformene. Verdien av eiendeler utenom jordbruket fortsatte å øke, mens samlet gjeld økte meget lite (målt i løpende priser). Dermed sank gjeldsprosenten fra 39,3 i 2001 til 36,6 i 2002. Gjelden har over flere år ligget nokså konstant på 70 % av verdien på eiendeler i jordbruket.

For gardsbruk med skog er det utført en egen regnskapsundersøkelse for 65 bruk i Midt-Norge. Driftsoverskuddet per skog kom på kr 18 600 i gjennomsnitt, ned kr 12 300 fra 2001. Kubikkmeterprisen på bartrevirke gikk ned med kr 29, samtidig som også avvirket kvantum gikk mye ned i forhold til det relativt høge avvirkningsnivået i 2001. Driftsoverskuddet i skogbruket utgjorde 7 % av det samlede driftsoverskuddet fra jord- og skogbruk på disse brukene, mot 12 % i 2001.

6 Tabellsamling 1998–2002

Tabellsamlingen inneholder tall fra driftsgranskingene for årene 1998 til 2002.

	Side
1 Alle bruk	33
2 Melkeproduksjon, alle bruk	37
3 Melkeproduksjon, sammenligning av låg- og høggruppe	41
4 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe under 15 årskyr	45
5 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe 15-19,9 årskyr	49
6 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr	53
7 Melkeproduksjon, kystbygder	57
8 Melkeproduksjon, indre bygder	61
9 Melkeproduksjon, fjellbygder	65
10 Kjøttproduksjon på ammekyr	69
11 Kornproduksjon	73
12 Kombinert kornproduksjon og svinehold	77
13 Sauehold	81
14 Gardsskogbruket i Midt-Norge	85

Unntatt tabell 14 er hver tabell på 3 sider og er delt i 6 deler:

- a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser
- b. Nettoinvesteringer
- c. Produksjonsinntekter pr bruk
- d. Kostnader pr bruk
- e. Resultatregning
- f. Balanse og egenkapital pr bruk

Alle produksjoner. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 1a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	150	150	151	150	157
Brukers alder	48	47	47	48	47
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	52,1	55,5	61,3	62,8	70,1
Grovfôr, daa	159,3	160,0	166,0	174,1	174,9
Annet areal, daa	1,8	1,7	1,8	2,1	2,8
Jordbruksareal, daa	213,2	217,3	229,1	239,0	247,7
- herav leid areal, daa	43,0	43,2	49,5	50,3	53,9
Korn, FEM pr daa	360	347	353	298	348
Grovfôr, FEM pr daa	409	406	415	403	393
Jordbruksareal, FEM pr daa	396	390	398	375	380
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	10,6	11,0	11,5	11,6	10,8
Kumelk, liter omsatt	59 507	60 936	62 533	63 629	60 914
Melkekvote	60 402	61 941	63 209	64 233	60 759
Produsert melk pr årsku, kg	6 347	6 215	6 134	6 159	6 354
Storfekjøtt, kg omsatt	2 784	3 018	3 043	3 217	3 330
Antall avlsgriser	2,7	2,9	3,4	3,4	3,1
Salgbare smågriser	50	53	63	59	56
Svinekjøtt slaktegris, kg omsatt	2 987	3 494	2 963	3 575	3 446
Antall vinterföra sauer (vfs)	18	17	17	17	17
Kg kjøtt pr vfs	23	25	25	25	26
Ull, kg omsatt pr vfs	4,8	4,7	4,5	4,2	5,6
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 086	2 073	2 118	2 121	2 021
Ektefelle	490	469	464	442	399
Barn under 17 år	17	23	20	20	21
Sum familie	2 594	2 564	2 602	2 583	2 441
Leid arbeid	586	621	576	554	581
Sum timer i jordbruket	3 179	3 185	3 178	3 137	3 023
Sum timer familie i skogbruket	89	89	86	79	61
Sum timer i tilleggsnæring	64	51	52	51	53
Familiens arbeid på nyanlegg	24	45	38	15	19
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	763	808	834	915	1 093
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,96	1,95	1,81	1,81	1,84
Havre, kr pr kg	1,88	1,83	1,70	1,72	1,66
Kumelk, kr pr l	3,60	3,15	3,08	3,36	3,50
Kukjøtt, kr pr kg	33,24	29,77	23,06	25,04	25,33
Annet storfekjøtt, kr pr kg	39,20	35,89	27,75	30,39	30,60
Smågris for salg, kr pr stk.	788	693	631	755	794
Svinekjøtt slaktegris, kr pr kg	21,74	19,58	18,29	19,25	21,64
Sau- og lammekjøtt, kr pr kg	35,85	39,22	31,33	30,41	29,82
Ull, kr pr kg	32,56	30,28	29,32	31,04	34,66

Tabell 1b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	6 138	1 026	1 159	-405	3 843
Driftsbygninger	-2 220	7 606	-7 755	-7 320	-7 235
Maskiner og redskap	-9 391	7 472	-7 398	9 533	-4 606
Melkekvote (ku og geit)	4 146	-237		8 033	6 329
Sum nettoinvesteringer	-1 327	15 867	-13 994	9 841	-1 668

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Alle produksjoner. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 1c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	36 822	37 220	37 549	32 144	43 057
Andre planteprodukter	8 715	6 969	4 851	9 661	12 235
Planteprodukter i alt	45 537	44 189	42 401	41 805	55 293
Storfe, melk 1)	214 501	192 019	192 333	214 016	213 311
Storfe, livdyr	9 096	8 002	6 802	7 154	9 447
Kuslakt 2)	37 143	31 597	26 409	31 981	31 664
Annet storfeslakt 2)	66 837	56 123	59 503	59 194	67 991
Smågriser	12 421	10 706	13 431	11 990	8 397
Slaktegriser	66 618	63 498	55 259	69 601	75 660
Avlsgriser	9 081	10 144	7 131	7 221	9 458
Sauer, livdyr og slakt	19 585	19 584	17 932	17 189	14 231
Ull	2 740	2 372	2 422	2 754	2 833
Andre inntekter, husdyrholdet	2 585	3 458	2 711	2 739	444
Husdyrprodukt i alt	440 606	397 502	383 932	423 838	433 435
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	65 376	53 659	52 494	54 425	56 035
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	17 938	18 226	21 583	23 688	27 510
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	390	239	235	383	522
Produksjonstillegg, husdyr	48 354	52 678	59 451	62 299	66 665
Bunnfradrag					-5 541
Driftstillegg melk ku	42 838	44 053	44 868	40 433	39 955
Distriktstilskudd storfe		11 280	21 501	23 065	22 209
Grunntilskudd storfe		3 062	10 830	10 291	10 776
Distriktstilskudd sau			1 969	2 110	2 178
Grunntilskudd sau			1 949	2 015	1 728
Refunderte avløserutgifter	35 568	39 428	46 828	44 289	49 632
Andre tilskudd	4 470	6 061	7 824	5 350	11 282
Tilskudd i alt	214 935	228 688	269 533	268 373	282 952
Leieinntekter, traktor og redskap	7 243	7 016	8 778	7 279	6 759
Andre inntekter	45	88	160	2 908	970
Produksjonsinntekter i alt	708 367	677 483	704 803	744 203	779 408

Tabell 1d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	136 090	138 849	129 835	141 205	141 471
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	7 706	8 308	9 498	7 374	8 249
Såvarer	7 360	7 040	6 221	6 448	7 596
Handelsgjødsel og kalk	26 142	25 172	23 336	24 331	27 804
Plantevernmidler	2 584	2 069	2 677	2 907	3 555
Konserveringsmidler	5 318	5 380	5 784	6 326	6 379
Andre forbruksartikler m.v.	26 013	27 253	30 049	32 661	31 047
Kjøp av dyr	19 706	18 243	15 351	16 796	15 733
Sum variable kostnader	230 919	232 314	222 751	238 049	241 834
Leid arbeid	52 045	59 181	57 647	58 077	58 328
Drivstoff	8 589	8 174	11 100	12 347	11 662
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	5 043	4 333	4 647	4 843	6 213
Vedl.h. driftsbygninger	20 551	19 995	19 655	19 209	20 942
Vedl.h. traktor og maskiner	28 986	27 932	30 473	32 535	32 835
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 899	1 813	1 596	1 387	1 384
Avskr. driftsbygninger	25 204	27 243	29 605	31 676	31 195
Avskr. traktor og maskiner	33 014	32 456	33 404	33 131	33 444
Maskinleie	11 299	10 851	11 520	11 772	14 028
Andre faste kostnader	53 059	51 266	61 442	64 460	65 431
Sum faste kostnader	239 690	243 244	261 089	269 436	275 464
Kostnader i alt	470 609	475 559	483 840	507 485	517 298
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,00	0,98	0,99	1,06	1,06
Netto mekaniseringskostnader pr daa	397	383	392	397	401

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Alle produksjoner. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 1e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	237 758	201 925	220 963	236 718	262 110
- Renter av jordbruksaktiva	65 135	71 199	76 294	79 275	81 133
Familiens arbeidsfortjeneste	172 623	130 725	144 669	157 443	180 977
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	114 137	84 468	93 506	103 239	128 805
Lønnsevne	238 132	204 187	216 167	229 581	239 305
Lønnsevne pr. time	74,90	64,11	68,02	73,18	79,17
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	155 989	136 469	145 865	155 441	177 339
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	154 194	126 923	137 276	147 295	175 477
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	237 758	201 925	220 963	236 718	262 110
Driftsoverskudd, skogbruk	13 383	11 480	13 269	17 900	12 104
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	12 505	9 024	10 426	10 078	14 020
Driftsoverskudd, andre næringer	8 546	10 677	12 406	11 507	11 511
Lønnsinntekt	92 807	103 205	113 468	130 237	174 452
Pensjoner og sykepenger	20 731	20 704	23 795	24 757	25 348
Gevinst/utbytte verdipapir	2 635	1 027	2 419	4 032	221
Årlige erstatninger og lignende	1 991	4 731	4 781	4 418	5 210
Familiens arbeid på nyanlegg	2 671	5 304	4 724	1 963	2 451
Renteinntekter	10 922	13 530	13 837	15 849	17 109
- Renteutgifter	32 741	41 139	43 408	49 063	48 790
- Kårutgifter	3 747	3 890	4 598	5 094	6 215
Nettoinntekt	367 461	336 578	372 083	403 301	469 531
Privatforbruk ekskl. skatt	252 499	251 150	271 154	288 966	315 592
Betalte skatter	105 403	115 458	104 407	108 609	122 171

Tabell 1f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	245 032	257 398	244 791	273 123	298 283
Andre krav	69 198	72 028	69 222	70 820	72 726
Omløpsmidler, jordbruk	157 243	131 968	143 165	162 698	161 518
Omløpsmidler, skogbruk	1 157	380	604	1 073	501
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	513	213	609	856	808
Omløpsmidler, andre næringer	36 371	40 423	54 826	58 195	64 904
Omløpsmidler i alt	509 515	502 411	513 217	566 765	598 739
Anleggsmidler, jordbruk	845 909	876 582	945 164	975 925	998 061
Anleggsmidler, skogbruk	47 465	49 539	54 093	53 811	57 723
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	5 989	10 789	17 566	16 666	20 824
Anleggsmidler, andre næringer	11 044	9 047	8 402	9 873	10 137
Privat hovedbygninger	252 149	258 337	290 932	318 193	350 287
Privat, annet	71 512	72 206	81 127	81 519	96 848
Anleggsmidler i alt	1 234 068	1 276 500	1 397 284	1 455 988	1 533 880
Eiendeler i alt	1 743 583	1 778 911	1 910 501	2 022 753	2 132 809
Eiendeler i jordbruket	1 003 153	1 008 550	1 088 330	1 138 622	1 159 769
Kortsiktig gjeld	177 651	174 587	180 697	202 132	177 595
Langsiktig gjeld	473 177	521 436	562 516	593 713	623 453
Gjeld i alt	650 828	696 023	743 214	795 845	801 047
Endring i året, kroner	-2 578	17 198	-1 286	25 111	-25 911
Egenkapital	1 092 755	1 082 887	1 167 288	1 226 908	1 331 777
Egenkapitalprosent	63	61	61	61	62
Endring i året (sparing)	40 962	-2 454	32 455	42 931	77 721
Arbeidskapital	331 865	327 824	332 520	364 633	421 145
Endring i året	19 189	6 222	26 555	37 277	51 192
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Melkeproduksjon. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 2a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	104	104	105	104	99
Brukers alder	47	47	47	47	48
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	16,1	19,7	24,7	21,6	19,7
Grovfôr, daa	185,1	185,5	193,7	209,0	217,5
Annet areal, daa	1,0	1,2	1,2	0,7	0,7
Jordbruksareal, daa	202,2	206,4	219,6	231,3	238,0
- herav leid areal, daa	45,9	46,6	50,9	56,4	62,4
Korn, FEM pr daa	367	406	348	299	412
Grovfôr, FEM pr daa	420	419	424	407	403
Jordbruksareal, FEM pr daa	414	416	414	397	403
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	14,1	14,7	15,4	15,8	16,2
Kumelk, liter omsatt	79 165	81 279	83 448	86 388	91 383
Melkekvote	80 460	82 730	84 378	87 070	91 091
Produsert melk pr årsku, kg	6 337	6 197	6 140	6 182	6 383
Storfekjøtt, kg omsatt	3 545	3 822	3 841	4 223	4 266
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 201	2 216	2 266	2 290	2 308
Ektefelle	546	494	509	508	473
Barn under 17 år	22	28	23	23	20
Sum familie	2 768	2 738	2 798	2 821	2 801
Leid arbeid	650	700	632	608	693
Sum timer i jordbruket	3 418	3 438	3 430	3 429	3 494
Sum timer familie i skogbruket	100	90	99	91	72
Sum timer i tilleggsnæring	66	60	52	50	54
Familiens arbeid på nyanlegg	21	41	35	21	21
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	690	753	747	802	831
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,82	1,87	1,68	1,64	1,78
Havre, kr pr kg	1,53	1,52	1,60	1,45	1,60
Kumelk, kr pr l	3,61	3,15	3,08	3,37	3,50
Kukjøtt, kr pr kg	33,29	29,86	23,04	25,01	25,26
Annet storfekjøtt, kr pr kg	39,29	35,99	27,66	30,33	30,50

Tabell 2b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	5 425	895	2 020	-269	2 740
Driftsbygninger	-2 997	2 746	-12 531	-2 604	-6 075
Maskiner og redskap	-10 179	1 115	-2 663	5 269	5 987
Melkekvote (ku og geit)	5 908	-341		11 097	8 678
Sum nettoinvesteringer	-1 843	4 415	-13 174	13 493	11 330

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 2c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	9 497	13 258	12 396	8 924	12 658
Andre planteprodukter	6 678	5 688	2 910	7 203	10 894
Planteprodukter i alt	16 176	18 946	15 305	16 127	23 552
Storfe, melk 1)	285 741	256 184	256 845	290 771	320 177
Storfe, livdyr	12 324	11 360	8 969	9 553	12 971
Kuslakt 2)	49 149	41 777	34 748	43 294	43 714
Annet storfeslakt 2)	82 790	69 240	73 744	74 267	88 350
Andre inntekter, husdyrholdet	950	724	517	701	791
Husdyrprodukt i alt	430 954	379 284	374 823	418 586	466 003
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	74 162	62 070	60 647	65 173	69 279
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	4 821	5 682	8 490	7 944	8 706
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	263	93	103	107	162
Produksjonstillegg, husdyr	54 488	57 767	66 608	70 686	78 181
Bunnfradrag					-5 394
Driftstillegg melk ku	57 362	59 000	60 000	55 096	60 258
Distriktstilskudd storfe		15 575	29 189	31 796	32 531
Grunntilskudd storfe		4 086	13 848	13 538	14 014
Distriktstilskudd sau			26	14	29
Grunntilskudd sau			31	17	29
Refunderte avløserutgifter	39 029	43 269	51 378	49 807	58 127
Andre tilskudd	3 994	3 847	4 601	3 482	8 065
Tilskudd i alt	234 119	251 390	294 921	297 661	323 988
Leieinntekter, traktor og redskap	7 573	7 166	8 899	7 354	6 749
Andre inntekter	12	60	94	342	377
Produksjonsinntekter i alt	688 834	656 846	694 042	740 070	820 670

Tabell 2d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	118 093	117 034	110 911	118 836	130 895
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	9 651	10 187	11 457	8 854	10 505
Såvarer	5 884	5 626	4 606	4 925	5 526
Handelsgjødsel og kalk	25 838	24 790	23 674	24 835	28 928
Plantevernmidler	1 434	1 034	1 118	1 175	1 636
Konserveringsmidler	6 699	6 708	7 346	8 397	8 679
Andre forbruksartikler m.v.	26 861	27 950	30 483	34 641	34 137
Kjøp av dyr	9 311	6 996	9 945	10 689	10 679
Sum variable kostnader	203 772	200 324	199 538	212 350	230 984
Leid arbeid	56 446	64 927	62 986	64 733	70 462
Drivstoff	8 468	8 114	10 725	12 090	12 063
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 430	4 066	4 604	4 534	6 029
Vedl.h. driftsbygninger	21 786	20 550	20 327	21 823	24 476
Vedl.h. traktor og maskiner	29 822	27 192	31 041	34 788	34 552
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 861	1 779	1 547	1 301	1 335
Avskr. driftsbygninger	25 311	27 067	29 351	32 101	32 701
Avskr. traktor og maskiner	32 607	32 105	33 309	32 505	32 690
Maskinleie	12 483	12 232	12 406	12 503	15 169
Andre faste kostnader	52 584	50 152	58 840	64 293	67 099
Sum faste kostnader	245 798	248 183	265 136	280 672	296 575
Kostnader i alt	449 570	448 508	464 674	493 022	527 559
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,02	0,97	1,00	1,05	1,05
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,08	1,02	1,08	1,12	1,10
Netto mekaniseringskostnader pr daa	423	402	412	417	424

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Alle bruk

Tabell 2e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	239 264	208 338	229 368	247 048	293 111
- Renter av jordbruksaktiva	64 773	70 757	76 091	78 523	81 623
Familiens arbeidsfortjeneste	174 491	137 581	153 277	168 525	211 488
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	106 222	81 096	91 406	101 003	131 126
Lønnsevne	247 331	220 724	232 042	248 577	281 949
Lønnsevne pr. time	72,35	64,21	67,65	72,49	80,70
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	147 398	131 851	142 043	151 082	176 398
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	144 388	121 801	132 613	141 288	173 610
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	239 264	208 338	229 368	247 048	293 111
Driftsoverskudd, skogbruk	10 557	9 473	13 077	19 760	13 040
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	10 352	7 593	8 584	9 455	12 498
Driftsoverskudd, andre næringer	5 374	4 879	5 204	7 100	8 440
Lønnsinntekt	80 058	93 609	97 610	108 361	125 413
Pensjoner og sykepenger	15 567	17 329	16 483	17 304	18 803
Gevinst/utbytte verdipapir	1 268	728	1 703	4 179	1 404
Årlige erstatninger og lignende	1 636	3 799	4 133	3 953	4 204
Familiens arbeid på nyanlegg	2 318	4 787	4 372	2 642	2 683
Renteinntekter	10 405	12 235	13 315	15 145	16 682
- Renteutgifter	34 036	42 911	43 677	48 543	47 121
- Kårutgifter	4 110	4 235	4 900	5 031	5 508
Nettoinntekt	338 651	315 623	345 272	381 372	443 651
Privatforbruk ekskl. skatt	244 913	237 377	259 368	271 662	287 353
Betalte skatter	97 504	110 715	97 134	101 305	110 436

Tabell 2f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	235 870	230 504	239 041	250 983	284 975
Andre krav	69 618	68 672	66 980	73 415	79 306
Omløpsmidler, jordbruk	138 962	123 089	130 576	150 757	157 424
Omløpsmidler, skogbruk	361	354	724	1 442	671
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	741	308	495	519	505
Omløpsmidler, andre næringer	24 735	28 118	36 931	37 945	44 674
Omløpsmidler i alt	470 286	451 045	474 747	515 061	567 555
Anleggsmidler, jordbruk	857 067	876 803	952 970	979 407	1 018 523
Anleggsmidler, skogbruk	49 675	51 409	57 116	56 408	57 888
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	5 340	11 264	23 644	19 373	23 145
Anleggsmidler, andre næringer	4 372	4 139	2 625	8 824	11 084
Privat hovedbygninger	225 405	246 864	275 061	304 146	339 096
Privat, annet	67 880	66 442	76 225	70 400	77 952
Anleggsmidler i alt	1 209 738	1 256 920	1 387 642	1 438 557	1 527 689
Eiendeler i alt	1 680 024	1 707 965	1 862 389	1 953 617	2 095 479
Eiendeler i jordbruket	996 029	999 892	1 083 547	1 130 164	1 176 183
Kortsiktig gjeld	187 064	178 604	185 323	207 502	197 494
Langsiktig gjeld	482 486	528 704	555 788	575 428	586 815
Gjeld i alt	669 551	707 308	741 111	782 930	784 309
Endring i året, kroner	8 586	5 955	-2 389	20 352	-14 098
Egenkapital	1 010 473	1 000 656	1 121 278	1 170 687	1 311 195
Egenkapitalprosent	60	59	60	60	63
Endring i året (sparing)	20 148	-4 897	25 850	34 923	92 353
Arbeidskapital	283 221	272 441	289 424	307 558	370 061
Endring i året	20 653	2 673	16 123	21 383	64 899
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Melkeproduksjon. Alle bygder. Låg- og høggruppe 2002

Tabell 3a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

	Låggruppe	Høggruppe
Antall bruk	33	33
Brukers alder	47	47
Arealfordeling og avling		
Korn, daa	13,5	16,5
Grovfôr, daa	219,6	221,8
Annet areal, daa	0,2	1,1
Jordbruksareal, daa	233,3	239,3
- herav leid areal, daa	61,5	57,1
Korn, FEm pr daa	415	414
Grovfôr, FEm pr daa	399	386
Jordbruksareal, FEm pr daa	399	386
Husdyrproduksjon		
Antall årskyr	17,2	14,5
Kumelk, liter omsatt	97 504	83 254
Melkekvote	97 244	83 651
Produsert melk pr årsku, kg	6 401	6 460
Storfekjøtt, kg omsatt	4 061	4 521
Arbeidsforbruk, timer		
Bruker	2 284	2 371
Ektefelle	296	537
Barn under 17 år	13	23
Sum familie	2 593	2 931
Leid arbeid	739	658
Sum timer i jordbruket	3 331	3 589
Sum timer familie i skogbruket	69	86
Sum timer i tilleggsnæring	60	65
Familiens arbeid på nyanlegg	18	34
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	949	667
Oppnådde priser		
Bygg, kr pr kg	1,72	1,79
Havre, kr pr kg		1,55
Kumelk, kr pr l	3,49	3,52
Kukjøtt, kr pr kg	25,20	25,25
Annet storfekjøtt, kr pr kg	30,02	30,58

Tabell 3b. Nettoinvesteringer

	Låggruppe	Høggruppe
Jord, grøfter og vannanlegg	5 931	547
Driftsbygninger	-10 507	-11 445
Maskiner og redskap	15 712	3 948
Melkekvote (ku og geit)	9 338	7 118
Sum nettoinvesteringer	20 473	169

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Låg- og høggruppe 2002

Tabell 3c. Produksjonsinntekter pr bruk

	Låggruppe	Høggruppe
Korn	8 816	9 391
Andre planteprodukter	13 626	8 916
Planteprodukter i alt	22 442	18 307
Storfe, melk 1)	339 871	293 367
Storfe, livdyr	15 292	7 922
Kuslakt 2)	45 209	42 086
Annet storfeslakt 2)	77 513	101 147
Andre inntekter, husdyrholdet	216	1 062
Husdyrprodukt i alt	478 101	445 584
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	67 388	73 189
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	6 715	7 637
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	146	120
Produksjonstillegg, husdyr	79 045	75 926
Bunnfradrag	-5 636	-5 091
Driftstillegg melk ku	59 636	59 636
Distriktstilskudd storfe	31 289	36 041
Grunntilskudd storfe	13 181	15 227
Distriktstilskudd sau	9	
Grunntilskudd sau	9	
Refunderte avløserutgifter	56 639	54 550
Andre tilskudd	4 940	12 381
Tilskudd i alt	313 360	329 616
Leieinntekter, traktor og redskap	7 897	8 497
Andre inntekter	611	521
Produksjonsinntekter i alt	822 412	802 525

Tabell 3d. Kostnader pr bruk

	Låggruppe	Høggruppe
Kraftfôr	141 827	118 146
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	13 719	6 026
Såvarer	4 808	5 487
Handelsgjødsel og kalk	29 599	26 471
Plantevernmidler	1 870	1 303
Konserveringsmidler	9 753	7 732
Andre forbruksartikler m.v.	37 614	29 640
Kjøp av dyr	12 504	12 659
Sum variable kostnader	251 695	207 463
Leid arbeid	79 867	58 611
Drivstoff	12 877	11 482
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	8 779	4 374
Vedl.h. driftsbygninger	30 504	18 572
Vedl.h. traktor og maskiner	42 563	26 733
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 258	1 591
Avskr. driftsbygninger	37 226	30 783
Avskr. traktor og maskiner	39 429	27 031
Maskinleie	19 189	10 781
Andre faste kostnader	72 076	61 181
Sum faste kostnader	343 766	251 139
Kostnader i alt	595 461	458 603
Netto mek.kostnader pr FEM totalavl.	1,31	0,85
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,25	0,94
Netto mekaniseringskostnader pr daa	524	326

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bruk. Låg- og høggruppe 2002

Tabell 2e. Resultatregning

	Låggruppe	Høggruppe
Resultatregning i jordbruket		
Driftsoverskudd	226 951	343 922
- Renter av jordbruksaktiva 1)	90 070	77 419
Familiens arbeidsfortjeneste	136 881	266 503
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk 2)	92 758	154 923
Lønnsevne	216 748	325 114
Lønnsevne pr. time	65,06	90,58
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	151 958	194 553
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	138 418	201 355
Regnskapssammendrag		
Driftsoverskudd, jordbruk	226 951	343 922
Driftsoverskudd, skogbruk	10 158	12 559
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	15 727	10 123
Driftsoverskudd, andre næringer	7 600	2 752
Lønnsinntekt	138 656	115 561
Pensjoner og sykepenger	16 101	25 024
Gevinst/utbytte verdipapir	2 045	136
Årlige erstatninger og lignende	3 949	4 845
Familiens arbeid på nyanlegg	2 314	4 384
Renteinntekter	25 657	14 881
- Renteutgifter	54 087	38 355
- Kårutgifter	5 488	5 450
Nettoinntekt	389 582	490 382
Privatforbruk ekskl. skatt	267 976	312 321
Betalte skatter	96 148	126 140

Tabell 2f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

	Låggruppe	Høggruppe
Kontanter og bankinnskudd	426 639	244 286
Andre krav	77 065	77 706
Omløpsmidler, jordbruk	152 203	162 889
Omløpsmidler, skogbruk	1 257	493
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	1 515	
Omløpsmidler, andre næringer	38 491	76 729
Omløpsmidler i alt	697 170	562 103
Anleggsmidler, jordbruk	1 148 340	949 539
Anleggsmidler, skogbruk	71 261	55 746
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	23 494	13 930
Anleggsmidler, andre næringer	25 396	1 921
Privat hovedbygninger	325 980	378 245
Privat, annet	96 284	66 018
Anleggsmidler i alt	1 690 755	1 465 399
Eiendeler i alt	2 387 925	2 027 913
Eiendeler i jordbruket	1 300 543	1 112 839
Kortsiktig gjeld	181 948	180 111
Langsiktig gjeld	703 853	486 053
Gjeld i alt	885 801	666 165
Endring i året, kroner	18 907	-49 771
Egenkapital	1 502 125	1 361 822
Egenkapitalprosent	63	67
Endring i året (sparing)	75 689	96 509
Arbeidskapital	515 222	381 992
Endring i året	95 599	51 438
1) Kalkulasjonsrente	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe under 15 årskyr.

Tabell 4a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002	
Antall bruk	65	59	53	48	38	
Brukers alder	47	46	47	47	48	
Arealfordeling og avling						
Korn, daa	9,2	11,3	12,2	9,7	10,0	
Grovfôr, daa	172,7	170,3	180,0	181,5	178,2	
Annet areal, daa	1,1	1,3	1,4	0,8	1,1	
Jordbruksareal, daa	183,1	183,0	193,6	192,0	189,3	
- herav leid areal, daa	37,8	35,3	42,4	47,2	47,7	
Korn, FEM pr daa	1)	367	347	237	285	417
Grovfôr, FEM pr daa		393	393	388	382	388
Jordbruksareal, FEM pr daa		390	388	376	376	388
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	12,0	12,3	12,6	12,7	12,5	
Kumelk, liter omsatt	68 946	69 306	69 505	71 020	71 393	
Melkevot	70 312	71 256	70 898	71 826	70 985	
Produsert melk pr årsku, kg	6 477	6 344	6 222	6 291	6 459	
Storfekjøtt, kg omsatt	3 168	3 315	3 313	3 151	2 995	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	2 199	2 230	2 230	2 288	2 217	
Ektefelle	486	455	523	410	387	
Barn under 17 år	16	26	26	14	27	
Sum familie	2 701	2 711	2 778	2 712	2 631	
Leid arbeid	603	564	524	522	599	
Sum timer i jordbruket	3 304	3 275	3 302	3 233	3 230	
Sum timer familie i skogbruket	116	120	118	98	73	
Sum timer i tilleggsnæring	88	70	44	48	45	
Familiens arbeid på nyanlegg	23	22	11	10	11	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	641	735	719	757	809	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	1,90	1,86	1,87	1,71	1,83	
Havre, kr pr kg					1,59	
Kumelk, kr pr l	2)	3,64	3,16	3,07	3,36	3,49
Kukjøtt, kr pr kg	3)	33,66	30,25	23,10	25,02	25,30
Annet storfekjøtt, kr pr kg	3)	39,34	35,84	27,76	30,16	30,29

Tabell 4b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	5 840	1 641	4 693	-483	643
Driftsbygninger	-4 362	-11 563	-6 166	-6 147	-6 523
Maskiner og redskap	-13 702	6 533	-9 388	4 725	12 713
Melkevot (ku og geit)	4 645	-358		10 260	6 987
Sum nettoinvesteringer	-7 579	-3 748	-10 861	8 355	13 819

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe under 15 årskyr.

Tabell 4c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	5 701	5 734	3 247	3 902	6 854
Andre planteprodukter	6 373	3 926	2 800	5 943	7 638
Planteprodukter i alt	12 074	9 661	6 047	9 844	14 492
Storfe, melk 1)	250 887	218 666	213 230	238 670	249 108
Storfe, livdyr	11 070	10 779	7 698	7 626	11 308
Kuslakt 2)	44 671	34 846	30 397	32 642	33 763
Annet storfeslakt 2)	75 358	59 251	60 191	53 314	55 423
Andre inntekter, husdyrholdet	544	1 121	863	270	203
Husdyrprodukt i alt	382 530	324 663	312 379	332 521	349 804
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	70 399	58 577	59 320	60 329	60 609
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	2 623	2 865	3 920	3 674	4 335
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	91	115	116	91	156
Produksjonstillegg, husdyr	49 971	52 255	59 538	58 633	63 474
Bunnfradrag					-5 211
Driftstillegg melk ku	57 280	59 000	60 000	55 208	58 263
Distriktstilskudd storfe		15 391	29 397	29 711	27 174
Grunntilskudd storfe		3 517	11 873	10 343	10 011
Distriktstilskudd sau			34		8
Grunntilskudd sau			41		8
Refunderte avløserutgifter	37 766	39 263	49 774	47 246	51 242
Andre tilskudd	3 588	3 396	3 065	2 457	7 195
Tilskudd i alt	221 718	234 380	277 078	267 692	277 263
Leieinntekter, traktor og redskap	8 175	6 125	9 902	8 689	5 592
Andre inntekter			158	87	215
Produksjonsinntekter i alt	624 498	574 828	605 564	618 834	647 365

Tabell 4d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	103 238	101 456	91 797	93 309	94 081
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	9 080	6 485	10 545	5 070	6 487
Såvarer	5 298	4 114	3 300	3 481	3 883
Handelsgjødsel og kalk	22 605	21 345	19 555	19 710	21 574
Plantevernmidler	1 162	628	510	677	1 036
Konserveringsmidler	5 938	5 698	5 883	7 002	7 132
Andre forbruksartikler m.v.	24 087	24 485	25 792	30 005	27 701
Kjøp av dyr	7 407	6 433	5 913	3 205	5 111
Sum variable kostnader	178 817	170 644	163 296	162 460	167 006
Leid arbeid	47 277	52 418	54 543	53 704	57 996
Drivstoff	7 611	6 989	10 179	10 263	9 342
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 615	3 504	3 808	3 442	4 572
Vedl.h. driftsbygninger	19 389	15 585	18 055	19 117	20 546
Vedl.h. traktor og maskiner	25 821	22 888	26 010	29 561	28 127
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 823	1 790	1 360	1 210	1 470
Avskr. driftsbygninger	24 353	25 497	25 404	27 093	24 824
Avskr. traktor og maskiner	27 763	28 016	25 473	26 772	23 315
Maskinleie	12 123	10 062	11 014	9 652	11 117
Andre faste kostnader	49 745	45 921	51 878	58 094	56 547
Sum faste kostnader	219 521	212 672	227 723	238 908	237 856
Kostnader i alt	398 338	383 315	391 019	401 367	404 862
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,02	0,99	0,98	1,07	1,03
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,06	1,01	1,02	1,09	1,06
Netto mekaniseringskostnader pr daa	399	384	368	402	400

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe under 15 årskyr.

Tabell 4e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	226 160	191 513	214 545	217 467	242 503
- Renter av jordbruksaktiva	59 317	63 368	62 842	65 347	62 260
Familiens arbeidsfortjeneste	166 843	128 145	151 703	152 119	180 243
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	101 222	77 642	94 340	94 948	118 495
Lønnsevne	233 968	195 547	217 023	219 527	238 239
Lønnsevne pr. time	70,82	59,70	65,72	67,89	73,76
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	142 342	124 462	138 713	142 809	161 561
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	141 804	114 699	128 635	133 756	157 665
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	226 160	191 513	214 545	217 467	242 503
Driftsoverskudd, skogbruk	13 305	13 455	19 477	18 480	4 387
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	9 440	6 633	7 231	6 523	7 067
Driftsoverskudd, andre næringer	4 211	4 662	3 982	6 301	4 826
Lønnsinntekt	76 996	94 514	100 339	100 157	134 915
Pensjoner og sykepenger	16 918	12 484	15 894	20 580	30 337
Gevinst/utbytte verdipapir	1 639	809	1 945	8 696	545
Årlige erstatninger og lignende	1 579	4 316	3 439	4 359	5 303
Familiens arbeid på nyanlegg	2 484	2 508	1 368	1 179	1 370
Renteinntekter	11 679	14 231	15 389	19 742	21 825
- Renteutgifter	28 129	36 664	34 181	35 244	30 722
- Kårutgifter	4 597	4 696	5 074	4 607	4 719
Nettoinntekt	331 685	303 763	344 354	363 632	417 637
Privatforbruk ekskl. skatt	231 031	221 969	248 272	254 233	270 911
Betalte skatter	94 182	105 644	99 915	98 909	104 824

Tabell 4f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	268 192	264 511	285 379	326 105	374 945
Andre krav	69 841	62 888	61 468	57 000	61 742
Omløpsmidler, jordbruk	123 891	104 850	107 669	117 110	111 928
Omløpsmidler, skogbruk	406	165	374	84	428
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	1 185	542	981	1 125	1 316
Omløpsmidler, andre næringer	20 951	27 946	34 317	46 360	57 816
Omløpsmidler i alt	484 466	460 902	490 187	547 784	608 175
Anleggsmidler, jordbruk	785 200	786 192	785 995	820 412	786 886
Anleggsmidler, skogbruk	52 037	58 135	66 825	71 533	53 170
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	3 984	3 738	8 635	6 785	7 332
Anleggsmidler, andre næringer	6 687	3 650		1 425	1 668
Privat hovedbygninger	205 667	229 045	259 569	272 014	281 393
Privat, annet	65 019	61 725	73 120	68 361	63 277
Anleggsmidler i alt	1 118 594	1 142 484	1 194 145	1 240 529	1 193 725
Eiendeler i alt	1 603 059	1 603 386	1 684 332	1 788 313	1 802 230
Eiendeler i jordbruket	909 091	891 041	893 664	937 521	899 144
Kortsiktig gjeld	166 514	163 807	161 059	177 667	152 584
Langsiktig gjeld	410 054	443 673	440 781	439 368	370 089
Gjeld i alt	576 567	607 480	601 840	617 034	522 673
Endring i året, kroner	3 472	-5 551	-3 599	16 568	-3 708
Egenkapital	1 026 492	995 906	1 082 492	1 171 279	1 279 557
Egenkapitalprosent	64	62	64	65	71
Endring i året (sparing)	36 511	-6 360	33 050	35 466	75 037
Arbeidskapital	317 952	297 096	329 128	370 118	455 591
Endring i året	45 607	7 396	20 397	31 151	93 047
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe 15 - 19,9 årskyr.

Tabell 5a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	33	33	41	45	46
Brukers alder	47	48	46	48	47
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	24,3	25,8	39,1	29,9	22,8
Grovfôr, daa	201,0	200,7	203,4	231,4	239,0
Annet areal, daa	0,8	1,0	0,8	0,6	0,3
Jordbruksareal, daa	226,1	227,5	243,4	262,0	262,2
- herav leid areal, daa	52,5	57,8	60,2	63,6	69,8
Korn, FEM pr daa	331	368	377	279	397
Grovfôr, FEM pr daa	446	434	448	411	399
Jordbruksareal, FEM pr daa	433	425	436	397	399
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	16,7	16,4	16,8	17,1	17,0
Kumelk, liter omsatt	91 575	88 541	89 983	91 676	94 658
Melkevot	92 764	89 151	90 001	92 179	94 242
Produsert melk pr årsku, kg	6 203	6 075	6 089	6 104	6 324
Storfekjøtt, kg omsatt	4 089	4 301	4 341	5 132	4 926
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 148	2 077	2 238	2 292	2 394
Ektefelle	616	483	466	592	554
Barn under 17 år	36	32	17	38	19
Sum familie	2 800	2 592	2 721	2 922	2 966
Leid arbeid	691	837	743	626	678
Sum timer i jordbruket	3 491	3 429	3 464	3 548	3 644
Sum timer familie i skogbruket	78	61	84	81	67
Sum timer i tilleggsnæring	36	48	67	49	59
Familiens arbeid på nyanlegg	21	84	64	37	24
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	779	781	812	865	823
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,82	1,88	1,65	1,65	1,77
Havre, kr pr kg	1,53	1,52	1,60	1,45	1,60
Kumelk, kr pr l	3,58	3,15	3,08	3,37	3,50
Kukjøtt, kr pr kg	32,62	29,15	23,07	25,19	25,17
Annet storfekjøtt, kr pr kg	39,10	36,02	27,60	30,47	30,63

Tabell 5b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	3 724	488	-495	254	3 098
Driftsbygninger	123	31 058	-21 571	5 985	-8 116
Maskiner og redskap	-552	4 054	1 028	11 467	-396
Melkevot (ku og geit)	6 819	-386		11 866	8 915
Sum nettoinvesteringer	10 114	35 214	-21 038	29 572	3 501

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe 15 - 19,9 årskyr.

Tabell 5c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	11 982	15 086	21 755	10 286	12 950
Andre planteprodukter	7 171	7 861	3 155	9 027	11 529
Planteprodukter i alt	19 154	22 947	24 911	19 313	24 480
Storfe, melk 1)	327 546	279 131	277 364	309 091	331 369
Storfe, livdyr	14 502	11 950	8 671	11 610	14 332
Kuslakt 2)	52 437	47 963	36 868	49 751	45 238
Annet storfeslakt 2)	95 636	81 901	91 011	95 961	108 806
Andre inntekter, husdyrholdet	1 921	278	209	1 332	1 535
Husdyrprodukt i alt	492 041	421 222	414 123	467 746	501 280
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	78 940	65 929	60 514	67 897	74 150
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	7 171	7 850	14 027	11 140	9 686
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	648	89	114	145	103
Produksjonstillegg, husdyr	60 802	62 413	71 284	78 698	83 974
Bunnfradrag					-5 348
Driftstillegg melk ku	57 500	59 000	60 000	55 000	61 500
Distriktstilskudd storfe		14 338	26 009	31 489	35 436
Grunntilskudd storfe		4 475	15 440	16 133	16 247
Distriktstilskudd sau			23	33	57
Grunntilskudd sau			27	39	56
Refunderte avløserutgifter	40 399	45 074	52 925	50 669	62 018
Andre tilskudd	5 169	4 542	6 810	4 390	7 126
Tilskudd i alt	250 630	263 712	307 174	315 633	345 005
Leieinntekter, traktor og redskap	7 592	8 107	8 049	5 093	7 169
Andre inntekter		152		666	635
Produksjonsinntekter i alt	769 418	716 138	754 257	808 451	878 568

Tabell 5d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	136 249	123 904	121 211	131 448	141 787
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	9 345	10 979	9 996	10 622	10 231
Såvarer	6 382	7 277	6 025	5 833	5 476
Handelsgjødsel og kalk	30 261	27 873	25 496	27 784	31 742
Plantevernmidler	1 666	1 242	1 651	1 401	1 503
Konserveringsmidler	7 371	7 310	8 493	8 979	8 358
Andre forbruksartikler m.v.	30 323	29 797	32 803	35 807	34 692
Kjøp av dyr	10 640	8 651	14 296	16 287	13 873
Sum variable kostnader	232 237	217 031	219 970	238 161	247 662
Leid arbeid	70 571	74 412	71 445	66 275	73 005
Drivstoff	8 885	8 893	11 124	13 182	13 349
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 527	5 016	5 273	5 810	6 406
Vedl.h. driftsbygninger	24 890	26 364	23 620	23 614	25 678
Vedl.h. traktor og maskiner	35 406	31 764	36 064	38 889	35 567
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 161	1 806	1 805	1 356	1 209
Avskr. driftsbygninger	26 311	27 968	32 474	34 373	35 868
Avskr. traktor og maskiner	37 626	32 743	38 533	34 360	35 472
Maskinleie	13 436	14 794	13 655	15 039	17 036
Andre faste kostnader	56 961	53 769	65 065	67 565	68 934
Sum faste kostnader	280 775	277 529	299 057	300 463	312 522
Kostnader i alt	513 012	494 560	519 027	538 624	560 185
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,01	0,95	1,00	1,06	1,04
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,09	1,04	1,18	1,20	1,15
Netto mekaniseringskostnader pr daa	440	405	438	419	414

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe 15 - 19,9 årskyr.

Tabell 5e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	256 406	221 579	235 230	269 826	318 384
- Renter av jordbruksaktiva	71 013	74 995	86 117	85 293	88 198
Familiens arbeidsfortjeneste	185 393	146 584	149 113	184 533	230 186
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	118 370	87 607	86 687	106 698	136 252
Lønnsevne	263 191	245 474	242 867	267 732	303 191
Lønnsevne pr. time	75,39	71,58	70,12	75,47	83,21
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	157 447	141 991	146 429	154 513	180 415
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	149 819	134 875	137 965	145 753	176 224
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	256 406	221 579	235 230	269 826	318 384
Driftsoverskudd, skogbruk	7 292	5 993	6 869	20 038	18 969
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	12 027	4 726	10 119	10 067	10 414
Driftsoverskudd, andre næringer	7 870	- 941	2 515	3 097	9 574
Lønnsinntekt	84 649	96 742	99 491	122 215	113 442
Pensjoner og sykepenger	15 057	20 250	18 042	15 873	13 931
Gevinst/utbytte verdipapir	733	663	1 784	333	2 186
Årlige erstatninger og lignende	1 270	1 886	2 899	2 719	3 011
Familiens arbeid på nyanlegg	2 412	9 908	7 952	4 707	3 058
Renteinntekter	7 692	9 754	12 095	11 488	13 909
- Renteutgifter	42 305	47 185	46 876	58 335	53 842
- Kårutgifter	3 654	4 106	4 776	6 005	5 865
Nettoinntekt	349 448	319 268	345 343	396 022	447 169
Privatforbruk ekskl. skatt	266 670	240 899	262 826	278 628	283 913
Betalte skatter	102 757	115 771	91 453	99 160	111 802

Tabell 5f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	165 746	187 870	204 570	189 468	232 410
Andre krav	71 769	80 036	72 030	92 149	86 621
Omløpsmidler, jordbruk	161 519	137 966	155 021	174 075	178 047
Omløpsmidler, skogbruk	336	821	1 371	3 242	940
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	34 445	29 165	44 369	32 005	41 562
Omløpsmidler i alt	433 815	435 857	477 362	490 938	539 580
Anleggsmidler, jordbruk	936 175	937 559	1 072 095	1 061 927	1 089 117
Anleggsmidler, skogbruk	47 179	36 533	44 749	39 203	62 543
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	8 127	2 747	48 748	36 639	39 834
Anleggsmidler, andre næringer		5 964	6 316	18 874	3 545
Privat hovedbygninger	241 786	230 950	265 636	319 741	339 626
Privat, annet	68 356	70 808	79 688	71 602	81 891
Anleggsmidler i alt	1 301 623	1 284 561	1 517 232	1 547 985	1 616 555
Eiendeler i alt	1 735 439	1 720 418	1 994 593	2 038 923	2 156 368
Eiendeler i jordbruket	1 097 694	1 075 525	1 227 117	1 236 001	1 267 396
Kortsiktig gjeld	213 570	166 981	190 743	224 267	209 774
Langsiktig gjeld	563 687	586 719	583 843	649 224	654 674
Gjeld i alt	777 257	753 700	774 587	873 491	864 448
Endring i året, kroner	14 977	10 432	-3 262	30 411	-41 114
Egenkapital	958 182	966 717	1 220 007	1 165 432	1 291 973
Egenkapitalprosent	55	56	61	57	60
Endring i året (sparing)	-8 605	3 013	18 035	54 209	101 017
Arbeidskapital	220 245	268 876	286 618	266 672	329 806
Endring i året	-24 074	7 370	21 754	11 075	61 812
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr.

Tabell 6a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002	
Antall bruk	6	12	11	11	15	
Brukers alder	48	46	47	47	46	
Arealfordeling og avling						
Korn, daa	45,3	43,7	31,6	39,3	34,7	
Grovfôr, daa	231,8	218,9	223,7	236,8	251,4	
Annet areal, daa	0,3	1,0	1,0	0,7	0,9	
Jordbruksareal, daa	277,3	263,5	256,4	276,8	287,0	
- herav leid areal, daa	98,2	71,7	57,3	67,1	76,7	
Korn, FEM pr daa	1)	475	544	418	378	438
Grovfôr, FEM pr daa		507	478	482	477	441
Jordbruksareal, FEM pr daa		502	487	472	462	440
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	22,2	22,1	22,9	23,6	23,1	
Kumelk, liter omsatt	121 620	120 173	126 269	131 817	131 981	
Melkekvote	122 718	121 487	128 369	132 689	132 366	
Produsert melk pr årsku, kg	6 077	6 044	6 065	6 159	6 410	
Storfekjøtt, kg omsatt	4 639	4 996	4 521	5 182	5 464	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	2 517	2 524	2 541	2 288	2 278	
Ektefelle	802	715	606	597	445	
Barn under 17 år	7	31	32	4	3	
Sum familie	3 325	3 270	3 179	2 890	2 726	
Leid arbeid	936	989	744	908	977	
Sum timer i jordbruket	4 262	4 259	3 923	3 797	3 703	
Sum timer familie i skogbruket	52	27	62	103	87	
Sum timer i tilleggsnæring	1	41	41	65	63	
Familiens arbeid på nyanlegg		17	45	5	37	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	723	769	642	742	909	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	1,71	1,87	1,62	1,58	1,77	
Havre, kr pr kg						
Kumelk, kr pr l	2)	3,56	3,14	3,09	3,36	3,53
Kukjøtt, kr pr kg	3)	33,87	30,15	22,76	24,47	25,42
Annet storfekjøtt, kr pr kg	3)	39,92	36,45	27,56	30,09	30,41

Tabell 6b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	10 281	-1 651	-1 486	-1 477	6 955
Driftsbygninger	-5 375	-4 754	-9 504	-22 282	1 322
Maskiner og redskap	-24 966	-33 609	15 982	-17 707	8 518
Melkekvote (ku og geit)	14 581	-134		11 604	12 236
Sum nettoinvesteringer	-5 479	-40 148	4 992	-29 862	29 032

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr.

Tabell 6c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	36 954	45 219	21 593	25 270	26 464
Andre planteprodukter	7 277	8 375	2 521	5 239	17 197
Planteprodukter i alt	44 230	53 594	24 114	30 508	43 661
Storfe, melk 1)	433 401	377 538	390 508	443 174	465 900
Storfe, livdyr	13 939	12 594	16 206	9 544	13 009
Kuslakt 2)	79 568	58 844	47 808	63 364	64 251
Annet storfeslakt 2)	92 647	83 536	74 683	76 947	109 032
Andre inntekter, husdyrholdet	0	0	0	0	0
Husdyrprodukt i alt	619 555	532 512	529 205	593 030	652 192
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	88 655	68 632	67 541	75 164	76 308
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	15 702	13 566	9 870	13 506	16 774
Areal og kulturlandskapstillegg, annet				25	359
Produksjonstillegg, husdyr	68 690	72 091	83 240	90 501	97 678
Bunnfradrag					-6 000
Driftstillegg melk ku	57 500	59 000	60 000	55 000	61 500
Distriktstilskudd storfe		19 882	40 039	42 156	37 196
Grunntilskudd storfe		5 815	17 430	16 860	17 305
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau					
Refunderte avløserutgifter	45 175	58 002	53 340	57 460	63 635
Andre tilskudd	1 934	4 155	3 761	4 239	13 148
Tilskudd i alt	277 656	301 142	335 221	354 911	377 904
Leieinntekter, traktor og redskap	950	9 697	7 234	10 777	8 394
Andre inntekter	203	102	136	136	
Produksjonsinntekter i alt	942 594	897 046	895 910	989 363	1 082 152

Tabell 6d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	179 164	174 731	164 613	178 628	190 754
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	17 522	26 215	21 298	18 128	21 521
Såvarer	9 491	8 515	5 604	7 512	9 844
Handelsgjødsel og kalk	36 536	33 249	36 724	35 130	38 927
Plantevernmidler	3 111	2 459	2 058	2 419	3 561
Konserveringsmidler	11 247	10 023	10 120	12 099	13 580
Andre forbruksartikler m.v.	37 870	39 908	44 439	50 098	48 737
Kjøp av dyr	22 625	5 210	13 152	20 448	14 989
Sum variable kostnader	317 564	300 311	298 006	324 462	341 913
Leid arbeid	78 087	100 349	72 136	106 555	94 242
Drivstoff	15 461	11 500	11 869	15 597	15 009
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	12 721	4 212	5 948	4 082	8 566
Vedl.h. driftsbygninger	30 674	28 967	18 995	26 306	30 750
Vedl.h. traktor og maskiner	42 462	35 777	36 559	40 818	47 719
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	617	1 651	1 486	1 477	1 379
Avskr. driftsbygninger	30 192	32 313	36 733	44 661	42 943
Avskr. traktor og maskiner	57 476	50 448	51 596	49 935	47 911
Maskinleie	11 143	15 853	14 463	14 568	19 705
Andre faste kostnader	59 256	61 011	69 178	77 956	88 201
Sum faste kostnader	338 087	342 083	318 964	381 954	396 425
Kostnader i alt	655 652	642 393	616 970	706 416	738 337
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,03	0,94	1,02	0,98	1,12
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,18	1,00	0,98	0,95	1,07
Netto mekaniseringskostnader pr daa	518	458	481	453	494

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Alle bygder. Størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr.

Tabell 6e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	286 943	254 652	278 940	282 947	343 814
- Renter av jordbruksaktiva	89 564	95 432	102 558	108 323	110 516
Familiens arbeidsfortjeneste	197 379	159 220	176 382	174 623	233 299
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	93 962	80 979	94 104	102 235	144 863
Lønnsevne	304 859	276 445	264 058	296 978	327 541
Lønnsevne pr. time	71,54	64,92	67,30	78,21	88,45
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	143 475	136 937	139 749	166 960	195 900
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	140 542	121 731	130 605	151 362	202 292
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	286 943	254 652	278 940	282 947	343 814
Driftsoverskudd, skogbruk	- 1 258	- 536	5 381	24 212	16 779
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	11 015	20 194	9 382	19 743	32 650
Driftsoverskudd, andre næringer	4 241	21 946	21 117	26 959	14 117
Lønnsinntekt	87 968	80 549	77 455	87 489	138 054
Pensjoner og sykepenger	3 731	33 118	13 509	8 864	4 526
Gevinst/utbytte verdipapir	201	507	241	197	1 183
Årlige erstatninger og lignende	4 271	6 517	12 077	7 231	5 081
Familiens arbeid på nyanlegg		1 912	5 505	578	4 861
Renteinntekter	11 522	9 243	7 870	10 043	12 159
- Renteutgifter	52 547	61 869	77 513	66 515	68 052
- Kårutgifter	1 350	2 319	4 530	2 896	6 411
Nettoinntekt	354 737	363 914	349 434	398 851	498 761
Privatforbruk ekskl. skatt	275 647	303 449	299 943	319 216	339 555
Betalte skatter	104 600	121 749	104 903	120 538	120 465

Tabell 6f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	271 392	180 547	144 260	174 826	218 249
Andre krav	55 377	65 859	74 720	68 405	101 366
Omløpsmidler, jordbruk	178 170	171 856	149 834	202 193	209 441
Omløpsmidler, skogbruk					460
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	12 319	26 083	21 800	25 525	20 925
Omløpsmidler i alt	517 258	444 345	390 613	470 948	550 441
Anleggsmidler, jordbruk	1 200 529	1 155 226	1 313 475	1 335 620	1 388 852
Anleggsmidler, skogbruk	37 804	59 248	56 429	60 791	55 569
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	4 706	71 689	2 390	3 666	12 026
Anleggsmidler, andre næringer	3 334	1 528	1 515		58 058
Privat hovedbygninger	349 144	378 239	384 833	380 557	483 654
Privat, annet	96 251	77 621	78 282	74 383	103 052
Anleggsmidler i alt	1 691 767	1 743 550	1 836 924	1 855 017	2 101 211
Eiendeler i alt	2 209 026	2 187 895	2 227 538	2 325 965	2 651 651
Eiendeler i jordbruket	1 378 699	1 327 082	1 463 309	1 537 813	1 598 293
Kortsiktig gjeld	263 916	283 321	282 034	269 113	273 608
Langsiktig gjeld	820 570	787 232	1 005 340	867 247	927 754
Gjeld i alt	1 084 486	1 070 553	1 287 374	1 136 361	1 201 362
Endring i året, kroner	28 839	50 214	6 693	-4 288	42 432
Egenkapital	1 124 540	1 117 342	940 164	1 189 604	1 450 289
Egenkapitalprosent	51	51	42	51	55
Endring i året (sparing)	1 019	-19 458	20 286	-46 337	109 649
Arbeidskapital	253 343	161 023	108 580	201 835	276 832
Endring i året	-3 690	-33 461	-25 461	20 932	3 060
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Melkeproduksjon. Kystbygder. Alle bruk

Tabell 7a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	20	20	20	23	22
Brukers alder	46	47	45	45	44
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	5,7	6,7	21,8	18,7	26,4
Grovfôr, daa	175,1	179,5	181,7	198,4	200,9
Annet areal, daa	1,1	2,2	2,5	1,8	1,7
Jordbruksareal, daa	181,9	188,4	206,0	218,8	229,0
- herav leid areal, daa	40,1	40,9	48,5	51,1	63,7
Korn, FEM pr daa	404	556	389	304	440
Grovfôr, FEM pr daa	485	466	488	443	433
Jordbruksareal, FEM pr daa	480	465	473	430	433
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	14,0	15,2	15,9	15,5	16,0
Kumelk, liter omsatt	77 448	82 591	82 491	83 689	89 647
Melkekvote	80 204	84 585	83 611	85 121	88 740
Produsert melk pr årsku, kg	6 284	6 146	5 898	6 082	6 342
Storfekjøtt, kg omsatt	3 392	4 059	4 057	4 720	4 528
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 218	2 303	2 341	2 489	2 410
Ektefelle	600	568	548	534	353
Barn under 17 år	14	11	10	7	24
Sum familie	2 831	2 881	2 899	3 031	2 788
Leid arbeid	651	646	596	598	785
Sum timer i jordbruket	3 482	3 527	3 494	3 628	3 573
Sum timer familie i skogbruket	86	55	58	66	35
Sum timer i tilleggsnæring	95	69	78	83	96
Familiens arbeid på nyanlegg	47	29		8	10
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	834	840	770	898	984
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,75	1,66	1,62	1,60	1,72
Havre, kr pr kg			1,48	1,43	1,56
Kumelk, kr pr l	3,73	3,15	3,05	3,38	3,49
Kukjøtt, kr pr kg	33,58	30,65	22,90	24,75	25,71
Annet storfekjøtt, kr pr kg	39,41	36,21	27,67	30,45	30,76

Tabell 7b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	19 191	-2 509	6 591	346	7 053
Driftsbygninger	8 257	-16 342	-20 100	-1 635	-7 269
Maskiner og redskap	-32 670	6 736	6 181	18 095	2 307
Melkekvote (ku og geit)	10 529	-926		14 202	7 100
Sum nettoinvesteringer	5 307	-13 041	-7 328	31 008	9 190

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Kystbygder. Alle bruk

Tabell 7c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	3 453	3 786	13 695	8 849	18 597
Andre planteprodukter	10 140	3 061	2 532	8 564	6 712
Planteprodukter i alt	13 593	6 847	16 227	17 413	25 309
Storfe, melk 1)	288 679	260 167	251 553	282 817	312 555
Storfe, livdyr	6 971	3 630	4 202	5 745	7 635
Kuslakt 2)	48 951	47 195	35 072	39 802	41 689
Annet storfeslakt 2)	89 343	74 299	91 511	85 565	102 746
Andre inntekter, husdyrholdet	551	721	285	0	0
Husdyrprodukt i alt	434 496	386 012	382 622	413 930	464 624
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	75 020	64 531	62 999	65 676	67 034
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	811	1 151	7 777	7 950	11 240
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	24	115	203	270	406
Produksjonstillegg, husdyr	55 525	59 169	68 139	73 396	80 884
Bunnfradrag					-4 364
Driftstillegg melk ku	56 784	59 000	60 000	55 435	58 705
Distriktstilskudd storfe		22 956	38 792	40 429	40 812
Grunntilskudd storfe		4 194	14 237	14 588	14 627
Distriktstilskudd sau			48		
Grunntilskudd sau			59		
Refunderte avløserutgifter	38 193	46 660	52 693	47 502	57 186
Andre tilskudd	928	1 817	4 340	1 780	11 146
Tilskudd i alt	227 285	259 593	309 288	307 026	337 675
Leieinntekter, traktor og redskap	9 089	7 003	7 255	7 585	11 785
Andre inntekter				1 111	
Produksjonsinntekter i alt	684 463	659 455	715 393	747 065	839 395

Tabell 7d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	111 699	111 349	104 013	113 560	124 569
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	6 587	9 924	11 678	12 010	11 392
Såvarer	3 045	3 101	2 615	4 133	7 104
Handelsgjødsel og kalk	23 966	23 451	23 371	26 620	31 254
Plantevernmidler	1 632	900	980	1 492	2 837
Konserveringsmidler	7 129	6 208	8 199	9 226	7 312
Andre forbruksartikler m.v.	27 589	26 872	30 296	34 749	32 976
Kjøp av dyr	11 580	1 442	14 988	8 988	9 003
Sum variable kostnader	193 227	183 246	196 139	210 778	226 447
Leid arbeid	59 215	66 657	67 843	70 141	83 914
Drivstoff	8 689	7 476	9 337	10 178	11 959
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 630	3 177	5 269	4 698	6 139
Vedl.h. driftsbygninger	21 301	18 364	21 007	18 449	29 979
Vedl.h. traktor og maskiner	28 219	30 072	30 172	36 330	42 281
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 520	2 509	1 964	1 433	1 579
Avskr. driftsbygninger	31 704	32 325	33 790	33 164	31 725
Avskr. traktor og maskiner	31 759	27 206	30 293	28 828	33 673
Maskinleie	18 139	14 461	12 724	12 793	15 713
Andre faste kostnader	49 971	50 473	55 636	60 932	66 937
Sum faste kostnader	255 146	252 722	268 035	276 948	323 899
Kostnader i alt	448 373	435 967	464 174	487 726	550 346
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,98	0,92	0,88	0,99	1,10
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,11	0,97	1,04	1,11	1,22
Netto mekaniseringskostnader pr daa	473	426	415	425	476

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Kystbygder. Alle bruk

Tabell 7e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	236 091	223 488	251 219	259 339	289 049
- Renter av jordbruksaktiva	72 774	77 401	84 565	84 689	89 394
Familiens arbeidsfortjeneste	163 317	146 087	166 654	174 650	199 654
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	98 011	88 523	102 713	100 915	124 128
Lønnsevne	236 653	221 717	241 074	255 010	283 568
Lønnsevne pr. time	67,96	62,86	68,99	70,28	79,37
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	143 891	136 892	153 864	152 456	177 159
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	138 382	124 920	142 297	139 819	171 509
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	236 091	223 488	251 219	259 339	289 049
Driftsoverskudd, skogbruk	1 982	721	1 334	2 183	826
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	7 093	6 199	7 150	12 994	21 651
Driftsoverskudd, andre næringer	6 226	3 793	- 51	1 347	11 086
Lønnsinntekt	92 472	97 758	99 794	123 809	140 498
Pensjoner og sykepenger	10 585	9 875	19 897	19 540	17 351
Gevinst/utbytte verdipapir	3 241	2 231	3 749	17 404	3 010
Årlige erstatninger og lignende	1 692	3 075	1 138	1 107	760
Familiens arbeid på nyanlegg	5 020	3 140		957	1 223
Renteinntekter	5 743	5 443	7 812	12 817	13 148
- Renteutgifter	30 904	38 920	39 468	44 804	47 758
- Kårutgifter	4 376	4 316	3 717	4 295	4 431
Nettoinntekt	334 865	312 487	348 857	402 397	446 413
Privatforbruk ekskl. skatt	239 422	254 582	253 014	268 355	322 099
Betalte skatter	98 285	108 721	90 791	103 576	108 627

Tabell 7f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	140 565	117 317	169 062	214 305	244 436
Andre krav	54 577	48 337	61 877	60 136	75 814
Omløpsmidler, jordbruk	151 843	137 107	147 094	165 088	170 914
Omløpsmidler, skogbruk			103	89	228
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	2 251		700	609	
Omløpsmidler, andre næringer	34 557	50 647	57 060	55 163	60 443
Omløpsmidler i alt	383 794	353 409	435 895	495 390	551 835
Anleggsmidler, jordbruk	977 815	946 232	1 064 792	1 061 928	1 114 675
Anleggsmidler, skogbruk	22 238	21 846	22 748	20 581	17 795
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	17 220	10 976	12 817	19 093	22 960
Anleggsmidler, andre næringer	21 733	20 607	12 948	39 901	40 976
Privat hovedbygninger	214 631	246 241	262 035	332 293	384 402
Privat, annet	42 069	48 456	81 785	61 663	111 915
Anleggsmidler i alt	1 295 706	1 294 358	1 457 124	1 535 459	1 692 724
Eiendeler i alt	1 679 500	1 647 766	1 893 019	2 030 849	2 245 130
Eiendeler i jordbruket	1 129 659	1 083 340	1 211 886	1 227 015	1 286 160
Kortsiktig gjeld	167 408	179 948	149 373	187 954	182 585
Langsiktig gjeld	525 375	522 163	565 347	584 411	669 777
Gjeld i alt	692 783	702 111	714 720	772 366	852 362
Endring i året, kroner	-21 151	-13 105	-2 531	28 297	23 845
Egenkapital	986 717	945 656	1 178 299	1 258 483	1 392 768
Egenkapitalprosent	59	57	62	62	62
Endring i året (sparing)	41 878	-22 778	38 874	75 612	70 568
Arbeidskapital	216 386	173 461	286 522	307 435	369 251
Endring i året	7 482	-34 244	12 138	24 031	40 694
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Melkeproduksjon. Indre bygder. Alle bruk

Tabell 8a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	67	67	67	62	57
Brukers alder	47	47	48	49	50
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	22,5	28,1	31,6	28,6	23,2
Grovfôr, daa	187,4	186,7	197,9	209,1	219,9
Annet areal, daa	1,1	0,9	0,9	0,3	0,3
Jordbruksareal, daa	211,0	215,7	230,4	238,1	243,4
- herav leid areal, daa	48,1	49,7	53,0	58,1	62,2
Korn, FEM pr daa	364	397	341	296	403
Grovfôr, FEM pr daa	420	415	417	415	421
Jordbruksareal, FEM pr daa	413	411	406	400	419
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	14,2	14,6	15,4	16,0	16,6
Kumelk, liter omsatt	80 359	80 919	84 360	88 235	93 434
Melkekvote	81 483	82 511	85 497	88 978	93 270
Produsert melk pr årsku, kg	6 366	6 212	6 190	6 201	6 379
Storfekjøtt, kg omsatt	3 565	3 813	3 857	4 076	4 292
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 185	2 185	2 259	2 249	2 290
Ektefelle	570	511	508	474	484
Barn under 17 år	27	37	29	30	18
Sum familie	2 782	2 733	2 795	2 753	2 792
Leid arbeid	594	620	568	554	610
Sum timer i jordbruket	3 376	3 352	3 363	3 307	3 403
Sum timer familie i skogbruket	91	101	112	103	81
Sum timer i tilleggsnæring	56	54	31	28	36
Familiens arbeid på nyanlegg	13	47	45	20	7
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	651	723	707	713	731
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,82	1,88	1,70	1,65	1,81
Havre, kr pr kg	1,53	1,52	1,61	1,48	1,63
Kumelk, kr pr l	3,56	3,16	3,09	3,38	3,52
Kukjøtt, kr pr kg	32,70	29,10	23,11	25,02	25,09
Annet storfekjøtt, kr pr kg	38,88	35,33	27,63	30,25	30,41

Tabell 8b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	3 013	2 145	1 104	-531	1 701
Driftsbygninger	-6 412	10 143	-11 515	693	-6 305
Maskiner og redskap	-3 591	-3 410	-1 452	3 367	15 276
Melkekvote (ku og geit)	5 791	-218		9 503	9 893
Sum nettoinvesteringer	-1 199	8 661	-11 862	13 032	20 564

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Indre bygder. Alle bruk

Tabell 8c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	13 610	19 477	15 376	11 687	14 700
Andre planteprodukter	6 462	5 165	2 576	6 854	13 254
Planteprodukter i alt	20 071	24 642	17 952	18 541	27 954
Storfe, melk 1)	286 336	255 620	261 018	297 986	329 119
Storfe, livdyr	14 842	14 316	10 529	10 619	15 732
Kuslakt 2)	49 082	40 918	35 198	46 256	46 777
Annet storfeslakt 2)	81 069	67 651	70 804	70 812	83 712
Andre inntekter, husdyrholdet	1 166	638	431	941	1 248
Husdyrprodukt i alt	432 494	379 142	377 980	426 613	476 588
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	72 074	59 616	58 271	61 317	65 634
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	7 013	8 193	10 823	10 088	10 506
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	371	81	82	62	91
Produksjonstillegg, husdyr	54 920	57 750	67 161	70 949	79 658
Bunnfradrag					-5 789
Driftstillegg melk ku	57 500	59 000	60 000	55 000	60 421
Distriktstilskudd storfe		11 193	21 886	23 118	23 581
Grunntilskudd storfe		4 021	13 977	13 259	13 819
Distriktstilskudd sau				17	46
Grunntilskudd sau				20	45
Refunderte avløserutgifter	39 419	41 139	49 323	50 153	58 320
Andre tilskudd	4 809	3 640	3 148	2 268	6 812
Tilskudd i alt	236 107	244 632	284 672	286 251	313 143
Leieinntekter, traktor og redskap	6 439	6 729	7 443	6 305	5 193
Andre inntekter	18	93	22	24	492
Produksjonsinntekter i alt	695 130	655 238	688 070	737 734	823 370

Tabell 8d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	118 720	116 361	112 702	120 614	133 716
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	10 648	10 764	11 712	8 581	8 961
Såvarer	6 643	6 665	5 506	5 680	5 617
Handelsgjødsel og kalk	26 551	25 233	24 381	25 526	29 142
Plantevernmidler	1 577	1 097	1 336	1 224	1 285
Konserveringsmidler	6 476	6 635	7 133	8 193	9 332
Andre forbruksartikler m.v.	26 384	27 166	29 570	34 012	33 000
Kjøp av dyr	10 142	9 605	9 893	11 341	11 452
Sum variable kostnader	207 141	203 525	202 233	215 171	232 505
Leid arbeid	55 826	62 345	61 159	63 832	68 167
Drivstoff	8 196	8 264	10 381	12 070	12 144
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 664	4 272	4 345	4 753	6 134
Vedl.h. driftsbygninger	21 592	21 116	20 420	21 964	22 814
Vedl.h. traktor og maskiner	30 436	25 567	31 369	33 058	31 245
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 740	1 654	1 487	1 259	1 327
Avskr. driftsbygninger	23 702	25 818	28 132	31 606	32 671
Avskr. traktor og maskiner	31 889	32 272	33 081	31 857	32 467
Maskinleie	12 412	12 888	13 649	13 821	17 616
Andre faste kostnader	54 710	50 585	60 307	65 516	68 029
Sum faste kostnader	245 167	244 780	264 331	279 735	292 614
Kostnader i alt	452 308	448 305	466 563	494 906	525 119
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,99	0,94	0,99	1,00	0,99
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,07	1,03	1,10	1,08	1,07
Netto mekaniseringskostnader pr daa	408	385	403	402	412

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Indre bygder. Alle bruk

Tabell 8e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	242 822	206 933	221 507	242 828	298 250
- Renter av jordbruksaktiva	62 412	68 293	72 744	75 200	78 644
Familiens arbeidsfortjeneste	180 410	138 640	148 762	167 628	219 606
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	113 177	85 761	91 566	106 765	139 519
Lønnsevne	247 384	213 614	221 073	241 066	287 773
Lønnsevne pr. time	73,28	63,72	65,74	72,89	84,57
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	149 489	131 649	138 341	151 972	181 643
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	144 396	119 404	126 060	139 785	176 311
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	242 822	206 933	221 507	242 828	298 250
Driftsoverskudd, skogbruk	11 140	10 961	16 929	22 670	12 604
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	10 898	7 507	7 456	6 712	9 718
Driftsoverskudd, andre næringer	6 240	6 292	6 164	8 734	7 224
Lønnsinntekt	75 807	90 974	92 973	96 833	114 796
Pensjoner og sykepenger	19 122	17 160	18 961	20 870	23 136
Gevinst/utbytte verdipapir	862	221	220	213	924
Årlige erstatninger og lignende	1 055	3 896	4 232	3 871	4 345
Familiens arbeid på nyanlegg	1 529	5 552	5 591	2 601	981
Renteinntekter	10 297	11 967	14 721	16 686	18 258
- Renteutgifter	38 402	47 301	47 990	54 450	49 694
- Kårutgifter	4 471	4 746	5 221	5 464	5 715
Nettoinntekt	336 900	309 417	335 543	362 106	434 828
Privatforbruk ekskl. skatt	252 008	234 051	259 773	269 417	270 475
Betalte skatter	101 554	108 753	96 278	96 485	107 368

Tabell 8f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	229 354	230 816	250 137	264 990	302 179
Andre krav	74 840	74 459	65 294	75 518	76 622
Omløpsmidler, jordbruk	137 724	118 221	127 605	147 833	159 273
Omløpsmidler, skogbruk	166	172	1 003	2 386	998
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	478	478	567	645	877
Omløpsmidler, andre næringer	19 718	21 508	25 987	30 761	38 479
Omløpsmidler i alt	462 279	445 652	470 594	522 133	578 428
Anleggsmidler, jordbruk	821 857	847 850	907 906	936 071	979 793
Anleggsmidler, skogbruk	57 859	57 532	61 433	65 372	67 877
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	1 671	13 177	31 715	23 852	25 533
Anleggsmidler, andre næringer	299	274	249		3 436
Privat hovedbygninger	217 361	233 940	264 424	286 158	294 255
Privat, annet	76 813	74 126	69 334	62 438	59 654
Anleggsmidler i alt	1 175 860	1 226 899	1 335 061	1 373 889	1 430 547
Eiendeler i alt	1 638 139	1 672 551	1 805 655	1 896 022	2 009 163
Eiendeler i jordbruket	959 581	966 071	1 035 511	1 083 904	1 139 253
Kortsiktig gjeld	200 804	188 281	204 853	220 522	215 826
Langsiktig gjeld	512 639	554 165	569 811	608 779	575 238
Gjeld i alt	713 443	742 446	774 664	829 301	791 064
Endring i året, kroner	30 257	14 920	-10 546	23 154	-30 598
Egenkapital	924 696	930 105	1 030 991	1 066 721	1 218 141
Egenkapitalprosent	56	56	57	56	61
Endring i året (sparing)	3 900	-2 495	14 601	15 676	105 383
Arbeidskapital	261 475	257 371	265 741	301 611	362 602
Endring i året	13 943	6 552	7 643	17 844	51 770
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Melkeproduksjon. Fjellbygder. Alle bruk

Tabell 9a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	17	17	18	19	20
Brukers alder	48	46	45	45	44
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	3,1	1,8	2,7	2,1	2,6
Grovfôr, daa	187,9	188,3	191,3	221,2	229,0
Annet areal, daa	0,4	1,0	0,7	0,7	0,8
Jordbruksareal, daa	191,4	191,1	194,6	224,0	232,3
- herav leid areal, daa	44,4	41,3	45,9	57,1	61,4
Korn, FEM pr daa	386	301	271	412	311
Grovfôr, FEM pr daa	348	382	381	347	325
Jordbruksareal, FEM pr daa	349	379	379	347	325
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	13,7	14,7	14,7	15,2	15,3
Kumelk, liter omsatt	76 479	81 156	81 118	83 629	87 448
Melkekvote	76 727	81 413	81 067	83 202	87 467
Produsert melk pr årsku, kg	6 284	6 201	6 237	6 240	6 441
Storfekjøtt, kg omsatt	3 647	3 578	3 541	4 099	3 907
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 247	2 235	2 208	2 182	2 247
Ektefelle	385	339	471	589	575
Barn under 17 år	9	14	16	20	18
Sum familie	2 642	2 588	2 695	2 791	2 841
Leid arbeid	869	1 079	915	794	826
Sum timer i jordbruket	3 510	3 667	3 610	3 585	3 666
Sum timer familie i skogbruket	153	91	98	83	89
Sum timer i tilleggsnæring	74	73	102	82	60
Familiens arbeid på nyanlegg	21	32	39	38	72
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	671	770	872	976	945
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg		1,97		1,85	
Havre, kr pr kg					
Kumelk, kr pr l	3,66	3,13	3,05	3,31	3,47
Kukjøtt, kr pr kg	35,36	32,19	22,92	25,30	25,37
Annet storfekjøtt, kr pr kg	40,68	38,36	27,81	30,40	30,43

Tabell 9b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	-1 265	-25	347	-160	959
Driftsbygninger	-2 780	-3 950	-7 901	-14 537	-4 104
Maskiner og redskap	-9 682	12 332	-16 999	-4 049	-16 441
Melkekvote (ku og geit)	932	-139		12 543	6 952
Sum nettoinvesteringer	-12 795	8 218	-24 554	-6 202	-12 635

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Fjellbygder. Alle bruk

Tabell 9c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	402	-110	-142		305
Andre planteprodukter	3 460	10 840	4 571	6 692	8 770
Planteprodukter i alt	3 862	10 730	4 429	6 692	9 075
Storfe, melk 1)	279 942	253 720	247 190	276 853	303 077
Storfe, livdyr	8 700	8 802	8 461	10 684	10 970
Kuslakt 2)	49 642	38 790	32 710	37 858	37 215
Annet storfeslakt 2)	81 866	69 551	64 945	71 863	85 734
Andre inntekter, husdyrholdet	564	1 067	1 096	768	357
Husdyrprodukt i alt	420 714	371 931	354 403	398 026	437 352
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	81 383	68 848	66 878	77 146	82 139
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	896	1 115	598	943	790
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	119	117	71	56	98
Produksjonstillegg, husdyr	51 565	56 184	62 847	66 545	71 001
Bunnfradrag					-5 400
Driftstillegg melk ku	57 500	59 000	60 000	55 000	61 500
Distriktstilskudd storfe		24 165	45 701	49 666	48 930
Grunntilskudd storfe		4 214	12 937	13 178	13 893
Distriktstilskudd sau			101	23	14
Grunntilskudd sau			116	28	15
Refunderte avløserutgifter	38 475	47 677	57 565	51 471	58 612
Andre tilskudd	4 389	7 055	10 297	9 504	8 248
Tilskudd i alt	234 327	268 375	317 108	323 559	339 840
Leieinntekter, traktor og redskap	10 259	9 080	16 145	10 497	5 644
Andre inntekter			464	450	466
Produksjonsinntekter i alt	669 162	660 115	692 549	739 225	792 377

Tabell 9d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	123 144	126 373	111 907	119 418	129 813
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	9 328	8 225	10 263	5 921	13 929
Såvarer	6 232	4 499	3 467	3 418	3 533
Handelsgjødsel og kalk	25 232	24 620	21 377	20 416	25 760
Plantevernmidler	638	946	459	631	1 314
Konserveringsmidler	7 074	7 586	7 190	8 059	8 320
Andre forbruksartikler m.v.	27 884	32 309	34 090	36 563	38 652
Kjøp av dyr	3 368	3 245	4 534	10 620	10 317
Sum variable kostnader	202 901	207 803	193 287	205 047	231 638
Leid arbeid	55 629	73 070	64 389	61 128	62 204
Drivstoff	9 282	8 271	13 549	14 472	11 945
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 450	4 298	4 828	3 622	5 608
Vedl.h. driftsbygninger	23 119	20 888	19 221	25 447	23 160
Vedl.h. traktor og maskiner	29 292	30 208	30 786	38 568	35 476
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 559	1 412	1 307	1 278	1 089
Avskr. driftsbygninger	24 136	25 806	28 960	32 431	33 859
Avskr. traktor og maskiner	36 434	37 206	37 509	39 072	32 246
Maskinleie	6 108	7 025	7 429	7 852	7 595
Andre faste kostnader	47 277	48 071	56 936	64 369	64 625
Sum faste kostnader	237 286	256 256	264 913	288 238	277 807
Kostnader i alt	440 188	464 060	458 199	493 284	509 445
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,24	1,19	1,18	1,32	1,24
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,09	1,06	1,07	1,23	1,07
Netto mekaniseringskostnader pr daa	434	452	447	459	403

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Melkeproduksjon. Fjellbygder. Alle bruk

Tabell 9e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	228 974	196 055	234 349	245 941	282 932
- Renter av jordbruksaktiva	64 666	72 654	79 133	81 903	81 564
Familiens arbeidsfortjeneste	164 308	123 401	155 216	164 037	201 368
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	87 709	51 957	77 275	82 571	116 507
Lønnsevne	259 683	247 574	262 837	265 300	263 571
Lønnsevne pr. time	73,98	67,51	72,81	74,00	71,89
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	143 187	126 588	142 204	146 818	161 560
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	151 418	127 287	146 383	148 188	168 120
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	228 974	196 055	234 349	245 941	282 932
Driftsoverskudd, skogbruk	18 346	13 902	11 785	31 542	27 718
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	12 033	9 571	14 379	14 121	10 355
Driftsoverskudd, andre næringer	959	585	7 468	8 732	8 993
Lønnsinntekt	82 203	99 116	112 444	127 277	139 080
Pensjoner og sykepenger	7 415	26 763	3 465	2 959	8 052
Gevinst/utbytte verdipapir	550	953	4 953	1 110	1 004
Årlige erstatninger og lignende	3 859	4 265	7 094	7 665	7 593
Familiens arbeid på nyanlegg	2 247	3 711	4 697	4 815	9 141
Renteinntekter	16 314	21 279	14 194	12 934	16 080
- Renteutgifter	20 517	30 304	32 300	33 793	39 088
- Kårutgifter	2 376	2 124	5 023	4 511	6 103
Nettoinntekt	350 008	343 772	377 505	418 791	465 757
Privatforbruk ekskl. skatt	223 413	230 244	264 922	282 991	297 234
Betalte skatter	80 621	120 796	107 364	114 283	121 170

Tabell 9f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	373 671	362 436	275 494	249 673	280 535
Andre krav	66 731	69 787	78 928	82 627	90 796
Omløpsmidler, jordbruk	128 687	125 784	123 282	142 950	137 317
Omløpsmidler, skogbruk	1 553	1 491	375		225
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	32 954	27 666	55 300	40 544	44 985
Omløpsmidler i alt	603 596	587 163	533 378	515 795	553 859
Anleggsmidler, jordbruk	853 779	909 228	996 463	1 020 924	1 023 138
Anleggsmidler, skogbruk	49 697	62 057	79 233	70 525	73 525
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	5 824	4 061	5 631	5 095	16 542
Anleggsmidler, andre næringer					
Privat hovedbygninger	269 785	298 532	329 129	328 771	417 057
Privat, annet	63 035	57 317	95 698	106 959	92 746
Anleggsmidler i alt	1 242 120	1 331 194	1 506 154	1 532 274	1 623 008
Eiendeler i alt	1 845 715	1 918 357	2 039 532	2 048 069	2 176 866
Eiendeler i jordbruket	982 466	1 035 011	1 119 745	1 163 875	1 160 456
Kortsiktig gjeld	156 038	138 885	152 576	188 681	161 648
Langsiktig gjeld	313 190	436 054	492 968	455 722	528 551
Gjeld i alt	469 228	574 939	645 544	644 403	690 200
Endring i året, kroner	-41 838	-6 957	28 133	1 593	-8 809
Egenkapital	1 376 487	1 343 418	1 393 988	1 403 667	1 486 667
Egenkapitalprosent	75	70	68	69	68
Endring i året (sparing)	58 617	6 673	53 248	48 476	79 181
Arbeidskapital	447 558	448 278	380 802	327 114	392 210
Endring i året	62 595	30 818	52 113	29 727	128 945
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Ammeku Alle bygder. Alle bruk

Tabell 10a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk					9
Brukers alder					39
Arealfordeling og avling					
Korn, daa					72,1
Grovfôr, daa					192,4
Annet areal, daa					10,6
Jordbruksareal, daa					275,1
- herav leid areal, daa					41,2
Korn, FEm pr daa	1)				342
Grovfôr, FEm pr daa					370
Jordbruksareal, FEm pr daa					348
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr					
Kumelk, liter omsatt					
Melkekvote					
Produsert melk pr årsku, kg					
Storfekjøtt, kg omsatt					4 552
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker					1 223
Ektefelle					228
Barn under 17 år					13
Sum familie					1 464
Leid arbeid					303
Sum timer i jordbruket					1 767
Sum timer familie i skogbruket					46
Sum timer i tilleggsnæring					97
Familiens arbeid på nyanlegg					7
Familiens arb. i annen virksomhet i alt					1 785
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg					1,90
Havre, kr pr kg					
Kumelk, kr pr l	2)				
Kukjøtt, kr pr kg	3)				25,86
Annet storfekjøtt, kr pr kg	3)				30,58

Tabell 10b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg					3 001
Driftsbygninger					-2 954
Maskiner og redskap					-44 698
Melkekvote (ku og geit)					
Sum nettoinvesteringer					-44 651

1) Inkl. nyttet halmavling

2) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Ammeku Alle bygder. Alle bruk

Tabell 10c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn					43 685
Andre planteprodukter					8 332
Planteprodukter i alt					52 017
Storfe, melk	1)				
Storfe, livdyr					19 191
Kuslakt	2)				39 158
Annet storfeslakt	2)				79 939
Andre inntekter, husdyrholdet					204
Husdyrprodukt i alt					138 492
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr					53 656
Areal og kulturlandskapstillegg, korn					26 246
Areal og kulturlandskapstillegg, annet					
Produksjonstillegg, husdyr					70 172
Bunnfradrag					-4 667
Driftstillegg melk ku					
Distriktstilskudd storfe					10 435
Grunntilskudd storfe					13 579
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau					
Refunderte avløserutgifter					15 747
Andre tilskudd					4 649
Tilskudd i alt					189 817
Leieinntekter, traktor og redskap					6 427
Andre inntekter					
Produksjonsinntekter i alt					386 753

Tabell 10d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr					34 426
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie					4 414
Såvarer					6 465
Handelsgjødsel og kalk					27 074
Plantevernmidler					5 688
Konserveringsmidler					6 640
Andre forbruksartikler m.v.					17 897
Kjøp av dyr					13 989
Sum variable kostnader					116 594
Leid arbeid					18 561
Drivstoff					13 052
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.					7 590
Vedl.h. driftsbygninger					17 452
Vedl.h. traktor og maskiner					19 348
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.					
Avskr. driftsbygninger					17 588
Avskr. traktor og maskiner					41 736
Maskinleie					16 822
Andre faste kostnader					48 953
Sum faste kostnader					201 103
Kostnader i alt					317 696
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.					1,11
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk					
Netto mekaniseringskostnader pr daa					386

1) Før 1999 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Ammeku Alle bygder. Alle bruk

Tabell 10e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd					69 057
- Renter av jordbruksaktiva					84 373
Familiens arbeidsfortjeneste					- 15 316
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾					- 17 349
Lønnsevne					3 244
Lønnsevne pr. time					1,84
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.					56 155
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.					44 385
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk					69 057
Driftsoverskudd, skogbruk					15 290
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer					13 134
Driftsoverskudd, andre næringer					18 268
Lønnsinntekt					318 802
Pensjoner og sykepenger					1 126
Gevinst/utbytte verdipapir					5 629
Årlige erstatninger og lignende					213
Familiens arbeid på nyanlegg					995
Renteinntekter					18 119
- Renteutgifter					47 460
- Kårutgifter					17 153
Nettoinntekt					396 020
Privatforbruk ekskl. skatt					288 082
Betalte skatter					127 644

Tabell 10f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd					322 447
Andre krav					34 485
Omløpsmidler, jordbruk					155 025
Omløpsmidler, skogbruk					251
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer					51 414
Omløpsmidler i alt					563 621
Anleggsmidler, jordbruk					1 032 218
Anleggsmidler, skogbruk					51 570
Anleggsmidler, tilleggsnæringer					58 411
Anleggsmidler, andre næringer					25 000
Privat hovedbygninger					445 588
Privat, annet					90 494
Anleggsmidler i alt					1 703 281
Eiendeler i alt					2 266 902
Eiendeler i jordbruket					1 187 243
Kortsiktig gjeld					100 518
Langsiktig gjeld					688 949
Gjeld i alt					789 467
Endring i året, kroner					-18 324
Egenkapital					1 477 435
Egenkapitalprosent					65
Endring i året (sparing)					34 576
Arbeidskapital					463 103
Endring i året					12 949
1) Kalkulasjonsrente					7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Kornproduksjon. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 11a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	9	9	9	11	15
Brukers alder	52	49	50	48	48
Arealfordeling og avling					
Bygg, daa	235,0	246,9	237,7	300,9	262,8
Havre, daa	41,1	37,4	38,8	15,5	24,7
Hvete, daa	6,6	5,0	13,0		1,7
Annet korn, daa					
Oljefrø, daa					
Korn i alt, daa	282,7	289,3	289,4	316,4	289,1
Grovfôr, daa	3,6				0,7
Annet areal i alt, daa	2,4	0,2	0,1	7,8	7,5
Jordbruksareal, daa	288,7	289,6	289,6	324,2	297,3
- herav leid areal, daa	3,8	2,6	2,6	11,2	11,9
Bygg, kg pr daa	401	363	387	315	357
Havre, kg pr daa	437	434	347	358	323
Hvete, kg pr daa	633	511	393		379
Oljefrø, kg pr daa					
Korn ialt, FEm pr daa	394	356	365	305	340
Grovfôr, FEm pr daa	501				269
Jordbruksareal, FEm pr daa	392	356	365	313	348
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	915	933	860	792	649
Ektefelle	84	67	66	64	76
Barn under 17 år			3		13
Sum familie	999	1 000	928	856	739
Leid arbeid	75	73	59	148	151
Sum timer i jordbruket	1 074	1 072	987	1 004	890
Sum timer familie i skogbruket	63	84	54	35	26
Sum timer i tilleggsnæring	25	22	55	69	38
Familiens arbeid på nyanlegg					
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 931	2 226	2 384	2 077	2 572
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	2,06	2,01	1,92	1,93	1,90
Havre, kr pr kg	1,77	1,75	1,59	1,59	1,58
Hvete, kr pr kg	2,21	2,26	2,17	2,42	2,73

Tabell 11b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	32 390	8 260	-351	-1 716	9 403
Driftsbygninger	-10 059	-7 287	-3 825	-4 594	-5 350
Maskiner og redskap	-9 212	-11 340	-1 123	62 165	-25 876
Sum nettoinvesteringer	13 118	-10 367	-5 299	55 855	-21 823

1) Inkl. nyttet halmavling

Kornproduksjon. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 11c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Bygg	189 811	179 183	171 475	176 850	173 702
Havre	31 932	27 909	20 032	7 195	11 925
Hvete	9 155	6 499	10 683	-40	1 495
Annet korn og oljefrø					
Andre planteprodukter	1 980	-768	31	21 979	17 199
Planteprodukter i alt	232 878	212 824	202 221	205 983	204 321
Storfeslakt	1 101				
Andre inntekter, husdyrholdet	0	0		0	0
Husdyrprodukt i alt	1 101	0		0	0
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	1 649				
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	100 788	98 618	103 103	114 690	112 450
Areal og kulturlandskapstillegg, annet	523	70		2 021	2 669
Produksjonstillegg, husdyr	221				
Bunnfradrag					-6 000
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau					
Andre tilskudd	7 858	10 897	13 540	227	15 157
Tilskudd i alt	111 039	109 584	116 643	116 938	124 276
Leieinntekter, traktor og redskap	3 245	6 005	6 045	5 661	3 076
Andre inntekter	622	778	1 160	3 427	734
Produksjonsinntekter i alt	348 886	329 191	326 069	332 010	332 407

Tabell 11d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Førkostnader i alt	465				
Såvarer	17 207	15 488	16 486	15 910	16 413
Handelsgjødsel og kalk	34 840	34 365	28 457	34 206	33 640
Plantevernmidler	11 157	8 490	13 326	14 447	12 028
Konserveringsmidler					
Andre forbruksartikler m.v.	1 181	1 057	1 725	2 269	1 576
Kjøp av dyr	556				
Sum variable kostnader	65 406	59 400	59 994	66 832	63 657
Leid arbeid	2 750	1 568	80	11 238	6 979
Drivstoff	9 008	9 051	11 716	12 917	9 974
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 671	1 527	3 236	3 303	2 064
Vedl.h. driftsbygninger	8 378	5 642	12 116	5 596	3 434
Vedl.h. traktor og maskiner	17 358	19 775	23 084	24 375	25 279
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 087	2 025	2 098	1 716	1 767
Avskr. driftsbygninger	10 059	7 287	7 437	10 453	11 282
Avskr. traktor og maskiner	47 921	37 433	38 067	43 134	34 825
Maskinleie	4 349	1 551	3 437	4 281	3 531
Andre faste kostnader	36 457	34 252	44 765	44 429	46 587
Sum faste kostnader	143 038	120 112	146 036	161 442	145 722
Kostnader i alt	208 443	179 512	206 030	228 274	209 379
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,78	0,72	0,78	0,94	0,83
Netto mekaniseringskostnader pr daa	308	258	286	294	291

1) Inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Kornproduksjon. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 11e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	140 443	149 679	120 038	103 736	123 027
- Renter av jordbruksaktiva	51 917	49 303	47 788	63 388	60 222
Familiens arbeidsfortjeneste	88 526	100 376	72 251	40 348	62 806
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	154 133	173 796	130 228	70 336	137 143
Lønnsevne	97 009	108 912	79 591	59 571	69 785
Lønnsevne pr. time	90,33	101,57	80,64	59,33	78,43
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	226 932	241 409	202 637	166 164	213 925
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	238 838	256 063	215 310	170 707	240 199
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	140 443	149 679	120 038	103 736	123 027
Driftsoverskudd, skogbruk	15 694	11 694	13 426	10 521	16 385
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	23 783	12 148	16 094	9 125	8 185
Driftsoverskudd, andre næringer	34 846	58 675	60 996	37 858	6 267
Lønnsinntekt	275 818	341 992	393 350	358 028	469 754
Pensjoner og sykepenger	33 470	21 957	20 475	60 508	31 191
Gevinst/utbytte verdipapir	20 416	2 963	8 456	- 1 395	- 17 225
Årlige erstatninger og lignende	1 499	7 843	12 139	9 627	15 002
Familiens arbeid på nyanlegg					
Renteinntekter	16 431	16 201	23 816	14 488	16 604
- Renteutgifter	21 767	27 373	28 578	50 030	58 535
- Kårutgifter	5 397	4 478	4 842	7 123	7 411
Nettoinntekt	535 236	591 302	635 371	545 343	603 244
Privatforbruk ekskl. skatt	300 294	366 131	418 585	413 852	442 172
Betalte skatter	188 587	169 520	216 449	194 941	174 770

Tabell 11f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	347 623	421 870	302 976	288 930	293 777
Andre krav	45 785	61 529	46 885	39 784	54 835
Omløpsmidler, jordbruk	169 173	102 426	124 970	150 068	104 075
Omløpsmidler, skogbruk					
Omløpsmidler, tilleggsnæringer			4 444	6 759	5 122
Omløpsmidler, andre næringer	130 380	125 088	243 493	181 777	163 183
Omløpsmidler i alt	692 962	710 913	722 768	667 318	620 992
Anleggsmidler, jordbruk	626 312	571 635	566 337	776 630	746 842
Anleggsmidler, skogbruk	60 663	75 166	75 302	70 086	89 355
Anleggsmidler, tilleggsnæringer		12 223	14 821	14 854	9 334
Anleggsmidler, andre næringer	83 866	70 596	59 744	42 043	11 890
Privat hovedbygninger	384 370	378 915	369 378	403 384	374 737
Privat, annet	97 368	143 449	163 668	182 865	237 284
Anleggsmidler i alt	1 252 578	1 251 984	1 249 249	1 489 862	1 469 442
Eiendeler i alt	1 945 541	1 962 897	1 972 017	2 157 180	2 090 434
Eiendeler i jordbruket	795 485	674 061	691 307	926 699	850 917
Kortsiktig gjeld	96 680	103 473	83 385	168 298	110 851
Langsiktig gjeld	381 288	448 743	430 356	708 231	814 310
Gjeld i alt	477 968	552 216	513 741	876 529	925 161
Endring i året, kroner	-40 194	29 534	-38 475	126 102	8 916
Egenkapital	1 467 572	1 410 681	1 458 277	1 280 651	1 165 273
Egenkapitalprosent	75	72	74	59	56
Endring i året (sparing)	57 395	126 335	60 818	-27 750	76 185
Arbeidskapital	596 282	607 440	639 383	499 021	510 141
Endring i året	-27 258	142 028	45 165	-52 420	36 491
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Kornproduksjon kombinert med svin. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 12a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	11	11	11	11	12
Brukers alder	53	53	49	48	48
Arealfordeling og avling					
Bygg, daa	185,2	196,2	195,3	199,5	191,0
Havre, daa	22,5	21,5	26,2	5,5	24,3
Hvete, daa			6,2		4,2
Annet korn, daa					
Oljefrø, daa	5,0				0,8
Korn i alt, daa	212,6	217,6	227,6	205,0	220,3
Grovfôr, daa	16,5	22,5	26,9	11,6	6,7
Annet areal i alt, daa	2,3	2,8	2,5	4,7	5,2
Jordbruksareal, daa	231,4	243,0	257,0	221,4	232,1
- herav leid areal, daa	40,0	44,8	61,3	23,2	21,3
Bygg, kg pr daa	344	301	372	284	338
Havre, kg pr daa	392	389	365	335	174
Hvete, kg pr daa			306		300
Oljefrø, kg pr daa	162				126
Korn ialt, FEm pr daa	332	297	353	276	313
Grovfôr, FEm pr daa	551	350	386	330	344
Jordbruksareal, FEm pr daa	346	301	357	278	307
Husdyrproduksjon					
Antall avlsgriser	30,0	31,9	37,9	38,0	35,3
Antall smågriskull	62	65	78	74	71
Salgbare smågriser	574	598	715	675	619
Antall smågris omsatt	171	184	205	138	87
Svinekjøtt slaktegris, kg omsatt	27 127	31 614	29 683	38 051	36 907
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	1 910	2 041	2 139	2 226	2 113
Ektefelle	401	478	376	225	175
Barn under 17 år	9				18
Sum familie	2 319	2 518	2 516	2 450	2 307
Leid arbeid	542	523	585	527	495
Sum timer i jordbruket	2 862	3 041	3 100	2 978	2 802
Sum timer familie i skogbruket	48	46	25	38	36
Sum timer i tilleggsnæring	47	9	40	22	35
Familiens arbeid på nyanlegg	45	132	91	5	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	728	564	815	898	1 090
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,92	1,93	1,80	1,77	1,80
Havre, kr pr kg	1,87	1,76	1,54	1,51	1,62
Hvete, kr pr kg			1,81		
Oljefrø, kr pr kg	4,35				3,44
Smågris for salg, kr pr stk.	783	692	627	740	788
Svinekjøtt slaktegris, kr pr kg	21,55	19,54	18,19	19,22	21,66

Tabell 12b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	3 881	-744	-3 073	937	10 482
Driftsbygninger	16 141	78 454	4 459	-19 403	-37 782
Maskiner og redskap	-12 957	7 073	-18 742	2 800	-18 618
Sum nettoinvesteringer	7 065	84 783	-17 355	-15 666	-45 918

1) Inkl. nyttet halmavling

Kornproduksjon kombinert med svin. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 12c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Bygg	125 523	112 805	120 872	94 991	111 813
Havre	15 331	15 638	14 457	2 371	6 144
Hvete			3 465		2 938
Annet korn og oljefrø	3 513				360
Andre planteprodukter	9 074	5 678	3 298	3 007	2 798
Planteprodukter i alt	153 441	134 121	142 092	100 369	124 052
Smågriser	136 349	117 284	146 707	108 001	61 683
Slaktegriser	600 438	563 435	567 096	735 204	813 679
Avlsgriser	107 485	128 633	79 325	93 636	112 865
Andre inntekter, husdyrholdet	4 549	8 334	9 489	2 462	1 170
Husdyrprodukt i alt	848 821	817 685	802 617	939 303	989 396
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	8 960	7 900	9 009	4 659	5 297
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	75 645	73 448	81 909	79 239	85 024
Areal og kulturlandskapstillegg, annet			58	51	47
Produksjonstillegg, husdyr	24 907	28 564	30 437	41 322	46 917
Bunnfradrag					-6 000
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau			382	1 084	
Refunderte avløserutgifter	34 007	33 665	40 103	41 874	57 043
Andre tilskudd	3 516	10 038	6 475	2 188	5 527
Tilskudd i alt	147 034	153 614	168 898	170 418	193 854
Leieinntekter, traktor og redskap	8 505	3 353	9 655	6 396	7 149
Andre inntekter			73	5 655	7 493
Produksjonsinntekter i alt	1 157 801	1 108 774	1 123 335	1 222 141	1 321 944

Tabell 12d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraffôr	412 660	439 332	431 738	514 473	512 861
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	1 370	1 311	3 705	194	1 202
Såvarer	8 584	11 570	11 103	7 092	11 732
Handelsgjødsele og kalk	21 561	22 078	19 989	15 336	15 478
Plantevernmidler	6 284	7 082	8 421	8 339	8 048
Konserveringsmidler	18		395	181	55
Andre forbruksartikler m.v.	44 671	49 789	64 297	58 322	58 986
Kjøp av gris	28 401	47 263	24 761	23 344	28 286
Kjøp av andre husdyr	4 029	3 118	2 151	240	217
Sum variable kostnader	527 579	581 543	566 560	627 520	636 864
Leid arbeid	54 498	60 561	59 214	52 463	51 063
Drivstoff	10 445	6 768	10 739	10 809	9 069
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	9 535	8 064	4 065	9 461	12 182
Vedl.h. driftsbygninger	22 344	26 496	29 897	20 276	15 483
Vedl.h. traktor og maskiner	21 793	26 722	27 805	20 321	34 681
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 040	3 496	3 073	2 706	2 967
Avskr. driftsbygninger	31 283	42 969	48 871	48 415	47 620
Avskr. traktor og maskiner	34 795	33 372	33 858	32 633	32 274
Maskinleie	7 292	4 699	9 594	10 441	11 340
Andre faste kostnader	67 784	67 901	95 843	85 670	81 650
Sum faste kostnader	262 810	281 048	322 960	293 196	298 328
Kostnader i alt	790 388	862 590	889 521	920 716	935 192
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,96	1,08	0,94	1,32	1,34
Netto mekaniseringskostnader pr daa	334	326	334	368	410

Kornproduksjon kombinert med svin. Flatbygder. Alle bruk

Tabell 12e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	367 413	246 183	233 814	301 425	386 752
- Renter av jordbruksaktiva	73 676	87 190	103 694	106 987	104 755
Familiens arbeidsfortjeneste	293 737	158 994	130 120	194 438	281 997
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	229 491	117 433	86 933	136 385	215 342
Lønnsevne	355 815	219 554	201 878	261 658	333 060
Lønnsevne pr. time	124,34	72,19	65,12	87,87	118,88
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	257 767	167 881	147 060	190 161	261 325
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	274 702	158 372	137 809	191 592	276 570
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	367 413	246 183	233 814	301 425	386 752
Driftsoverskudd, skogbruk	27 740	2 133	14 197	2 797	5 049
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	10 425	15 783	7 588	6 899	7 688
Driftsoverskudd, andre næringer	3 935	4 348	3 055		1 656
Lønnsinntekt	91 776	71 997	114 019	140 783	175 747
Pensjoner og sykepenger	57 877	38 998	32 742	36 320	54 776
Gevinst/utbytte verdipapir	2 361	4 276	1 801	1 661	1 510
Årlige erstatninger og lignende	665	3 456	4 728	4 019	4 903
Familiens arbeid på nyanlegg	5 192	15 598	11 359	596	
Renteinntekter	9 963	15 509	9 667	15 655	16 890
- Renteutgifter	35 465	47 265	65 822	68 624	62 125
- Kårutgifter	609	1 409	3 961	6 318	5 792
Nettoinntekt	541 273	369 609	363 187	435 212	587 054
Privatforbruk ekskl. skatt	304 476	309 649	303 016	344 112	398 547
Betalte skatter	145 711	123 102	104 908	91 087	133 362

Tabell 12f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	243 449	293 197	201 055	264 769	304 728
Andre krav	84 828	91 515	41 673	39 879	57 901
Omløpsmidler, jordbruk	282 577	208 381	267 476	287 932	284 024
Omløpsmidler, skogbruk	12 374				
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	24 658	60 099	46 515	64 119	63 645
Omløpsmidler i alt	647 887	653 192	556 719	656 698	710 298
Anleggsmidler, jordbruk	861 676	1 036 039	1 232 699	1 233 860	1 190 488
Anleggsmidler, skogbruk	14 126	15 139	27 829	31 936	38 336
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	30 166	29 687		25 855	22 910
Anleggsmidler, andre næringer			25 855		
Privat hovedbygninger	227 596	200 650	341 943	381 079	388 730
Privat, annet	86 672	83 033	95 027	99 098	93 184
Anleggsmidler i alt	1 220 237	1 364 548	1 723 353	1 771 828	1 733 648
Eiendeler i alt	1 868 124	2 017 740	2 280 072	2 428 526	2 443 946
Eiendeler i jordbruket	1 144 254	1 244 419	1 500 175	1 521 792	1 474 512
Kortsiktig gjeld	273 988	295 219	260 895	252 171	241 484
Langsiktig gjeld	487 207	605 704	870 078	853 239	840 070
Gjeld i alt	761 195	900 923	1 130 973	1 105 409	1 081 554
Endring i året, kroner	-82 986	60 588	33 717	25 641	-80 482
Egenkapital	1 106 929	1 116 817	1 149 099	1 323 117	1 362 392
Egenkapitalprosent	59	55	50	54	56
Endring i året (sparing)	111 865	-40 901	38 012	37 936	88 018
Arbeidskapital	373 899	357 973	295 825	404 528	468 814
Endring i året	41 229	-43 762	149 157	72 584	66 428
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Sauehold Alle bygder. Alle bruk

Tabell 13a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	1998	1999	2000	2001	2002
Antall bruk	13	13	13	14	14
Brukers alder	45	46	47	48	49
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	3,0	3,2	1,5	3,6	3,6
Grovfôr, daa	192,0	191,8	189,2	190,1	194,2
Annet areal, daa	1,4	0,4	1,2	0,4	0,4
Jordbruksareal, daa	196,4	195,4	191,9	194,0	198,1
- herav leid areal, daa	39,1	33,2	29,3	30,7	37,9
Korn, FEM pr daa	301	113	514	505	417
Grovfôr, FEM pr daa	295	305	325	321	296
Jordbruksareal, FEM pr daa	293	301	324	324	298
Husdyrproduksjon					
Antall vinterfôra sauer (vfs)	175	169	170	178	186
Antall gagnslam pr vfs	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Kg kjøtt pr vfs	23	24	26	25	26
Ull, kg omsatt pr vfs	4,8	4,6	4,4	4,2	5,6
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	1 982	1 685	1 734	1 815	1 734
Ektefelle	437	517	529	491	544
Barn under 17 år	14	29	48	45	64
Sum familie	2 433	2 230	2 311	2 351	2 342
Leid arbeid	367	418	420	401	415
Sum timer i jordbruket	2 800	2 649	2 732	2 752	2 757
Sum timer familie i skogbruket	77	124	87	82	68
Sum timer i tilleggsnæring	64	57	63	75	54
Familiens arbeid på nyanlegg	23		8		
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	628	647	615	840	868
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,94	1,94	2,03	1,62	1,73
Lammekjøtt, kr pr kg	38,73	42,26	33,91	34,32	33,60
Sauerkjøtt, kr pr kg	28,42	32,24	22,96	18,54	12,86
Ull, kr pr kg	32,39	30,54	29,32	31,14	34,82

Tabell 13b. Nettoinvesteringer

År	1998	1999	2000	2001	2002
Jord, grøfter og vannanlegg	3 484	-119	1 632	-431	2 533
Driftsbygninger	-6 224	-7 028	-8 802	-8 988	-3 932
Maskiner og redskap	8 669	48 917	-19 927	2 356	-5 112
Sum nettoinvesteringer	5 929	41 770	-27 097	-7 063	-6 511

1) Inkl. nyttet halmavling

3) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Sauehold Alle bygder. Alle bruk

Tabell 13c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Korn	2 188	695	951	3 631	-528
Andre planteprodukter	8 586	9 612	4 299	6 115	7 669
Planteprodukter i alt	10 774	10 308	5 250	9 746	7 142
Sauer, livdyr	10 570	6 346	10 808	11 159	8 026
Sau- og lammeslakt ²⁾	190 514	188 943	169 043	169 943	149 042
Ull	26 668	22 805	24 090	29 000	31 390
Andre inntekter, husdyrholdet	210	3 556	1 193	1 956	1 480
Husdyrprodukt i alt	227 962	221 650	205 134	212 058	189 938
Areal og kulturlandskapstillegg, grovfôr	92 428	67 720	65 174	65 468	70 400
Areal og kulturlandskapstillegg, korn	1 624	1 725	2 333	528	1 411
Areal og kulturlandskapstillegg, annet					
Produksjonstillegg, husdyr	46 940	60 155	61 894	57 806	61 313
Bunnfradrag					-6 000
Distriktstilskudd sau			20 320	22 497	24 222
Grunntilskudd sau			19 204	20 614	19 177
Refunderte avløserutgifter	35 733	37 752	51 398	45 245	58 154
Andre tilskudd	5 572	16 477	29 197	23 126	34 373
Tilskudd i alt	182 297	183 828	249 520	235 550	263 050
Leieinntekter, traktor og redskap	5 984	8 655	10 187	8 750	9 919
Andre inntekter				58	889
Produksjonsinntekter i alt	427 017	424 441	470 091	466 161	470 937

Tabell 13d. Kostnader pr bruk

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kraftfôr	31 643	32 725	33 401	37 413	35 275
Andre førkostnader inkl. beiteleie	6 161	6 813	6 266	5 347	5 914
Såvarer	5 958	4 272	2 463	3 477	3 489
Handelsgjødsel og kalk	20 003	18 619	17 424	16 611	19 723
Plantevernmidler	883	273	288	583	924
Konserveringsmidler	2 975	2 359	3 365	2 250	3 065
Andre forbruksartikler m.v.	15 112	15 195	17 013	18 700	19 878
Kjøp av sau	1 078	1 594	2 025	1 136	1 221
Kjøp av andre husdyr	250	1 077	308	464	465
Sum variable kostnader	84 064	82 926	82 552	85 981	89 954
Leid arbeid	38 583	46 834	50 069	45 556	54 821
Drivstoff	6 621	7 206	10 246	11 258	8 149
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 006	1 470	3 724	2 052	4 058
Vedl.h. driftsbygninger	18 057	15 759	10 687	8 456	14 494
Vedl.h. traktor og maskiner	23 162	26 122	23 590	26 001	30 149
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	556	557	349	431	610
Avskr. driftsbygninger	16 612	17 238	16 707	16 777	17 229
Avskr. traktor og maskiner	25 944	29 231	28 270	29 245	29 256
Maskinleie	5 100	5 738	5 730	6 004	8 217
Andre faste kostnader	45 531	44 357	50 318	51 784	51 900
Sum faste kostnader	182 172	194 511	199 690	197 563	218 883
Kostnader i alt	266 236	277 437	282 243	283 544	308 836
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,09	1,19	1,11	1,19	1,30
Netto mekaniseringskostnader pr daa	319	359	360	386	388

2) Før 2000 inkl. distriktstilskudd og grunntilskudd

Sauehold Alle bygder. Alle bruk

Tabell 13e. Resultatregning

År	1998	1999	2000	2001	2002
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	160 782	147 004	187 849	182 618	162 101
- Renter av jordbruksaktiva	40 382	45 266	46 024	45 391	44 153
Familiens arbeidsfortjeneste	120 400	101 738	141 824	137 226	117 948
Familiens arbeidsfortjeneste/årsverk ²⁾	90 009	81 876	112 517	106 685	92 366
Lønnsevne	161 624	152 132	193 908	185 152	172 768
Lønnsevne pr. time	57,71	57,44	70,99	67,27	62,67
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	123 113	124 190	150 974	143 667	136 279
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	112 427	108 735	138 465	132 439	117 234
Regnskapssammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	160 782	147 004	187 849	182 618	162 101
Driftsoverskudd, skogbruk	24 777	38 852	15 464	32 244	6 975
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	13 079	10 434	19 954	13 707	33 719
Driftsoverskudd, andre næringer	23 918	30 006	41 943	29 267	41 601
Lønnsinntekt	65 011	60 669	58 690	96 228	97 984
Pensjoner og sykepenger	32 927	26 039	37 363	41 903	49 405
Gevinst/utbytte verdipapir	2 358	- 1 760	4 109	11 215	5 261
Årlige erstatninger og lignende	4 723	12 794	4 757	6 636	7 361
Familiens arbeid på nyanlegg	2 555		961		
Renteinntekter	10 438	12 782	13 781	16 102	17 758
- Renteutgifter	25 698	30 941	30 644	31 351	31 388
- Kårutgifter	1 499	1 499	1 560	1 529	1 643
Nettoinntekt	313 371	304 380	352 667	397 041	389 133
Privatforbruk ekskl. skatt	246 308	238 069	252 008	275 847	287 103
Betalte skatter	79 297	107 021	84 640	109 544	118 973

Tabell 13f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	1998	1999	2000	2001	2002
Kontanter og bankinnskudd	243 683	241 239	270 290	305 347	303 289
Andre krav	68 662	77 931	100 522	90 921	94 463
Omløpsmidler, jordbruk	74 182	69 584	70 557	78 202	73 062
Omløpsmidler, skogbruk		1 545	1 165	786	714
Omløpsmidler, tilleggsnæringer					
Omløpsmidler, andre næringer	45 048	46 950	73 396	102 780	103 333
Omløpsmidler i alt	431 576	437 249	515 930	578 036	574 860
Anleggsmidler, jordbruk	554 680	594 878	579 962	566 990	543 883
Anleggsmidler, skogbruk	56 698	56 632	56 019	51 712	53 457
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	67	8	8	79	79
Anleggsmidler, andre næringer	29 563	17 736	8 662	7 200	6 489
Privat hovedbygninger	223 375	216 682	232 849	255 409	256 931
Privat, annet	72 622	62 092	61 454	72 667	96 638
Anleggsmidler i alt	937 005	948 028	938 953	954 056	957 477
Eiendeler i alt	1 368 580	1 385 277	1 454 883	1 532 091	1 532 798
Eiendeler i jordbruket	628 862	664 463	650 519	645 192	617 406
Kortsiktig gjeld	59 943	82 120	138 683	88 054	97 604
Langsiktig gjeld	344 295	364 617	355 666	362 680	343 063
Gjeld i alt	404 237	446 737	494 349	450 734	440 668
Endring i året, kroner	-44 237	42 500	47 612	-34 360	-10 066
Egenkapital	964 343	938 540	960 534	1 081 358	1 092 130
Egenkapitalprosent	70	68	66	71	71
Endring i året (sparing)	102 424	-26 495	21 994	88 712	11 844
Arbeidskapital	371 633	355 129	377 247	489 982	477 256
Endring i året	75 868	-17 196	22 118	113 689	-12 726
1) Kalkulasjonsrente	6,5 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

2) Endret beregningsmetode fra 2002

Gardsskogbruket i Midt-Norge

Tabell 14 Avvirkning og driftsoverskudd i Midt-Norge¹⁾

Balanse- kvantum	År	1998	1999	2000	2001	2002
50 – 99	Antall bruk	19	19	20	21	23
	Avvirkningsprosent	58	69	67	86	83
	Driftsoverskudd (D) per skog	3 900	8 566	5 875	5 368	9515
	D i % av samla D i J+S	2	4	3	2	4
100 – 199	Antall bruk	26	22	21	20	19
	Avvirkningsprosent	53	69	92	146	100
	Driftsoverskudd (D) per skog	9 900	10 499	21 996	32 410	22092
	D i % av samla D i J+S	4	6	10	13	7
200 – 399	Antall bruk	14	15	16	17	17
	Avvirkningsprosent	75	64	61	64	42
	Driftsoverskudd (D) per skog	41 600	25 242	25 909	28 368	14077
	D i % av samla D i J+S	15	12	11	14	5
Minst 400	Antall bruk	6	7	6	6	6
	Avvirkningsprosent	51	54	48	82	45
	Driftsoverskudd (D) per skog	63 300	63 476	70 927	111 135	55272
	D i % av samla D i J+S	31	36	28	38	22
Alle skoger	Antall bruk	65	63	63	64	65
	Avvirkningsprosent	60	62	64	89	60
	Driftsoverskudd (D) per skog	19 900	19 312	22 515	29 843	18608
	D i % av samla D i J+S	8	10	10	12	7

1) Midt-Norge omfatter Møre og Romsdal fylke nord for Romsdalsfjorden, Trøndelagsfylkene og Helgeland i Nordland fylke

7 Forklaring på faguttrykk

Anleggsmidler er eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk, det vil si alle eiendeler unntatt omløpsmidler. Anleggsmidlene har en funksjonstid i foretaket på over ett år. Eksempler på anleggsmidler er jord- og skogbruksarealer, driftsbygninger, maskiner og produksjonsdyr.

Arbeid: Både ubetalt og betalt leid arbeid, og familiens arbeid, registreres i timer etter medgått arbeidstid. For personer under 18 år eller over 65 år regnes arbeidstidene om til fullverdige timer etter følgende reduksjonstabell:

Alder	Multiplikasjonsfaktor
12–14 år	0,6
15–16 år	0,8
17 år	0,9
66–70 år	0,9
over 70 år	0,7

Arbeidstid for kårfolk og familiens barn over 17 år som har arbeidet i jord- eller skogbruket, føres som leid hjelp i driftsregnskapet, selv om de ikke har fått utbetalt lønn. Familiens arbeid på nyanlegg blir ført særskilt, og vederlag for dette arbeidet blir balanseført.

All arbeidsinnsats i de ulike yrkesgreinene registreres, enten ved ukentlige noteringer eller i form av en mer summarisk årlig rapportering.

Arbeidskapital er omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er et uttrykk for familiens likvide situasjon.

Avlinger registreres som lagringsdyktig mengde. For korn vil det si kilo med 15 prosent vanninnhold. Andre vekster registreres som kilo innhøstede rotvekster og poteter, kilo innkjørt høy, m³ ferdig surfôrmasse, FEm oppfôret gras, grønnfôr og beite. Alle avlinger omregnes til FEm per daa.

Avskrivninger defineres som planmessig fordeling av eiendelenes verdiforringelse over eiendelenes forventede levetid. Verdiforringelsen skyldes slitasje, elde og teknisk utvikling.

I skatteregnskapet blir de fleste avskrivbare eiendeler avskrevet etter saldoprinsippet; det vil si med en viss prosent av eiendelens bokførte verdi. Dette prinsippet fører til at de årlige avskrivningene avtar etter hvert som eiendelene blir eldre. De avskrivbare eiendelene er delt i ulike avskrivningsgrupper. Bygninger og anlegg avskrives individuelt, mens inventar, redskaper og maskiner avskrives kollektivt.

I driftsregnskapet benyttes lineære avskrivninger, slik at den nominelle verdiforringelsen blir like stor hvert år i avskrivningsperioden (se tabell 1.6). De avskrivbare anleggsmidlene avskrives individuelt, og avskrivningstiden fastsettes ut fra sannsynlig varighet eller brukstid. Brukt utstyr avskrives dermed over kortere tid enn nytt utstyr. Yrkesbil, traktor og skurtresker som brukes ut over antatt levetid (15 år), blir stående i balansen med restverdi kr 1 000 så lenge disse eiendelene er i funksjon. Redskaper som fortsatt er i vanlig bruk, avskrives til kr 100 i balansen.

Avvirkningsprosenten er årets totale avvirkningskvantum i skogen i prosent av balansekvantumet.

Balansen er en oppstilling for brukerfamiliens eiendeler, gjeld og egenkapital 31.12.

Balanseføring, grenser: Varige eiendeler balanseføres dersom kostprisen inklusive eventuell investeringsavgift er minimum kr 15 000. Dette er samme beløpsgrense som i skatteregnskapet. Maskiner og redskap som brukes lite, kan det være aktuelt å balanseføre selv om kostprisen er mindre enn kr 15 000.

I skatteregnskapet balanseføres bare en eventuell standardheving ved større reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. I driftsregnskapet vil ofte en betydelig del av slikt arbeid bli balanseført og gjort til gjenstand for enten ordinære avskrivninger eller kostnadsfordeling over en kortere tidsperiode.

Balansekvantumet er det høyest mulige kvantum, målt i m³ uten bark, som kan avvirket hvert år i en skog, uten at avvirkningskvantumet i framtida blir mindre. Det forutsettes en bestemt investeringsinnsats i primærproduksjonen.

Bruk er en driftsenhet i landbruket. Den kan bestå av eid og/eller leid areal.

Brukeren er den som administrerer driftsenheten. Han eller hun vil som oftest være eier av hele eller deler av den faste eiendommen, og er vanligvis den som har flest arbeidstimer på bruket.

Brukerfamilien: Se *familien*.

Buskap: I skatteregnskapet er hele buskapen klassifisert som omløpsmidler og verdsett etter standardiserte enhetspriser for variable oppdrettskostnader (tilvirkningsverdier). I driftsregnskapet verdsettes buskapen, som hovedprinsipp, til slakteverdi, med unntak for verpehøns, smågriser og hester. Okser, smågriser, slaktegriser og fjørfe til slakt blir klassifisert som omløpsmidler, mens resten av buskapen blir regnet som anleggsmidler (produksjonsdyr). Både i skatteregnskapet og i driftsregnskapet blir voksne dyr stående i balansen med den verdien de en gang er gitt.

Dekningsbidrag er produksjonsinntekter minus variable kostnader.

Driftsoverskuddet er produksjonsinntekter minus kostnader. Driftsoverskuddet er den godtgjørelsen familien får for innsatsen av eget arbeid og eventuelt ubetalt leid arbeid, og for egen og lånt kapital.

Egenkapitalen (EK) er den delen av totalkapitalen som tilhører brukerfamilien. Egenkapitalen beregnes ved å trekke samlet gjeld fra samlet verdi av eiendelene.

Eiendeler: Se stikkordene *anleggsmidler* og *omløpsmidler*.

Familien består av bruker og eventuell ektefelle, samboer eller partner og deres barn under 17 år.

Familiens arbeidsfortjeneste (beregnes bare for jordbruket) er driftsoverskuddet fratrukket kalkulert rente av eiendelene i jordbruket. Dette resultatmålet viser hva familien har igjen som godtgjørelse for egen arbeidsinnsats og for innsatsen til eventuelt ubetalt leid arbeidskraft. Som uttrykk for jordbrukseiendelenes verdi brukes gjennomsnittet av inngående og utgående balanse.

Familiens arbeidsvederlag er et kalkulert vederlag for familiens arbeidsinnsats. Familiens registrerte arbeidstimer er utgangspunkt. En beregner hva det ville ha kostet å leie arbeidskraft i like mange timer, til tariffønn, inkludert feriepenger og betaling for bevegelige helligdager. Arbeidsgiveravgiften, som er regionalt differensiert, tas også med. Derfor vil arbeidsvederlaget per time variere mellom ulike områder.

Faste kostnader er kostnader som i en gitt periode ikke endrer seg nevneverdig med omfanget av produksjonen. Eksempler på faste kostnader er avskrivninger og vedlikehold av driftsbygninger.

Frasalg: Salgsinntekter fra aktiverte anleggsmidler blir behandlet forskjellig i skatteregnskapet og i driftsregnskapet. I skatteregnskapet blir gevinst eller tap ved salg av ikke avskrivbare anleggsmidler eller anleggsmidler med individuell avskrivning, periodisert over gevinst- og tapskontoen. Ved salg av anleggsmidler som avskrives som gruppe, er det ikke mulig å fastsette eventuell gevinst eller tap. Hele salgssummen blir derfor nedskrevet i vedkommende saldogruppe. I driftsregnskapet blir gevinst ved salg brukt til nedskrivning, og tap ved salg avskrives.

Ved frasalg av jord eller skog skal den bokførte verdien av det solgte arealet nedskrives til null i driftsregnskapet. Dersom salgsinntekten er skattepliktig (salg til tomtepris), inntektsføres det resterende beløpet på tilleggsnæring. Hvis inntekten ikke er skattepliktig, føres den på verdiregulering.

Gjeldsprosenten er familiens gjeld i prosent av totalkapitalen og viser hvor stor del av eiendelene som er finansiert med fremmed kapital

Inngående balanse (IB) er balanse ved regnskapsårets begynnelse.

Jordbruksareal: Arealet av hver enkelt vekst registreres i dekar med en desimal. Areal med natureng og overflatedyrket beite reduseres for uproduktivt areal slik at en kommer fram til et produktivt nettoareal. Andel av fellesbeite regnes som del av bruket. Jordbruksarealet omfatter både eget og leid areal, og det er registrert hvor stort det leide arealet er.

Kortsiktig gjeld er gjeld som normalt forfaller til betaling innen ett år fra regnskapsavslutning, eller som er direkte knyttet til bedriftens kortsiktige omsetning av varer og tjenester.

Kostnader er verdien av varer og tjenester som er satt inn i produksjonen i regnskapsperioden.

Langsiktig gjeld er gjeld som normalt forfaller til betaling ett år eller mer etter regnskapsavslutning, og som ikke er knyttet til bedriftens kortsiktige omsetning av varer og tjenester.

Lønnsevne beregnes bare for jordbruket og forteller hvor mye jordbruket kan betale for samlet arbeidsinnsats når all kapital har fått sin godtgjøring. Den angis i kroner per bruk eller kroner per time.

Lønnsevneprosenten forteller hvordan den reelle godtgjørelsen for utført arbeid i jordbruket står i forhold til den godtgjørelsen som måtte ha blitt utbetalt dersom brukerfamilien skulle lønnes etter tariff.

Nettoinntekt er samlet driftsoverskudd fra all næringsvirksomhet, med tillegg av lønnsinntekter, pensjoner, kalkulert vederlag for familiens arbeidsinnsats på nyanlegg samt renteinntekter. Rente- og kårutgifter er trukket fra.

Nettoinvestering er nyanlegg minus avskrivninger, frasalg og investeringstilskudd.

Netto mekaniseringskostnader omfatter alle kostnader vedrørende maskininnsatsen (traktorer, skurtresker, yrkesbil og andre maskiner og redskaper), inklusive rente av bokført verdi, men fratrukket inntekter fra utleie av maskiner:

- Avskrivninger og vedlikehold
- + Drivstoffkostnader
- + Leieutgifter til maskiner og redskaper
- + Rentekrav
- = Brutto mekaniseringskostnader
- Leieinntekter av maskiner og redskaper
- = Netto mekaniseringskostnader

Omløpsmidler er eiendeler som ikke er anskaffet for varig eie eller bruk. De har enten en funksjonstid i foretaket på under ett år, eller de er knyttet til den kortsiktige omsetningen av varer og tjenester. Eksempler på omløpsmidler er bankinnskudd, kontanter, andre krav, slaktedyr og varelager.

Produksjonsinntekter er verdien av varer og tjenester som er produsert i løpet av året. Produksjonsinntektene omfatter derfor både hva som er solgt eller tatt ut til forbruk i løpet av året, og endringene i lagerbeholdningene av disse produktene.

Produktivt skogbruksareal: Som produktivt skogbruksareal regnes all mark som har en produksjonsevne som minst tilsvarer produksjonskravet i lågeste klasse på en bonitetskala.

Rentekrav er kalkulert rente av gjennomsnittlig verdi av eiendeler i jordbruket.

Sparing er økning i egenkapitalen i løpet av året.

Ubetalt leid arbeid: I driftsregnskapet ble tidligere alt ubetalt arbeid i jordbruket som ble utført av personer utenom brukerfamilien verdsatt etter jordbrukstariff. Differansen mellom kalkulerte lønnskostnader og faktisk utbetalt lønn og arbeidsgiveravgift, ble betraktet som en gave til brukerfamilien og kalt gavearbeid. Fra og med 2002 blir det ikke lenger satt inn verdi på gratisarbeidet. Dette får effekt for noen lønnsomhetsmål, som driftsoverskudd, familiens arbeidsfortjeneste og nettoinntekt. Vederlaget til alt arbeid og egenkapital, og lønnsevnen, er ikke påvirket av denne endringen.

Utgående balanse (UB) er balansen ved utgangen av regnskapsåret.

Variable kostnader er kostnader som i en gitt periode forandrer seg proporsjonalt med omfanget av produksjonen, slik som f. eks. såfrø, gjødsel og innkjøpt fôr. Drivstoff regnes som en fast kostnad.

Vederlag til arbeid og egenkapital (beregnes bare for jordbruket) omfatter driftsoverskuddet pluss kostnadene til leid arbeid minus jordbrukets andel av utgifter til renter og kår. Jordbrukets andel av utgifter til renter og kår settes lik den prosentandelen som verdien av eiendelene *i jordbruket* utgjør av sumverdien av *alle* eiendeler.

Vederlag til familiens arbeid og egenkapital (beregnes bare for jordbruket) omfatter driftsoverskuddet minus jordbrukets andel av utgifter til renter og kår.

Årsverk: Et årsverk er i 2002 definert som 1 845 registrerte timer. For 2001 var et årsverk satt til 1 860 timer, og i tidsrommet 1990–2000 utgjorde et årsverk 1 875 timer.